

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

TVOŘÍME VŠICHNI S RADOSTÍ

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
Základní školy a Mateřské školy Tehov

Obsah

1. Identifikační údaje (název programu, předkladatel, zřizovatel).....	2
2. Charakteristika školy	3
3. Charakteristika školního vzdělávacího programu	5
3.1 Obecná charakteristika programu.....	5
3.2 Základní filozofie programu	6
3.3 Výchovně vzdělávací cíle školního vzdělávacího programu	6
3.4 Klíčové kompetence.....	7
3.5 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	10
4. Vzdělávací období základního vzdělávání a učební plán.....	14
4.1 Učební plán pro 1.–5. r. základního vzdělávání.....	14
4.2 Začlenění průřezových témat.....	15
4.2.1 Charakteristika průřezových témat.....	15
4.2.2 Začlenění průřezových témat do předmětů.....	17
5. Učební osnovy.....	19
5.1 Učební osnovy pro 1.–3. ročník ZV.....	19
Obsah učiva a vyučovacích předmětů v jednotlivých ročnících:	
Jazyk a jazyková komunikace – český jazyk.....	20
– anglický jazyk.....	27
Matematika a její aplikace – matematika	31
Člověk a jeho svět – prvouka.....	37
Umění a kultura – hudební výchova	43
– výtvarná výchova.....	45
Člověk a zdraví – tělesná výchova	51
Člověk a svět práce – praktické činnosti	61
5.2 Učební osnovy pro 4.–5. ročník ZV.....	69
Jazyk a jazyková komunikace – český jazyk.....	70
– anglický jazyk.....	80
Matematika a její aplikace – matematika.....	83
Informační a komunikační technologie.....	91
Člověk a jeho svět – přírodověda.....	95
– vlastivěda.....	100
Umění a kultura – hudební výchova.....	105
– výtvarná výchova.....	108
Člověk a svět práce – praktické činnosti.....	113
Člověk a zdraví – tělesná výchova.....	118
6. Hodnocení žáků.....	127
6.1 Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání	127
6.2 Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků.....	128
6.3 Pravidla prověřování vědomostí	129
6.4 Hodnocení a klasifikace	130

1. Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu:

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ**

Motivační název:

TVOŘÍME VŠICHNI S RADOSTÍ

Údaje o škole:

Základní škola a Mateřská škola Tehov

Svatojánská náves 78

251 01 Tehov

ředitelka: Mgr. Radana Šimčíková

telefon: 323 640 573, e-mail: zstehov@seznam.cz

IČO: 75034182 IZO: 108 003 621 REDIZO: 600 052 338

Čj: 78/2016

Koordinátor ŠVP: Mgr. Radana Šimčíková

Zřizovatel školy:

Obec Tehov

Panská 107,

251 01 Tehov

telefon: 323 640 722, fax: 323 607 063, e-mail: ou@tehov.cz

platný od 3. 9. 2007

aktualizace 4. 9. 2023

2. Charakteristika školy

Úplnost a velikost školy

Základní škola v Tehově je menší venkovská škola. Byla postavena v roce 1905, rekonstruována v roce 2012 (podkroví a 1. patro), v roce 2014 (přístavba jídelny a budovy MŠ) a v roce 2018 (přízemí a vzduchotechnika). Škola má všechny ročníky prvního stupně. Maximální kapacita je 110 žáků. Díky individuálnímu přístupu a respektování rozdílů začleňujeme děti se zdravotním postižením a děti se specifickými vzdělávacími potřebami.

V roce 2007 se škola zapojila do sítě Tvořivých škol.

Ve škole pracují tři oddělení školní družiny s kapacitou 90 žáků. Škola je umístěna uprostřed obce. Dopravní spojení do obce je autobusové.

Podmínky školy

V přízemí se nachází malá jídelna s kapacitou 150 žáků (v několika směnách), dvě učebny, šatny a ředitelna. V prvním patře jsou dvě učebny, které jsou prostorné a světlé. Mezi nimi je společný malý kabinet pro učitele. V podkroví je prostorná třída a počítačová pracovna. Velká tělocvična je umístěna mimo budovu školy na zdejším OÚ. Zde je k dispozici základní tělocvičné nářadí. Se školou sousedí malé travnaté hřiště s herními prvky a hřiště k provozování míčových her a doskočiště, na části pozemku jsou ovocné stromy a záhony pro pěstitelské práce.

Škola je vybavena interaktivními monitory, novějšími lavicemi, skříněmi a skříňkami pro osobní potřeby žáků, v každé třídě je koberec na hraní.

Školní družina nemá samostatnou místnost, děti pobývají venku nebo ve třídách.

Obědy dováží obecní automobil z kuchyně Magic Hill ve Světicích, vydává je pomocná kuchařka.

Charakteristika pedagogického sboru

Plný pracovní úvazek pokrývá pět učitelek a ředitelka školy. Dále zde pracují tři vychovatelky ve školní družině. Podle potřeby přijímá škola asistenty pedagoga.

Charakteristika žáků

Školu navštěvují žáci především z obce, několik žáků dojíždí z okolí. Díky malému kolektivu a individuálnímu přístupu se zde úspěšně rozvíjejí žáci se specifickými poruchami učení i žáci se zdravotním postižením.

Pravidelné projekty školy

a) Cyklus pravidelných akcí během roku

příprava na Vánoce /návčik koled, výroba adventních věnců, dekoračních předmětů, pečiva,.../

Maškarní bál /výroba vlastních masek, soutěže/

Den matek / výrobky/

b) Kurz plavání

c) Zapojení do krajských i celostátních projektů /výtvarných, matematických – Klokán, projekt Tereza, Recyklohraní/

d) Sportovní soutěže jednotlivých škol

e) Návštěvy kulturních zařízení

f) Aktivní účast na aktuálních akcích obce

g) Účast na ekologických programech /výukové akce pořádané sdružením Toulcův dvůr v Praze, hnutím Tereza, Ekocentrum Říčany.../

Spolupráce se zákonnými zástupci a jinými subjekty

Naše škola je školou rodinného typu. Komunikace mezi učiteli a žáky je vedena na podkladě pocitu důvěry a vzájemného respektu. Je založena i na otevřenosti vůči zákonným zástupcům. Zákonní zástupci jsou v úzkém stálém kontaktu s učiteli, mohou se podílet i na programu a chodu školy. Vedení kroužků zajišťuje Občanské sdružení Tehov, jehož členy jsou především zákonní zástupci žáků.

V roce 2005 byla zřízena školská rada, která na svých schůzkách hodnotí činnost a naplňování záměrů školy, hodnotí a schvaluje povinnou dokumentaci školy. Podílí se na organizaci kulturních programů školy.

Škola průběžně spolupracuje s Ekocentrem v Říčanech, které je součástí Muzea Říčany. Spolupracujeme s říčanskou PPP, pražskými PPP a klinickými logopedickými pracovišti. S aktuálními informacemi se mohou zákonní zástupci i široká veřejnost seznámit na internetových webových stránkách školy, mohou si nastavit automatické zasílání zpráv.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Obecná charakteristika programu

- navazuje na tradice české činné školy a pozitivní zkušenosti ze současného vzdělávacího programu Základní škola
- vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání
- zdůrazňuje činnostní ráz vyučování a pozitivní hodnocení
- používá takové činnosti, které na základě pozorování a hovoru o pozorovaném vedou žáky k objevování poznatků a vztahů, k řešení problémů
- předkládá jasné možnosti mezipředmětových vztahů
- řadí poznatky do systému, dbá na návaznost učiva a jeho propojování
- dává žákům příležitost aktivně se podílet na vlastním vzdělávání
- zdůrazňuje orientaci na osobnost žáka, přirozeně vede k diferenciaci ve vyučování
- vede žáky k samostatnému projevu, k získání nových vědomostí vlastní činností
- dává žákům možnosti využívat při práci samoučení a samokontrolu
- zdůrazňuje komunikaci a spolupráci mezi žáky
- vede k projektovému a skupinovému vyučování
- umožňuje žákům využívat při učení své zkušenosti a praktické situace ze života mimo školu
- pokládá za základní vědomosti ty, kterých se dá prakticky využívat, které jsou potřebné k dalšímu vzdělávání, dbá na jejich zvládnutí všemi žáky
- podporuje ty postupy a formy práce, které umožňují žákům maximálně využívat vlastních zkušeností, užívat zdravý rozum
- vyžaduje provádění jednoduchých demonstrací a pokusů, které umožňují žákům přijímat učivo více smysly, rozumět mu, zvládnout probíranou látku jako základ k dalšímu učení
- předpokládá přirozený rozvoj ekologického citění žáků
- umožňuje realizaci diferencované a individualizované výuky pro všechny žáky, tj. jak pro žáky zdravotně či sociálně znevýhodněné, tak pro žáky talentované a žáky s hlubším zájmem o některou oblast
- směřuje k poznávání zdraví jako významné životní hodnoty

3.2 Základní filozofie programu

Vzdělávací program Tvoříme společně s radostí vychází v souladu s RVP ZV z poznatků, že:

- v základním vzdělávání jde o to, aby si žáci osvojili základní poznatky o životě kolem sebe
- k učení je třeba žáky motivovat a činit je zajímavým a přiměřeným jejich věku;
- nejlepších a trvalých výsledků lze dosáhnout na základě porozumění určitému jevu, k tomu lze dospět tehdy, když žák zapojí do učení co nejvíc smyslů, když bude provádět činnosti, pozorovat, hovořit o nich, vyslovovat závěry a bude objevovat;
- chceme-li dosáhnout dobrých výsledků u všech žáků, musíme jim dát prostor pro učení, protože stejných výsledků nelze dosáhnout u všech žáků za stejnou dobu;
- kvalitu vzdělávání neurčuje množství poznatků, ale jejich propojenost, smysluplnost a použitelnost pro život;
- efektivitu vzdělávání nelze založit jen na posuzování chyb žáků, ale je nutné využít nové mechanismy k hodnocení výsledků vzdělávání postavené na průběžném hodnocení činností žáků, na ověřování schopnosti řešit problémy komplexně a na celkovém posunu žáka nejen v kvalitě vědomostí a rozvoji dovedností, ale zejména v komplexním rozvoji osobnosti žáka;
- pozitivně laděné hodnotící soudy, užívané průběžně, mají vyšší motivační hodnotu a vedou k celkově dobrému zvládnutí učiva.

3.3 Cíle školního vzdělávacího programu

Cílem školního programu je, aby žáci:

- poznali a osvojili si strategii učení a byli motivováni pro celoživotní vzdělávání;
- zvládli základy všestranné komunikace;
- naučili se spolupracovat a respektovat práci a úspěchy druhých;
- byli utvářeni a projevovali se jako zdravé individuality a svobodné osobnosti;
- projevovali pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací;
- vnímali citové vztahy k lidem, k prostředí, kde žijí, k přírodě;
- získali pozitivní vztah ke svému fyzickému a duševnímu zdraví, aktivně je chránili;
- byli schopni žít společně s ostatními lidmi, byli tolerantní a ohleduplní k druhým lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám;
- poznali své reálné možnosti a dovedli je uplatňovat při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci;
- dokázali v životě používat všech ve škole nabytých zkušeností;

- orientovali se se v digitálním prostředí a využívali bezpečně, sebejistě, kriticky a tvořivě digitální technologie při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života.

3.4 Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně
- využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá nejružnější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- hledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy

- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní

- Na konci základního vzdělávání žák:
- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

- **Kompetence občanské**

Na konci základního vzdělávání žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Kompetence digitální

Na konci základního vzdělávání žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací
- v digitálním prostředí jedná eticky

3.5 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

3.5.1 Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Školou jsou poskytována tato podpůrná opatření:

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce;
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšším ročníku

- obohacování vzdělávacího obsahu;
- zadávání specifických úkolů, projektů

3.5.2 Vzdělávání žáků se zdravotním postižením

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Podle ŠVP se uskutečňuje vzdělávání všech žáků školy. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP. PLPP a IVP zpracovává škola. Na doporučení ŠPZ poskytuje škola Předmět speciálně pedagogické péče, který vede speciální pedagog.

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠV2, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva.

3.5.3 Vzdělávání žáků se sociálním či socio-kulturním znevýhodněním

Spolupráce s rodinou, případně soc. odborem. V případě cizinců spolupráce s NPI, využívání výzev a podpory MŠMT. V případě velkého sociálního znevýhodnění bude škola hledat cestu finanční pomoci žákovi (sponzoři, nadace), aby žák nebyl vyloučen z kolektivu (např. školní výlety).

4. Vzdělávací období základního vzdělávání a učební plán

Základní vzdělávání žáků se realizuje v průběhu povinné devítileté školní docházky.

Vzdělávací a výchovný proces je v *Rámcovém vzdělávacím programu základního vzdělávání* rozdělen na 3 období:

1. období – 1. - 3. ročník;
2. období – 4.- 5. ročník;
3. období – 6. - 9. ročník.

Každé vzdělávací období má své specifické cíle a stanovené očekávané výstupy, které jsou pro 2. a 3. období závazné.

Poznámky k učebnímu plánu:

Jazyk a jazyková komunikace

Český jazyk a literatura

- vyučovací předmět je zařazen povinně do všech ročníků a pojímá všechny tři složky vzdělávacího oboru (Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova, Literární výchova).

Anglický jazyk

- předmět s časovou dotací z disponibilních hodin je zařazen od 1. ročníku.

Matematika

- předmět je povinně zařazen do všech ročníků, ve 2.- 5. ročníku je využita 1 hodina z disponibilní časové dotace.

Informatika

- učivo v 1–3. ročníku je realizováno jako součást jiných vyučovacích předmětů;
- ve 4.–5. ročníku je zařazována jako samostatný vyučovací předmět.

Člověk a jeho svět

- realizuje se v 1.–3. ročníku ve vyučovacím předmětu prvouka a ve 4.–5. ročníku v předmětech přírodověda a vlastivěda, tedy ve všech ročnících 1. stupně základního

vzdělávání s tím, že jsou využity disponibilní hodiny ve 4. a 5. ročníku po 1 hodině v přírodovědě, 1 hodina ve 4. ročníku ve vlastivědě.

Umění a kultura

- realizuje se v samostatných vyučovacích předmětech hudební výchova a výtvarná výchova, které jsou zařazeny ve všech ročnících

Člověk a zdraví

- tělesná výchova je zařazena do všech ročníků, žáci absolvují 40 hodin plaveckého výcviku
- výchova ke zdraví je realizována zejména v tělesné výchově, prvouce a přírodovědě.

Člověk a svět práce

- učivo vzdělávací oblasti se realizuje ve všech ročnících jako samostatný předmět pracovní činnosti.

4.1 Učební plán pro 1.–5. r. základního vzdělávání

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	Ročník					Mini- mální časová dotace	Dispo- ni- bilní hodiny
		1.	2.	3.	4.	5.		
Jazyk a jazyková komunikace	český jazyk	9	7 + 2	6 + 2	6 + 1	5 + 2	33	+ 7
	cizí jazyk	+ 1	+ 1	3	3	3	9	+ 2
Matematika a její aplikace	matematika	4	4 + 1	4 + 1	4 + 1	4 + 1	20	+ 4
Informatika	informatika	-	-	-	1	1	2	
Člověk a jeho svět	prvouka	2	2	2	-	-	6	
	přírodověda	-	-	-	1 + 1	1 + 1	2	+ 2
	vlastivěda	-	-	-	1 + 1	2	3	+ 1
Umění a kultura	hudební výchova	1	1	1	1	1	5	
	výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7	
Člověk a zdraví	tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	
Člověk a svět práce	praktické činnosti	1	1	1	1	1	5	
Týdenní hodinová dotace a disponibilní hodiny		20 + 1	20 + 2	20 + 3	22 + 4	23 + 3	102	+ 16
Celkový týdenní počet hod. – maximum týdně		21	22	23	26	26	118	

4.2 Začlenění průřezových témat

4.2.1 Charakteristika průřezových témat

Průřezová témata jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot. Jedná se o okruhy aktuálních problémů současného světa, které se tak zařazením do školního vzdělávacího programu stávají nedílnou součástí základního vzdělávání.

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova (OSV)
- Výchova demokratického občana (VDO)
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)
- Multikulturní výchova (MKV)
- Environmentální výchova (EV)
- Mediální výchova (MDV)

Tematické okruhy průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj:

- Rozvoj schopností poznávání
- Sebepoznání a sebepojetí
- Seberegulace a sebeorganizace
- Psychohygienu
- Kreativita

Sociální rozvoj:

- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj:

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Hodnoty, postoje, praktická etika

Tematické okruhy průřezového tématu Výchova demokratického občana

- Občanská společnost a škola
- Občan, občanská společnost a stát
- Formy participace občanů v politickém životě
- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Tematické okruhy průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá
- Objevujeme Evropu a svět
- Jsme Evropané

Tematické okruhy průřezového tématu Multikulturní výchova

- Kulturní diference
- Lidské vztahy
- Etnický původ
- Multikulturalita
- Princip sociálního smíru a solidarity

Tematické okruhy průřezového tématu Environmentální výchova

- Ekosystémy
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí

Tematické okruhy průřezového tématu Mediální výchova

Receptivní činnosti:

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- Stavba mediálních sdělení
- Vnímání autora mediálních sdělení

- Fungování a vliv médií ve společnosti

Produktivní činnosti:

- Tvorba mediálního sdělení
- Práce v realizačním týmu

4.2.2 Začlenění průřezových témat do předmětů

OSV – vv, tv, čj, prv, hv, pč, m, př, vl

VDO – prv, vl

EGS – aj, vl, vv, hv, čj

MKV – vl, prv, čj

EV – prv, př, vl, tv

MDV – čj, pč, m, inf

5. Učební osnovy

5.1 Učební osnovy pro 1.–3. ročník ZV

Cílová a obsahová specifikace jednotlivých vyučovacích předmětů

Vzdělávací program Tvoříme všichni s radostí realizuje požadavky na základní vzdělávání prostřednictvím formulovaných vzdělávacích oblastí a vytváří pro školní praxi dílčí celky – vyučovací předměty.

Oblast:

1. Jazyk a jazyková komunikace

2. Matematika a její aplikace

3. Informatika

4. Člověk a jeho svět

5. Umění a kultura

6. Člověk a zdraví

7. Člověk a svět práce

Předmět:

– český jazyk

– cizí jazyk

– matematika

– český jazyk

– matematika

– výtvarná výchova

– informatika

– prvouka

– hudební výchova

– výtvarná výchova

– tělesná výchova

– prvouka

– praktické činnosti

Hlavní cíle 1. období

Cílem prvního období základního vzdělávání je naučit žáky: **základům čtení, psaní, počítání a prvního cizího jazyku**. Vyučování má ve všech předmětech **činnostní charakter**.

Při vytváření dovedností a návyků v 1. – 3. ročníku se požaduje, aby žáci chápali účel a smysl každé své činnosti, aby o činnostech hovořili a měli pro ně dostatečný časový prostor.

V souladu s charakterem myšlení žáků je těžiště vyučování **v přímém poznávání skutečností kolem nás**.

K výuce v tomto období patří i vyučovací předměty s výchovným zaměřením, tj. **hudební, výtvarná, tělesná výchova a pracovní činnosti**. V programu jsou uplatňovány též: **dramatická výchova, výchova ke zdraví a informatika**, ale netvoří samostatné předměty. Charakteristické pro toto období je **prolínání učiva** mezi všemi vyučovacími předměty.

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vzdělávací oblast je v 1.–3. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu český jazyk a v 1.–3. ročníku prostřednictvím vyučovacího předmětu anglický jazyk.

Český jazyk

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- rozumět spisovné řeči mluvené, čtené i psané
- vyjadřovat srozumitelně, zejména mluvenou řečí, myšlenky, psanou formou se vyjadřovat jen v jednoduchých větách
- číst správně a s porozuměním texty přiměřené délkou i obsahem
- znát příklady literárních děl vhodných pro daný věk včetně ilustrací
- číst s porozuměním jednoduché naučné texty, pokusit se vyjádřit jejich myšlenky
- vnímat krásu a bohatost mateřského jazyka
- získat vztah k literatuře a zájem o četbu
- svou schopnost vyjadřovat se umět uplatnit i v prvouce, matematice i dalších vyučovacích předmětech

B) Charakteristika výuky

Cíle výuky českého jazyka jsou naplňovány:

komunikační a slohovou výchovou; čtením a literární výchovou; psaním; jazykovou výchovou.

Komunikace v českém jazyce se rozvíjí i prostřednictvím *dramatické výchovy*.

V *komunikační výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), mluvit a rozhodovat se na základě vnímaných pokynů a přečteného textu. Žáci se učí výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, učí se rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrůznějším situacím ve škole i mimo ni.

Komunikační dovednosti žáků jsou vytvářeny nejen ve všech složkách českého jazyka, ale ve všech vyučovacích předmětech.

Pro rozvoj vyjadřovacích schopností v prvním vzdělávacím období využíváme:

- vyprávění (o obrázku, vlastních zážitcích, přečteném textu, podle obrázkové osnovy)
- rozhovory žáků k určitému tématu
- formulace otázek a odpovědí k danému tématu

- možnosti svobodného výběru způsobu vyjádření myšlenek, využívá se mezipředmětových vztahů
- jednoduchých popisů z písanek, hlavně z prvoučného učiva, k psaní podobných textů

Komunikační výchova tedy obsahuje činnosti:

- a) receptivní, tj. čtení a naslouchání;
- b) produktivní (tvořivé činnosti), tj. mluvený a písemný projev žáka.

V hodinách českého jazyka tohoto období nejsou ostré hranice mezi učivem mluvnice, slohového výcviku, literární výchovy a psaní.

S vyučováním českého jazyka v 1.-3. ročníku jsou bezprostředně spojeny počátky prvoučného vyučování. Zkušenosti žáků získané pozorováním okolní přírody a života lidí se prohlubují čtením uměleckých textů. Myšlení a řeč žáků se přitom rozvíjí v souladu s rozvojem fantazie, citů, vůle a smyslu pro krásu.

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. ročník

Předslabikářové období:

- rozvíjení řeči s využitím žákovských zkušeností
- přípravná zrková a sluchová cvičení
- poslech čtených a vyprávěných pohádek
- dramatizace jednoduchých pohádek, zvláště takových, ve kterých se některý motiv opakuje
- memorování říkanek a básniček zpaměti, využití znalostí žáků z předškolního věku
- krátká vypravování žáků podle jejich zážitků a pozorování
- odpovědi na otázky
- náprava vadné výslovnosti nápodobou
- sluchová analýza a syntéza slabik ve slova, např. hádanky typu: „Je to hodně stromů a je to l-e-s. Co je to?“
- poznávání prvních souhlásek a samohlásek na začátku nebo na konci slova
- poznávání a čtení malých a velkých písmen: M, L, S, P, A, O, U, E, I
- začátky psaní v tomto období úzce souvisí s výukou čtení:
 - uvolňovací cviky

- základní návyky při psaní
- příprava k psaní písmen – psaní jednotlivých prvků písmen a číslic (čáry, oblouky, zátrhy, ovály, kličky, vlnovky)

Slabikářové období:

- pokračujeme v rozvíjení vyjadřování žáků
- seznamujeme žáky s lidovými pohádkami, rozpočítadly, říkankami, hádankami, vybrané se učí zpaměti, vyprávějí i dramatizují
- předčítáme příběhy ze života dětí, z přírody, o zvířatech, propojujeme je s výukou prvouky a výtvarné i hudební výchovy
- cvičíme schopnost naslouchat a něco si z příběhu zapamatovat, zapamatované vyjádřit mluveným, výtvarným nebo i pohybovým projevem
- necháme též žáky vyjadřovat své individuální pocity z četby
- pozornost věnujeme srozumitelnosti řeči žáků, nenásilně podporujeme správnou výslovnost
- učíme žáky základní pravidla, která by měli respektovat při rozhovoru
- výuka čtení – požadavek jasného zřetelného čtení s porozuměním uplatňujeme od čtení prvních slov:
 - čtení otevřených slabik a slov složených z písmen poznaných v předslabikářovém období;
 - činnosti s písmeny skládací abecedy
 - čtení dvojslovných, nejvýše trojslovných vět z poznaných slov
 - postupné poznávání dalších hlásek a písmen
 - čtení slabik, slov a krátkých vět
 - čtení psacího písma
 - čtení krátkých celků, obsahem dětem přiměřených
 - čtení s porozuměním v průběhu roku podporujeme tvořením vět s danými slovy, kresbou k některým slovům a větám, odpověďmi na otázky k obsahu jednoduché věty, plněním krátkých a jasných napsaných pokynů
 - řazení ilustrací podle dějové posloupnosti
- nácvik psaní malých a velkých písmen ve spojení se čtením
 - psaní slabik a krátkých slov s jednoduchými spoji
 - opis a přepis písmen, slabik, slov a krátkých vět, náročnost vět volíme podle individuálních možností žáků

- psaní snadných a foneticky jasných slov podle diktátu po předcházející sluchové analýze a syntéze
- z hlediska potřeb čtení a psaní rozlišujeme věty, slova, slabiky, hlásky (písmena)

2. ročník

Dokončení prvopočátečního čtení:

- postupný přechod od vázaného slabikování k správnému plynulému čtení slov, jednoduchých vět a krátkých textů
- důraz na porozumění čtenému, odpovědi na otázky
- dodržování pomlky po tečce, přirozená intonace
- správné čtení předložek se slovem
- vyhledávání slov, určitých myšlenek apod. v přečteném textu

Rozvoj čtenářských schopností:

- správné a plynulé čtení krátkých i delších vět, nácvik správného dýchání při čtení
- čtení textů délkou i obsahem přístupným věku žáků
- při opakovaném čtení dbát na intonaci
- objasňování významu slov, čtení s porozuměním
- vyhledávání slov vyjadřujících určitý vztah nebo myšlenku
- vyprávění obsahu krátkého přečteného textu přiměřené obtížnosti
- vyjadřování obsahu textu obrázky a jejich řazení za sebou (obrázková osnova)
- přednes krátkých básní s jasným obsahem, které se žáci učí nazpaměť
- plnění úkolů z čítanky, motivace žáků, práce podle rozhodnutí žáka – individualizace, rozvíjení ústního, písemného i výtvarného vyjadřování žáků
- vyprávění podle obrázků
- vyprávění o osobním pozorování a příhodách ze života
- spojení čtení se psaním a prvoukou, rozvoj komunikačních dovedností
- vytváření svých vlastních zápisů z pozorování přírody, např. listy o květinách doplněné kresbou nebo vystřiženým obrázkem - moje první kniha, zápisy o stromech aj.
- čtení přístupných dětských knih, vyprávění jejich obsahu, ilustrace ke knížce

Psaní:

- procvičování tvarů písmen
- psaní slabik, slov a jednoduchých vět

- důraz na psaní s porozuměním
- první krátké písemné vyjadřování žákovských pozorování a zkušeností
- spojování výrazů podle významu, zápis a samokontrola
- využívání dovednosti psát při různých jednoduchých zápisech

Jazyková výchova a základní pravopisné jevy:

- vyjádření myšlenky
- seznámení s abecedou
- odpověď celou větou na otázky, druhy vět
- tvoření vět s danými slovy a k dané situaci
- pravopis věty (velké začáteční písmeno, interpunkční znaménka na konci věty)
- slovo, slabika, hláska, písmeno, slovní význam
- samohlásky, souhlásky, dvojhásky
- výslovnost a psaní krátkých a dlouhých samohlásek
- psaní a výslovnost tvrdých slabik
- psaní a výslovnost měkkých slabik
- psaní souhlásek uprostřed a na konci slov (znělé a neznělé)
- psaní skupin dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
- příprava na poznávání podstatných jmen a dějových sloves, zjišťování, která slova v souvislém textu označují osoby, zvířata nebo věci a která slova vyjadřují, co osoby, zvířata a věci dělají;
- čtení a psaní předložek
- vlastní jména osob

Témata pro rozvoj ústního a písemného vyjadřování žáků vybíráme hlavně z jejich života, z přírody, můžeme volit i témata o práci a hrách. Žáci mohou vypravovat své příběhy podle obrázků, podle společně sestavené osnovy i podle své fantazie.

3. ročník

Rozvoj čtenářských dovedností:

- správné, plynulé a uvědomělé čtení krátkých vypravování, ukázek z knih vhodně rozdělených na části; básní, bajek, pohádek přístupných chápání žáků
- výrazné čtení (po přípravě s učitelem) krátkých vypravování a básní s využitím intonace podle smyslu čteného textu, čtení s porozuměním

- tiché čtení (bez pohybu rtů) krátkých textů s jednoduchým dějem se samostatným způsobem zpracování otázek a úkolů, jimiž učitel kontroluje, jak žáci pochopili obsah přečteného článku (podle individuálních schopností žáků)
- rozlišování prózy a veršů
- objasňování významu slov a slovních spojení
- vyhledávání slov, výrazů, vlastních jmen v přečteném textu
- sestavování obrázkových osnov krátkého vypravování nebo přečteného článku a vyprávění jednoduchého příběhu podle nich
- vymýšlení názvů pro části povídek
- reprodukce vypravování a naučných textů nebo jejich částí
- vyprávění pohádek i vymýšlení pohádek žáky, odlišení pohádky od ostatních vyprávění
- vyjadřování obsahu ilustrací k přečtenému textu
- krátké vyprávění vlastního zážitku
- pokus o vyprávění přečtené události ze stanoviska některé z jednajících osob
- výrazný přednes krátkých básní nebo krátkých příběhů, které se žáci učí z paměti
- čtení dětských knih přiměřených věku – zapsání a pamatování si jména autora, názvu knihy, vyjádření obrázkem nebo několika větami toho, co žáka z knihy zaujalo
- osvojování si dovednosti odpovídat na otázky k obsahu přečtené knihy

Psaní:

Procvičování psaní tvarů písmen a jejich spojení na předepsaných slovech navzájem spojených nějakým významem. Psaní s porozuměním.

Dbáme na dodržování správných tvarů písmen, rovnoměrných vzdáleností mezi písmeny ve slovech i mezer mezi slovy na řádku i zachovávání stejného sklonu písma.

Pozvolna se snažíme při dodržení úhlednosti písma psaní zrychlovat.

Dbáme na dodržování základních hygienických návyků při psaní.

Jazyková výchova:

Opakujeme to, co se žáci v předešlém ročníku naučili:

- věta, slovo, slabika, písmeno
- činnosti s abecedou

- pravopis věty (velké písmeno na začátku, interpunkční znaménko na konci)
- výslovnost a psaní krátkých a dlouhých samohlásek a slabik
- psaní slov s tvrdými a měkkými slabikami
- psaní skupin dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě samostatně, ve slovech i slovních spojeních
- psaní souhlásek uprostřed a na konci slov (znělé a neznělé)

Učební látka, se kterou se žáci 3. ročníku nově seznamují nebo ji rozšiřují:

- význam slov
- obojetné slabiky
- pravopis i, í / y, ý po obojetných souhláskách uvnitř slova – vyjmenovaná slova
- procvičování pravopisu základních vyjmenovaných slov a jasně z toho vyplývajících slov příbuzných, užívaných v životě – porozumění významu slov a slovních spojení
- pravopis vlastních jmen – jednoduché typy
- seznámení se slovními druhy a jejich rozlišování v základním tvaru
- užívání správných gramatických tvarů podstatných jmen a sloves v mluveném projevu
- výslovnost a psaní znělých a neznělých souhlásek na konci a uprostřed slov
- poznávání podstatných jmen, jako pojmenování osob, zvířat, věcí, vlastností a dějů (rod a číslo podstatných jmen), pádové otázky
- poznávání sloves (osoba, číslo, čas)
- psaní i, í ve slovesech (kreslí, kreslil, prosí, prosil, zlobí, zlobil ...)

D) Očekávané výstupy na konci 1. období:

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Žák:

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev

- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Žák:

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost
- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Žák:

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění,
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Anglický jazyk

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- motivovat žáky k zájmu o anglický jazyk, učit se vnímat a napodobovat melodii a rytmus anglického jazyka
- poznávat a prakticky používat základní pravidla výslovnosti
- činnostní formou naučit žáky základní slovní zásobu z jim blízkých oblastí (činnosti s obrázky nebo předměty)
- činnostní formou výuky naučit žáky jednoduchá základní pravidla gramatiky a základní zdvořilostní fráze
- základní fráze a obraty procvičovat s pomocí CD a manuálních činností zahrnutých v pracovním sešitě
- s pomocí obrázků nebo předmětů vytvářet a obměňovat první krátké rozhovory
- rozumět jednoduchým pokynům v anglickém jazyce a reagovat na ně
- vést žáky k získání schopnosti číst s porozuměním přiměřené jednoduché texty v anglickém jazyce
- získávat první poznatky o zemích, kde se mluví anglicky
- postupně začít chápat význam znalosti angličtiny pro život
- aktivní účastí žáka na výuce anglického jazyka ho vést ke schopnosti jednoduše komunikovat s využitím prvních poznanych slov a frází

Při činnostním vyučování anglickému jazyku od 1. - 3. ročníku podporujeme:

- a) komunikační dovednosti
- b) slovní zásobu, čtení a porozumění řeči psané; porozumění řeči mluvené,
- c) mluvnici a pravopis;
- d) dramatickou výchovu
- e) základní poznatky o anglicky mluvících zemích

B) Charakteristika výuky:

Výuka anglického jazyka v 1. období tvoří úvod do cizojazyčného vzdělávání žáků. Proto je v tomto období nejdůležitější probuzení zájmu o výuku angličtiny a vytváření pozitivního vztahu k učení cizímu jazyku. Abychom toho dosáhli, musí být vyučovací hodiny angličtiny v průběhu celého roku prostoupeny zajímavostmi a pro žáky poutavými činnostmi, hrami a

písničkami. Při výuce je třeba pracovat s vhodnými učebnicemi a pomůckami zpracovanými přiměřeně k věku dítěte.

V tomto období se snažíme, aby žák porozuměl vyslechnutému sdělení, uměl ho opakovat, aby uměl použít naučená slova v jednoduchém spojení, aby dovedl základní slova a jednoduché věty přečíst a slova i zapsat, popřípadě k nim nakreslit obrázek.

Výuka jazyka vychází z jeho praktického použití. Výklad pravidel gramatiky je omezen na nezbytně nutné minimum potřebné k tvorbě jednoduchých vět. Slovní zásoba je volena především z okruhu zájmů dětí tohoto věku. Slova jsou vázána do vzájemných souvislostí. Upevňování, procvičování a využití slovní zásoby v jednoduchých větách spojujeme vždy s činnostmi s konkrétním předmětem, obrázkem – s tzv. názorem, a to v každé hodině. To je základem k tomu, aby se anglickému jazyku učil každý žák s chutí a věřil, že bude mít úspěch.

Využíváme zvukových nahrávek, anglických říkanek a písniček, z nichž některé se žáci učí zpaměti.

C) Obsah učiva:

1. ročník

- návuk správné výslovnosti a podpora jejího užívání, návuk schopnosti naslouchat cizí jazyk, zapamatovat si jednoduchá slova za pomoci jednoduché dramatizace, podpora spolupráce mezi žáky při užívání cizího jazyka;
- seznamování se se základní slovní zásobou označující předměty kolem žáka (např. školní potřeby, oblečení, hračky), osvojení si pojmenování jednotlivých členů rodiny, označení některých zvířat - pomocí obrázků, dramatizace, písniček, básniček a her;
- počítání do deseti, rozpoznávání jednotlivých barev a základních tvarů v cizím jazyce; osvojení si jednotlivých pozdravů, představení se v anglickém jazyce, zeptání se spolužáků na jména;
- používání množného čísla podstatných jmen, užívání množného čísla podstatných jmen ve spojení s číslovkami a barvou;
- porozumění základním pokynům;
- schopnost reagovat na jednoduché dotazy

2. ročník

- opakování a procvičování slovní zásoby osvojené v 1. ročníku, nácvik jednoduchých gramatických vazeb, rozvíjení vyjadřovacích schopností, upevňování správné výslovnosti, prohlubování schopnosti naslouchat cizímu jazyku, zapamatovat si jednoduchá slova a zapamatované vyjádřit;
- rozvíjení schopnosti porozumět jednoduchým příběhům;
- nácvik vazby modálního slovesa „can“ v kladu, záporu a otázkách
- porozumění přivlastňovacím zájmenům a jejich užití ve spojení s podstatným jménem;
- používání spojení barva a podst. jm. (např. a red clock), používání i jiných přídavných jmen
- osvojení si názvů jednoduchých jídel a potravin, užívání spojení „I like..., I don't like...., Do you like...?, osvojení si názvů základních druhů jídel
- osvojení si názvů části obličeje, použití vazby „I have got...“
- opakování a rozvíjení užití vazby „It isIs it in the...?, označení místností v domě, atd.
- rozpoznání částí oblečení i vazby I'm wearing, popsání počasí pomocí „sunny, rainy, windy a snowy...“
- porozumění vazbě I'm plaining/swimming/jumping, označení některých hraček ke hře venku

3. ročník

- opakování a procvičování slovní zásoby osvojené v 1. – 2. ročníku, opakování a další procvičování jednoduchých gramatických vazeb, upevňování správné výslovnosti, důraz na odlišnou výslovnost hlásek, které známe z češtiny, seznámení a upozornění na některé základní odlišnosti pravopisu;
- porozumění krátkým poslechovým textům a příběhům, slovní zásoba procvičována pomocí písniček, básniček a příběhů;
- opakování, procvičování a další rozvíjení slovní zásoby v okruhu: barvy, čísla, školní pomůcky, hračky, jídlo, hry, nábytek a místnosti v domě, označení osob a oblečení
- opakování, procvičení a další rozvíjení jednoduchých vazeb: It's, I can, I like..., I have got/ he's got/she's got.....
- opakování a další procvičování spojování přídavných jmen, číslovek, zájmen s podstatným jménem

D) Praktické dovednosti:

- žák pozdraví při setkání a loučení

- požádá o něco a poděkuje, umí specifikovat určitý počet
- naváže konverzaci s novým kamarádem – cizincem, představí se a zeptá se na jméno, zeptá se na věk a řekne svůj, řekne, co má a co nemá rád
- čte s porozuměním jednoduchý text
- rozumí jednoduchému pokynu a dovede ho splnit
- získá jazykovou zručnost pro schopnost obměny jednoduché informace
- z paměti reprodukuje několik básniček, říkanek a písniček v angličtině

Děti získají skutečný základ pro další studium anglického jazyka v těchto oblastech:

- Oblast fonetiky: rozlišují anglické hlásky od českých a umí je vyslovit.
- Oblast slovní zásoby: barvy, čísla, běžné hračky a zvířata, osoby, příbuzenské vztahy, jídlo, pojmy: ten, nějaký, malý, velký, starý, ano, ne
- Oblast mluvnické: jednotné a množné číslo podstatných jmen, užívání některých sloves v přítomném čase např.: mít rád, být, umět. Pasivní porozumění užívání některých sloves v přítomném čase průběhovém (kladné věty), zájmena osobní - podměty a jejich použití ve větě, některá zájmena přivlastňovací, předložkové vazby s „on, in, under“.

Očekávané výstupy - 1. období

Žák:

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
- zvládá základní komunikační obraty (pozdravit, rozloučit se, poděkovat..atd.)
- poskytne jednoduché informace o sobě, své rodině, kamarádech
- zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- přihodí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Vzdělávací oblast je v 1. – 3. r. realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu:

Matematika

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- osvojování základních matematických pojmů na základě aktivních činností každého žáka;
- důraz na porozumění základním pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům;
- rozvíjení zkušeností s matematickým modelováním pomocí činností, kterými se žáci učí poznávat a nalézat situace, které dokážou matematicky popsat;
- využívání zkušeností žáků z domova i ze života kolem nich;
- prostor pro aktivní projev žáka – vymyšlení úloh žáky, využití jejich zájmů, komunikace mezi žáky, efektivní využívání osvojených poznatků;
- grafické projevy žáka – od kresleného obrázkového názoru k náčrtům;
- postupné osvojování prvních matematických pojmů, početních výkonů, postupů, základů jazyka matematiky a způsobů jejich užití.

B) Charakteristika výuky:

Matematické vzdělávání v tomto období pomáhá žákům vnímat význam matematiky v životě. Žáci se učí vyjadřovat pomocí čísel. Matematika rozvíjí pozornost, vytrvalost, schopnost rozlišovat, objevovat, vytvářet různé situace. Žáci se učí svoji práci kontrolovat, srovnávat, učí se sebedůvěře, slovně i písemně vyjadřují výsledky svého pozorování. S vyjadřovacími schopnostmi se rozvíjí jejich schopnost uvažovat.

Vzdělávací oblast matematika je tvořena **čtyřmi tematickými okruhy**:

a) Číslo a proměnná:

V tomto tematickém okruhu si žáci postupně osvojují aritmetické operace (porovnávání, zaokrouhlování, sčítání, odčítání, násobení, dělení). Přitom se dbá na tři složky:

- dovednost (provádění početních operací);
- algoritmické porozumění (proč je práce prováděna předloženým postupem, důraz na činnostní provedení a pozorování žáků, hovor o pozorovaném);
- významové porozumění (umět operaci propojit na reálné situace – nejlépe za pomoci individuálních činností, matematizace reálných situací).

b) Závislosti a vztahy:

Žáci si v tomto tematickém okruhu na základě pozorování uvědomují změny a závislosti známých jevů. Porovnávají velikosti věcí a čísel. Pomocí svých činností postupně pochopí, že změnou může být zvětšení, zmenšení, růst, pokles. Na poznání a pochopení závislosti navazuje v dalších obdobích práce s tabulkami, diagramy a grafy.

c) Geometrie v rovině a v prostoru:

Žáci se v tomto tematickém okruhu učí objevovat, rozlišovat a určovat základní geometrické rovinné a prostorové útvary. Geometricky modelují reálné situace, hledají geometrické útvary ve svém okolí a pojmenovávají je. Učí se měřit délku, poznávají základní jednotku délky. Učí se základy grafického projevu v geometrii.

d) Slovní úlohy:

Jejich řešení je do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky. Při nich je třeba uplatňovat uvažování žáků, které později přechází v logické myšlení. Učí se řešit jednodušší úlohy z reálného světa, analyzovat reálné situace, pochopit problém, utřídit údaje, pomocí konkrétního názoru situaci modelovat, následně řešit a formulovat odpověď. Při řešení slovních úloh je žák jejich tvůrcem, vynálezcem i řešitelem. Úsilí, které při tom žáci vynakládají, působí příznivě na jejich rozumový vývoj. Rozvíjena je přitom i samostatnost žáka a jeho tvořivost.

C) Obsah učiva

1. ročník

- vytváření představ o jednotlivých číslech na základě názoru
- přirozená čísla 1 až 5 – numerace, vidění počtu věcí do 5
- rozklady čísel
- tvoření slovních úloh žáky bez užití početních výkonů (ze začátku i bez znalosti číslic)
- porovnávání počtu věcí
- sčítání a odčítání přirozených čísel spojené s manipulačními činnostmi (do 5)
- slovní úlohy doplněné příkladem (do 5)
- přirozená čísla 1 až 10 – numerace, vidění počtu věcí do 10
- rozklady přirozených čísel do 10
- sčítání a odčítání přirozených čísel v oboru do 10, názorné zavedení pomocí činností
- jednoduché slovní úlohy ze života řešené na základě manipulace í s věcmi i s penězi
- orientace v prostoru (před, za, vedle, vpravo, vlevo, dole, nahoře)

- automatizace spojů sčítání a odčítání do 10
- porovnávání počtu věcí, porovnávání čísel bez zápisu znamének nerovnosti
- přirozená čísla do 20 – numerace
- sčítání a odčítání v 2. desítce s využitím analogie s 1. desítkou
- vztahy o několik více, o několik méně
- slovní úlohy ze života (obor do 20)
- poznávání geometrických tvarů, rovinných obrazců a těles

2. ročník:

–opakování učiva z 1. ročníku:

- rozklady čísel do 10
- numerace do 20
- porovnávání čísel
- automatizace spojů sčítání a odčítání do 20
- jednoduché slovní úlohy spojené s názorem

–sčítání a odčítání s přechodem přes desítku

–přirozená čísla do 100 – numerace - vytváření představ čísel na základě názoru:

- posloupnost přirozených čísel
- počítání po desítkách, počítání po jednotkách v různých desítkách
- čtení a zápis čísel, číselná osa
- porovnávání čísel pojmenovaných i nepojmenovaných
- zaokrouhlování čísel na desítky na základě práce s číselnou osou

–sčítání a odčítání v oboru do 100

- sčítání a odčítání násobků 10
- přiřítání jednociferných čísel k celým desítkám i jejich odčítání od celých desítek (typy: $30 + 7$; $90 - 8$)
- sčítání a odčítání v jednotlivých desítkách s využitím analogie s počítáním v 1. desítce vyplývající z individuálních činností žáků s pomůckami (typy: $32 + 6$; $57 - 4$)
- sčítání a odčítání s přechodem desítek (typy: $49 + 5$; $25 + 30$; $71 - 4$; $93 - 20$; $80 - 15$)
- sčítání a odčítání dvojciferných čísel (typy: $23 + 41$; $68 - 34$)

- vytváření jednoduchých slovních úloh k jednotlivým typům příkladů na sčítání a odčítání
- názorné zavedení násobilky 1, 2, 5, 10, 3, 4, které je odvozeno z opakovaného přičítání stejných čísel
- činnosti vedoucí k pochopení násobilky a jejímu procvičování, využívání tabulky násobků
- slovní úlohy, které vedou k pochopení úsudku několikrát více
- geometrické tvary rovinné a prostorové, hry s tvary, modelování, rozlišování modelů těles i geometrických tvarů ve svém okolí
- rozvíjení prostorové představivosti – stavebnice, apod.
- rovnné a křivé čáry
- praktické měření délek, jednotky délky: metr, centimetr
- jednotky času (hodina, minuta), poznávat, kolik je hodin na hodinách ručičkových i digitálních, orientace v čase

3. ročník:

–opakování učiva z 2. ročníku:

- počítání do 20 s přechodem přes 10
- numerace do 100
- sčítání a odčítání v oboru do 100
- slovní úlohy vedoucí k sčítání a odčítání i k porovnávání o několik více, o několik méně
- sčítání a odčítání do 100, příklady typu: $36 + 17$; $65 - 28$
- příprava písemného sčítání a odčítání do 100
- slovní úlohy vedoucí k porovnávání rozdílů
- násobení a dělení v oboru násobitelů do 100, automatizace spojů
- slovní úlohy vedoucí k násobení a dělení a rozlišování úsudků několikrát více, několikrát méně a jejich obměny
- násobení dvojciferných čísel jednociferným číslem (velká násobilka vyvozená činnostními postupy s oporou o zapsaný příklad)
- užití závorek v příkladech se dvěma početními výkony
- přirozená čísla v oboru do 1 000 – numerace:
 - vytvoření představy čísel na základě názoru: činnosti žáků s pomůckami „papírové mince a banovky“, „čtvercová síť“

- posloupnost přirozených čísel, počítání po stovkách, desítkách, jednotkách
- čtení a zápis čísel
- práce s číselnou osou (využití čtverečků s napsanými čísly k manipulaci)
- porovnávání čísel
- zaokrouhlování čísel na stovky, na desítky

–sčítání a odčítání v oboru do 1 000:

- sčítání a odčítání z paměti příklady typu:

241 + 7; 325 – 3; 530 + 40; 490 + 60; 380 – 20; 240 – 50; 300 – 8; 600 – 40

(při sčítání a odčítání z paměti má nejvýše jedno číslo všechny tři číslice různé od nuly)

–seznámení s písemným sčítáním dvou trojčiferných čísel, odhady výsledků

–seznámení s písemným odčítáním dvou trojčiferných čísel, kontrola výpočtu sčítáním

–slovní úlohy s jedním početním výkonem a jejich obměny, nácvik jejich zápisů,

–seznámení s prováděním odhadu předběžného výsledku řešení slovních úloh

–slovní úlohy se dvěma početními výkony, využití námětů z obchodování

–rýsování přímek, vzájemná poloha (rovnoběžky, různoběžky), průsečík přímek

–bod ležící na přímce a mimo přímku, úsečka a její označování, odhadování a měření délky

–jednotky délky (metr, centimetr, milimetr, kilometr), jejich rozlišování, vytvoření správné představy o velikosti jednotek na základě činností, jednoduché převody (m, cm, km)

–čtverec a obdélník – jejich náčrty kreslené do čtvercové sítě i volně na papír

–rozvoj prostorové představivosti (stavby z krychlí na vrstvy), stavby podle předlohy

–tělesa kolem nás – poznávání geometrických tvarů

–jednotky času (hodina, minuta, vteřina), jednoduché převody, orientace v čase

D) Očekávané výstupy na konci 1. období:

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Žák:

–používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků

–čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti

- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Žák:

- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Žák:

- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vzdělávací oblast je v 1. – 3. r. realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu prvouka.

Prvouka

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- učit žáky pozorovat přírodní jevy a orientovat se v prostoru a čase
- na základě činností a pozorování vytvářet nové představy o jednoduchých, chápání žáků dostupných ale podstatných věcech a jevech, které je obklopují doma, ve škole, v obci
- vést žáky k tomu, aby předměty a jevy pojmenovávali a vyjadřovali o nich své myšlenky, soudy, názory
- učit žáky, aby na základě svých vlastních zkušeností docházeli k jednoduchým pojmům a objevování souvislostí

- vytvářet u žáků pozitivní vztah k rodině, spolužákům, škole, domovu i k přírodě a rozvíjet pozitivní vlastnosti žáků
- dát žákům základní poučení o lidském těle a ochraně zdraví
- naučit žáky cílevědomému osvojování základních hygienických návyků a návyků kulturních

B) Charakteristika výuky:

Cíle jsou naplňovány prostřednictvím využívání vlastních zkušeností žáků. Učitel řídí vyučování tak, aby žáci docházeli k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování. Žáci mohou různé věci a jevy pozorovat např. při řízených činnostech, na vycházkách, při zacházení s různými nástroji a předměty. Činnostní vyučování prvouce podněcuje aktivitu všech žáků. Průběžně a v souvislosti s různými vyučovacími předměty vedeme žáky k tomu, aby výsledky svých pozorování, zjištění a objevování zaznamenávali různými způsoby, tj. výtvarně i písemně.

V tomto období využíváme co nejvíce regionálních přírodních i společenských jevů.

Charakteristické pro výuku prvouky v 1. období základního vzdělávání je její prolínání s učivem ostatních předmětů. Právě toto prolínání témat dává možnost vytváření mnoha malých projektů, které výuku obohatí a učivo spojí se životem kolem dětí. Výuku prvouky vhodně doplňují obrazy, videozáznamy, filmy, besedy, vycházky, exkurze atp.

V prvouce se věnujeme:

- poznávání věcí – jejich vlastností a zařazujeme je do přírodního a společenského dění
- výchově smyslového vnímání a způsobům pozorování určitých předmětů a jevů
- základům jazykového vyjadřování – využíváme českého jazyka (výslovnost, vyprávění, říkadla, básně, písně, pohádky,...)
- procvičování pozornosti, paměti, představivosti, obrazotvornosti,...
- ochraně přírody, kulturních památek a výsledků lidské práce
- technické výchově (spojení s výtvarnou výchovou a praktickými činnostmi)
- pohybové výchově (ve spojení s tělesnou výchovou a hudební výchovou)
- zdravotní výchově a znalosti lidského těla, režimu dne
- mravní výchově (vytváření správných návyků a vztahů k lidem)

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících:

1. ročník

- škola a její blízké okolí, cesta do školy, bezpečnost
- pracovní návyky a vhodné chování ve škole i mimo školu
- příroda na podzim v lese, v sadu, na zahradě a na poli
- rodina a život v rodině
- zima a zimní svátky, bezpečnost, živočichové a rostliny v zimě
- člověk a péče o zdraví, základní hygienické návyky
- zdravá výživa, režim dne
- příroda, rostliny a živočichové na jaře
- nejznámější ptáci a domácí zvířata
- dny v týdnu, roční období, orientace v čase
- nejznámější povolání a výrobky řemeslníků
- dopravní výchova – bezpečnost, riziková místa a situace
- příroda v létě

V 1. ročníku se žáci učí pozorovat rostliny, zvířata a věci, které je obklopují ve škole, doma, venku. Učí se všimnout si změn v přírodě, které mohou během roku pozorovat a všimají si, jak tyto změny zasahují do života lidí i zvířat.

Jednotlivé činnosti mohou být vhodně kombinovány a propojovány i v jiných časových celcích než je jedna vyučovací hodina.

2. ročník

- škola a organizace školního života
- cesta do školy – bezpečnost, dopravní výchova, riziková místa a situace
- změny v přírodě na podzim, živočichové ve volné přírodě (využití učiva 1. r. a jeho rozšíření), mezipředmětové vztahy (zejména s českým jazykem)
- zelenina a její druhy
- ovocné stromy a jejich plody
- rodina, náš domov, obec, vlast
- proměny přírody v zimě, zimní sporty
- člověk, poučení o lidském těle, nemoc a úraz, první pomoc
- potravinová a správná výživa

- čas, orientace podle hodin, kalendářní rok
- práce a volný čas
- proměny přírody na jaře (rostliny, živočichové, květiny)
- lesy jehličnaté, listnaté a smíšené – stromy ochrana přírody
- proměny přírody v létě, u vody a ve vodě, vodní živočichové

Ve všech okruzích učiva prvouky 2. ročníku využíváme zkušenosti žáků a učivo probrané v 1. r., které dále rozšiřujeme. Ve výuce se žáci seznamují s věcmi a jevy blízkého okolí, získávají přehled o změnách v přírodě v průběhu ročních období a jejich vlivu na život rostlin, zvířat i lidí.

I v tomto ročníku je vhodné spojovat učivo prvouky s učivem ostatních předmětů. Realizaci krátkodobých projektů můžeme koncem 2. ročníku spojovat s jednoduchými záznamy. Formu záznamu (kreslená, psaná, kombinovaná, výrobek) necháváme na rozhodnutí žákům, které vhodně usměřňujeme.

3. ročník

- místo, kde žijeme (domov, rodina, škola, obec)
- cesta do školy, dopravní výchova, riziková místa a situace
- orientace v místě bydliště:
 - světové strany
 - práce s jednoduchým plánem (začlenění obce do příslušného kraje)
 - seznámení s mapou
 - světové strany
- země, v níž žijeme:
 - krajina v místě bydliště
 - naše vlast
- lidé a čas – orientace v čase
- věci a činnosti kolem nás:
 - lidská činnost
 - práce a volný čas
 - lidé a výrobky, technika
- neživá příroda – látky a jejich vlastnosti:
 - vzduch
 - voda

- slunce a země

–živá příroda:

- rostliny (druhy rostlin, části rostlin, plody)
- živočichové
- zkoumání přírody

–rozmanitost přírody a její ochrana, základní ekologická výchova

–člověk:

- lidské tělo (růst a vývoj, stavba těla – kostra, svaly)
- péče o zdraví (zdraví a výživa, sport a hry, první pomoc, rizika v přírodě, mimořádné události))

Ve vyučování prvouce ve 3. ročníku navazujeme na poznatky o přírodě a životě lidí, které žáci získali v 1. a 2. r. a prohlubujeme je. Zaměřujeme se především na poznávání místní krajiny, života lidí v obci, povolání lidí, zajímáme se o vyráběné věci, kulturu v obci, upozorňujeme na významné stavby, události a osobnosti.

Charakter učiva 3. ročníku umožňuje snadné využívání mezipředmětových vztahů.

Propojováním učiva jednotlivých předmětů vznikají tematické krátkodobé projekty. Tím se při výuce učí žáci spolupracovat, vzájemně si pomáhat a obvykle vznikne přirozená potřeba skupinové práce.

D) Očekávané výstupy na konci 1. období:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Žák:

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci

LIDÉ KOLEM NÁS

Žák:

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům

–odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

LIDÉ A ČAS

Žák:

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé kulturní či historické památky, významné události regionu, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

ROZMANITOST PŘÍRODY

Žák:

- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Žák:

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Výuka prvouky v 1. období ve spojení s ostatními předměty uplatňuje v rozsahu přiměřeném chápání žáků tohoto věku prvky enviromentální výchovy. Žáky učíme citlivému přístupu k přírodě, lásce k okolní krajině, k obci, její minulosti a přítomnosti.

Žákům dáváme příležitost k tomu, aby si uvědomili propojenost vztahů mezi člověkem a přírodou a možnost člověka přírodu ovlivňovat. Učíme je rozlišovat pozitivní způsoby působení člověka v přírodě od způsobů negativních. Žáci poznávají význam a úkol jednotlivých profesí ve vztahu k životnímu prostředí. Necháme je objevovat možnosti ke zlepšování okolního prostředí a péči o něj. Dáváme jim prostor pro nápady co dělat teď, aby i v budoucnosti bylo na Zemi zdravé životní prostředí. Vytváříme první předpoklady k tomu, aby žáci získávali dobrou hodnotovou orientaci v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské společnosti.

UMĚNÍ A KULTURA

Požadavky této vzdělávací oblasti se realizují v 1. – 3. r. ve dvou samostatných vyučovacích předmětech: hudební výchova a výtvarná výchova.

Hudební výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- o naučit žáky čistě a výrazně zpívat lidové i umělé dětské písně v hlasovém rozsahu přiměřeném žákům mladšího školního věku
- o nacvičit správné dýchání a tvoření tónů
- o rozvíjet hudební sluch a paměť na melodii i slova
- o učit rozlišovat a udržovat určitý rytmus
- o rozvíjet hudebnost zařazováním poslechu lidových písní i poslechu hodnotné vážné hudby vhodné pro tento věk a vést žáky k zájmu o hudbu
- o poznat a dbát o rozvoj talentovaných žáků
- o probouzet u žáků zájem o vlastní pěvecké a hudební aktivity

B) Charakteristika výuky:

Hlavními složkami hudební výchovy jsou zpěv a poslech hudby. Nejčastější formou tohoto období je zpěv jednohlasný. Učitel dbá individuálních zvláštností dětského hlasu, vede žáky k tomu, aby zpívali čistě a lehce, aby písně odpovídaly rozsahu a poloze dětského hlasu. V hudební výchově je třeba střídát činnosti tak, aby děti nezpívaly po celou vyučovací hodinu.

Pro zpěv jsou nejvhodnější lidové písně a dětmi oblíbené písně umělé. Smysl pro rytmus snadno a dobře rozvíjíme častým zařazováním jednoduchých doprovodných nástrojů ke zpěvu žáků. Vnímání hudby se rozvíjí v celé hudebně-výchovné práci, nejvýrazněji při poslechu hudby.

C) Obsah učiva předmětu hudební výchova v jednotlivých ročnících:

1. ročník

- rozlišování zvuků a tónů
- hudebně pohybové hry
- dechová a hlasová cvičení

- lidové písně vhodné pro děti
- písně umělé
- vytváření pěveckých dovedností a návyků: správné držení těla a hlavy, správné dýchání, tvoření tónů, výslovnost
- sluchem rozlišovat základní vlastnosti tónu: vysoký – nízký, dlouhý – krátký, silný – slabý (pomocí zrakového i pohybového názoru)
- pohyb podle hudby

2. ročník

- hlediska pro výběr písní jsou obdobná jako v 1. ročníku
- rytmická cvičení propojujeme s písněmi, využíváme též rytmických slabik, tempo udáváme tleskáním nebo vytukáním dob
- se zřetelem k hlasovým dispozicím jednotlivých žáků pozvolna rozšiřovat hlasový rozsah a upevňovat ho
- písně volíme do rozsahu oktávy
- zpěv podle pokynů učitele (jednotný začátek všech, podřídít se určitému tempu)
- učit opakovat udaný tón
- sluchem rozlišovat stoupající a klesající melodii tónové řady
- rozlišit vyšší tón od nižšího
 - hudební teorie pouze v nezbytně nutném množství a ve spojení se zpívanými písněmi (notová osnova, houslový klíč, taktová čára, noty podle délky)
- v poslechových skladbách seznamujeme děti s hudebními nástroji a přednesem lidových a dětských písní

3. ročník

- upevňujeme pěvecké návyky (držení těla a hlavy, dýchání, tvoření tónů, výslovnost)
- zpíváme s dynamickými odstíny
- upevňujeme dovednost zpívat tóny ve vzestupné a sestupné řadě na úryvcích písní a cvičeních
- učíme je rozlišovat hudební nástroje podle vzhledu i podle tónu
- využíváme dětské rytmické nástroje pro doprovody písní

- opakujeme poslech z nižších ročníků, přidáváme poslech české hudby pro slavnostní příležitosti , poslech hudby taneční, poslech státní hymny
- hudební nauka – notová osnova, houslový klíč, nota celá, půlová, čtvrt'ová, pomlky

D) Očekávané výstupy na konci 1. období:

Žák:

- zpívá v jednohlase
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje tempo, dynamiku, směr melodie
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Výtvarná výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- probouzet a rozvíjet schopnosti výtvarného vyjadřování žáků
- rozvíjet tvořivé schopnosti žáků, pěstovat jejich estetické cítění a vkus
- vytvářet základní pracovní návyky pro výtvarnou činnost žáků
- vytvářet kladný citový vztah k výtvarnému umění
- seznamovat žáky s výtvarnými nástroji, materiály a technikami
- učit žáky pozorovat a vnímat krásu přírody, hovořit o svých pocitech a dojmech, pokusit se je výtvarně vyjadřovat
- dát dítěti možnost osobitého výtvarného vyjádření určitého prožitku nebo představy neovlivněného vnuceným výtvarným vzorem
- četbou, vyprávěným příběhem, hudbou, dramatickým dílem podněcovat a rozvíjet výtvarné představy žáků, dát možnost výtvarným projevům v různých technikách
- výtvarně experimentovat, objevovat tvary věcí kolem nás, hra s linií s využitím různých plastických materiálů
- výtvarně zobrazovat tvary předmětů na základě her s nimi

- kreslením, malováním a modelováním rozvíjet tvarovou, barevnou i prostorovou představivost a jemnou motoriku
- pozorovat a porovnávat jednoduché předměty, hledat jejich jednotlivé kvality – barevnost, pojmenovávat vlastnosti, tvary, hledat a odlišovat struktury
- dbát na rovnoměrnost a vyváženost smyslových, citových a rozumových přístupů a jejich propojování s důrazem na rozvoj fantazie a svobodného subjektivního vyjadřování
- učit se prezentovat svůj výtvarný projev a naslouchat sdělení druhých
- využívat zkušeností žáků, učit je respektovat vzájemné odlišnosti ve výtvarném vyjadřování
- dovedností získaných při výtvarných činnostech využívat při výuce prvouky, matematiky, českého jazyka i psaní a naopak
- seznamovat žáky s ilustracemi v dětských knihách, poznávat nejznámější malíře – ilustrátory, mezipředmětové vztahy se čtením a literární výchovou
 - podílet se na výzdobě třídy, školy; učit se prezentovat své práce
 - příležitostně navštěvovat výstavy dětských výtvarných prací a výstavy výtvarných umělců v regionu

B) Charakteristika výuky:

Výtvarná výchova jako předmět je součástí procesu rozvoje estetických vztahů žáků ke skutečnosti a k umění. Výuka výtvarné výchovy vychází především z citového vztahu žáků k zobrazované skutečnosti. Výtvarné činnosti rozvíjejí tvořivost, fantazii, estetické cítění, podněcují a uspokojují potřeby žáků vyjadřovat se k různým tématům, situacím, prožitkům. Pro výtvarnou činnost v tomto období je nepostradatelné příznivé a klidné prostředí zbavené strachu ze známky nebo výsměchu druhých.

V 1. – 3. ročníku převládá spontánnost, bezprostřednost výtvarného projevu dítěte. Dítě kreslí rádo z paměti, předloham se vyhýbá. Jeho představy ho těší a snaží se je ztvárnit. Vhodná motivace, která předchází výtvarné tvorbě, podněcuje uvolnění dětské fantazie. Děti potom často tvoří s velkým zaujetím a prožívají velkou radost z toho, co vytvořily. Jejich práce jsou plné volnosti, naivnosti a psychologických záhad.

Tato výchova prolíná celým obdobím. Jeví se jako vedení žáka:

- k svobodnému výtvarnému vyjádření
- k uvědomování si krásy tvarů, barev a barevných kombinací, struktur
- k postupné schopnosti samostatné volby výtvarné techniky (technologie), ke správnému zacházení s výtvarnými nástroji, barvami apod.

- k účasti na utváření prostředí, ve kterém žijeme, učíme se

Výtvarné práce dvojího druhu:

- na základě vlastní představy dítěte
- podle skutečnosti

Kresba z představy má zpočátku ilustrativní charakter, vypráví o bezprostředních zážitcích a zkušenostech žáků a o jeho citovém životě. Motivací k těmto kresbám může být prožitek z her, ze čteného textu, z osobního prožitku, z vycházky apod.

Kresba podle skutečnosti vyjadřuje obvykle první dojem žáka z pozorování.

C) Obsah učiva Výtvarné výchovy v jednotlivých ročnících:

Přehled tematických okruhů v daném období:

- a) objevování světa přírody** v jednotlivých i v širších souvislostech
 - pozorování přírody (přírodniny, rostliny, zvířata)
 - chápání přírody ve smyslu prostředí života (krajina jako prostředí pro rostliny, zvířata, lidi);
 - tvář krajiny v různých souvislostech (barevnost krajiny a její proměny v průběhu roku, využití žákovských zkušeností)
 - vztah k přírodě (estetické oceňování krásy přírody)
 - příroda a běh času (roční období, počasí)
- b) poznávání a prožívání světa dítěte**
 - pocíťování domova jako životní jistoty (dítě v domácím prostředí, domácí práce, hry)
 - poznávání školy – nové životní prostředí (třída, škola, spolužáci)
 - styk se světem mimo školu (ulice, cesta do školy, sport, hry, výlety, hřiště, přátelé)
- c) svět, který děti pozorují, který pocíťují a kterému naslouchají**
 - setkávání s prostými životními zkušenostmi (u lékaře, na poště, na nádraží, v obchodě aj.)
 - poslouchání a vyprávění (pohádky, písničky, říkadla, zážitky)
 - významná sváteční setkávání (rodinné oslavy, Vánoce, Velikonoce)
 - vnímání smyslových vjemů a jejich výtvarný záznam (přepis pocitů z dotýkání, přepis zvuků aj.)

- d) **svět dětské fantazie** – výtvarná hra a experiment
- e) **svět, který dítě obklopuje**, ovlivňuje ho (věda a technika, výstavy, architektura, besedy)

Náměty pro práci v 1. ročníku

- námětové kreslení na základě vlastních prožitků dětí
- poznávání základních barev a jejich různé užívání
- kresby podnícené vyprávěním, četbou, vhodnou motivací ilustrující fantazii dítěte – kreslení podle představ
- kresby a modely přírodnin vztahující se k učivu prvouky, zobrazují vše, co dětem poskytuje příroda – kreslení podle skutečnosti, jehož hlavním účelem je vystižení tvaru a barvy
- výtvarné dotváření přírodnin na základě představ dítěte
- vytváření prostorových fantazií seskupováním a kombinováním přírodních i umělých materiálů, včetně materiálů netradičních
- hry s barvou, poznávání vlastností barev, výtvarné využití vzniklých náhodností, které vzbuzují v dětech rozličné představy
- hra s linií, vedení linie v různých materiálech
- jednoduché dekorativní kreslení, otisky přírodních prvků na papír a do plastických materiálů
- plastická a prostorová tvorba – spontánní hry s různými tvárnými materiály
- prostorové hry se stavebnicovými prvky
- jednoduché prvky moderní techniky ve výtvarné tvorbě
- seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění jako např. Josef Lada

Náměty pro práci ve 2.–3. ročníku

- námětové kreslení na základě vlastního prožitku, rozvoj dětské představivosti a fantazie
- dětský příběh vyjádřený kresbou
- pozorování přírodnin, rozlišování tvarů, barvy, struktury, jejich kombinace a výtvarné dotváření
- využití barev základních i barev vzniklých mícháním, tvoření souladu dvou barev
- pozorování tvarů užitkových předmětů a pokusy o výtvarné ztvárnění jejich obrysové linie

- pozorování tvarů a poznávání funkcí různých předmětů, které člověk používá k práci, grafický záznam pohybu a zobrazení předmětu
- rytmické řešení plochy s využitím různých prvků a střídání barev – jak se dá návrhů využít
- členění plochy s použitím libovolných geometrických prvků, barevná kompozice – náměty pro využití návrhu
- jednoduché náčrty, plány, modely podle fantazie a skutečnosti
- hračky v životě dětí, výtvarný návrh hračky, pokus o jeho výrobu
- prostorová tvorba – formování, deformování materiálů, pokus o plastické komponování;
- prostorové činnosti s dostupnými stavebními prvky (papírové krabičky)
- kombinace prvků moderní techniky, návrhy, plány, ...
- seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění jako např. Josef Lada, Ondřej Sekora, Helena Zmatlíková, Adolf Born,...

Typy, druhy a formy činnosti ve výtvarné výchově, výtvarné techniky:

- experimentování s barvami (míchání, zapouštění, překrývání)
- využívání různých materiálů (přírodních, umělých, vč. odpadových), poznávání jejich vlastností, zpracování různými technikami
- vyhledávání výrazných a zajímavých linií, tvarů, barev, struktur, jejich zaznamenávání (kresba, malba, otisk, frotáž, ...)
- výtvarné vyjádření zážitků, emocí, smyslových vjemů, myšlenek, událostí, pohybu (malba, kresba, linie, tvar, ...)
- experimentování s běžnými i netradičními nástroji a materiály (štetec, dřívko, uhl, tužka, fixa, ruka, prsty, provázek, papír, kůra, textilie, kůže, kovy, plasty, ...)
- výtvarné vnímání věcí, užitkových předmětů z hlediska funkce, tvaru, dekoru (kresba, vytrhávání z papíru, koláž, ...)
- vytváření jednoduchých náčrtů, plánů, modelů
- využívání různých materiálů k výtvarnému prostorovému zpracování (modelína, modurit, sádra, papír, přírodniny, plasty, textil, kůže – mísení, hnětení, lití, lepení, stříhání navlékání)
- seznamování s jednoduchými grafickými technikami (otisk, frotáž, papírořez, tisk z koláže, kombinace technik)

- individuální i skupinová práce různými technikami s velkými formáty (balicí papír, velké formáty čtvrtky, chodník, ...)
- práce na třídních projektech, návrhy, formy zpracování, volba techniky
- výtvarně dramatické a komunikační hry (sochy, maňásci, ...)
- dotváření prostředí, ve kterém žijeme výtvarnými pracemi
- vycházky s výtvarnými náměty, pozorováním (sběr materiálů, pozorování věcí, prvky staveb, práce v terénu, ...), návštěvy výstav, muzeí

Praktické dovednosti:

Žáci v průběhu 1. období:

- pracují s barvou různé konzistence, rozeznávají studené a teplé barvy, osvojují si dovednost míchat základní barvy
- poznávají různé materiály (přírodní i umělé) seznamují se s různými způsoby jejich zpracování (různými technikami), osvojují si dovednosti práce s různými nástroji
- rozvíjejí schopnost výtvarně vnímat věci, užitekové předměty z hlediska funkce, tvaru, dekoru, pohybu apod.
- komponují jednoduché tvary, vnímají neuspořádání či záměrné rozmístování či řazení
- poznávají možnosti námětového plošného i lineárního vyjádření, pokoušejí se volně pracovat s linkou, tvarem, obrysem
- pokouší se dotvářet výtvarné práce písemným projevem
- experimentují s různými materiály k vytváření prostorových prací
- poznávají prostředí školy, okolí obce, sledují detaily staveb, předmětů
- postupně si osvojují schopnost vyjádřit se o své práci, zdůvodnit, hodnotit, vyjádřit se také o práci jiných, vést dialog o výtvarné práci, být tolerantní
- podílejí se na dotváření prostředí, ve kterém žijí, které je obklopuje, vystavují své práce, připravují výtvarnou výzdobu prostředí třídy, školy
- spolupracují na třídních projektech
- poznávají výtvarná vyjádření významných malířů (zejména ilustrátorů dětských knih, regionálních umělců), aj. výtvarných umělců
- docházejí k poznání, že výtvarné umění patří ke kulturnímu bohatství národ

D) Očekávané výstupy:

Žák:

- rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
- v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Požadavky této vzdělávací oblasti se realizují v 1. – 3. ročníku prostřednictvím tělesné výchovy (samostatný předmět), zdraví a výchova ke zdraví (není samostatný předmět)

Tělesná výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a dovedností žáků
- rozvoj smyslu pro účelný a krásný pohyb
- získat návyky správného držení těla, nacvičovat základní cviky k získání těchto návyků
- vést žáky k vědomému zvládnutí pohybu, zařazovat cviky na koordinaci pohybů
- zvyšovat pohybový rozsah a obratnost žáků
- upevňovat charakterové vlastnosti žáků, rozvíjet sociální vztahy
- získávat pocit nutnosti pravidelného cvičení jako součásti správného životního stylu
- vštípit dětem radostný pocit z pohybu
- pochopit důležitost organizace a spolupráce hlavně formou her (dodržování pravidel, umět se podřídit kolektivu, spolupracovat...)
- neustále seznamovat žáky s důležitostmi dodržování bezpečnostních zásad (při hrách v tělo- cvičně, na hřišti, při cvičeních s náčiním nebo na náradí...)
- umět slyšet, vnímat a reagovat na povely učitele (nejen na píšťalku, ale i na jiné podněty – slovní , gestikulační ...)
- naučit žáky připravit na sportovní výkony – zvolit vhodnou obuv, vhodné oblečení (sepnout vlasy, odložit hodinky a jiné cennosti ...)

- posilovat tělesnou kondici a duševní pohodu dětí správně zvolenými aktivitami, vhodnými a přiměřenými tomuto věku
- z hlediska správné organizace a bezpečnosti je vhodné zvládnout s dětmi základy pořadových cvičení (nástupy, povely pozor, pohov...)
- využívat různá kondiční cvičení k rozvoji a zvýšení pohybových schopností žáků – to je zvyšovat obratnost, vytrvalost, rychlost, pohyblivost (za pomoci různého načiní, využití různých druhů náradí, přeskoky, odrazy, překonávání překážek, různé druhy běhů...)
- vnímat důležitost průpravných cvičení (rozcviček), jako prostředku pro zlepšení a odstranění nedostatků, které vznikají z jednostranného zatížení páteře či ze špatného způsobu života, nedostatku sportovních aktivit
- seznamovat žáky s důležitostí správného rozcvičení
- učit žáky cítit, vnímat hudbu a umět ji vyjadřovat pohybem, snažit se rozvíjet rytmické cítění, začleňovat taneční prvky
- rozvíjet dovednosti žáka zvládnutím základů atletické abecedy (běhy, skoky, hody ...)
- zvládat průpravná cvičení pro míčové hry, správně zvládat techniky házení, chytání, přihrávání
- vkládat dle možností cvičení v různém prostředí, seznamovat žáky s pohybem na hřišti, ve volné přírodě, v lese, dle možnosti zimní sportování (bobování, sáňkování, lyžování, bruslení)
- vštípit základy plaveckých dovedností
- nesoustředit se jen na hodiny Tv, ale začleňovat do vyučování další pohybové aktivity – vycházky, pohybové chvílky, cviky ve třídě na správné držení těla)

B) Charakteristika výuky:

Veškeré tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka, nejen ke zvýšení jeho pohybových schopností a dovedností, ale i k posílení jeho charakterových vlastností (zodpovědnost, spolupráce, vytrvalost, odvaha, schopnost respektovat pokyny, umět se podřídit kolektivu ...).

Tělesná výchova pěstuje u žáků kladný vztah ke sportu a pohybu vůbec, aby se sport stal součástí jejich zdravého životního stylu. Systémem jednoduchých pohybových a sportovních aktivit vede ke zvyšování tělesné zdatnosti a k správnému držení těla žáků.

Vštěpováním pohybových návyků a vyvoláním radostného pocitu z pohybu u dětí se podílíme na zvyšování jejich psychické odolnosti vůči negativním vlivům svého okolí a na posilování jejich charakterových vlastností. Základní a důležitou metodou, která slouží ke splnění všech těchto cílů a úkolů je hra a dodržování herních pravidel.

Osvojením základů herních technik a taktických postupů, zvyšujeme u žáků nejen pohybové schopnosti, ale také podporujeme jejich prostorovou orientaci, schopnost správného a rychlého rozhodování i schopnost pohotově reagovat.

Neustále věnujeme patřičnou pozornost bezpečnosti při výuce Tv, průběžně opakujeme bezpečnostní pravidla, upozorňujeme na možnosti úrazů, snažíme se vštípit pocit zodpovědnosti za své chování a svoji bezpečnost, pocit sounáležitosti a ohleduplnosti ke svým spolužákům.

Tělesná výchova je předmět, kde je nutný diferencovaný přístup k žákům podle jejich momentální tělesné zdatnosti. Zde musíme citlivě hodnotit každého žáka, vzhledem k jeho individuálním možnostem a předpokladům pro zvládnutí různých pohybových aktivit.

V hodinách Tv se nezaměříme jen na rozvoj a zdokonalování pohybových schopností, ale také vštěpujeme důležité hygienické zásady s tím spojené.

Pohybové činnosti by měly prolínat a doplňovat i další oblasti výchovy, měly by se objevovat i v dalších předmětech jako např. vhodné rozcvičky, pohybové hry, taneční prvky.

Hlavní organizační formou vyučovacího procesu je vyučovací hodina tělesné výchovy.

Zařazování kurzu plavání – dle aktuálních podmínek školy.

Tělovýchovné chvílky

Do vyučovacích hodin ostatních předmětů je vkládáme tělovýchovné chvílky. Zařazují se, když se u žáků začne projevovat únava. Jejich programem jsou koordinační, vyrovnávací i kondiční cviky, které žák zná z výuky Tv v daném ročníku.

Charakteristika některých cvičení zařazovaných pravidelně do hodin Tv

Vyrovnávací cviky

Jsou to průpravná gymnastická cvičení, která jsou zaměřena na uvolnění a protažení jednotlivých svalových skupin. V tomto období posilovací cviky zařazujeme jen jednoduché a krátce. Pozornost věnujeme cvičením koordinačním, cvičení na zvětšování pohybového rozsahu kloubů, také na podporu návyku správného držení těla.

Cvičení mohou být prováděna v rytmických obměnách s možností hudebního doprovodu. Patří sem cvičení prostná, s náčiním i na nářadí, na místě i za pohybu. Dbáme při tom na přiměřený čas pro zařazování těchto cvičení do vyučovacích hodin.

Kondiční cvičení

Cvičení se zaměřením na rychlost, pohyblivost, obratnost, vytrvalost, to jsou: běh, skoky, házení, cvičení rovnováhy, lezení, šplhání, překonávání překážek, gymnastická cvičení s náčiním i bez náčiní (např. s míči, se švihadly, na lavičkách, žebřinách apod.).

Rytmická cvičení a tanec

Rytmická cvičení jsou velmi vhodnou součástí vyučování TV. Podporují značnou měrou dobrý psychický vývoj žáků.

Tanec pomáhá zvládnout základní pohyby paží, nohou a trupu. Učíme žáky základní taneční kroky. Zaměřujeme se na estetický pohybový projev v přiměřeném tempu a dětem srozumitelném rytmu.

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících:

1. ročník

Pořadová cvičení:

- základní postoje
- nástup na do řady, do družstev, společný pozdrav

Rytmická gymnastika a tanec:

- rytmizace jednoduchých pohybů podle říkadel a písní
- rytmizace jednoduchých a známých pohybů podle hudebního doprovodu – též volné pohybové vyjádření hudby
- motivovaná a rytmizovaná chůze a běh v základním tempu
- pokus o přísuný krok, poskočný krok, cval stranou
- nácvik správného držení těla (v lehu na zádech), při rytmických cvičeních a tanci

Drobné hry:

- hry spojené s během – honičky (např. všichni domů, na rybáře, podběhy pod dlouhým kroužícím švihadlem aj.)
- hry spojené s házením míče (např. na jelena)
- hry spojené s vítězstvím někoho (např. boj o místo, boj o míč, přetahy, přetlaky, kohoutí zápas aj.)
- hry pro uklidnění (např. Kuba řekl, na sochy, přibližovaná aj.)
- hry na hřišti, na sněhu, na ledu

Lehká atletika:

- běh střídaný s chůzí, překonávání přírodních i umělých překážek
- rychlý běh na 25 m
- vytrvalostní běh nejdéle 30 s
- skok daleký z místa odrazem snožmo a skok daleký z rozběhu
- hod míčkem horním obloukem na dálku

Sportovní gymnastika (v 1. ročníku):

Akrobatická cvičení:

- převaly stranou v lehu – vzpažit (válení sudů)
- kolébka na zádech – ze sedu skrčmo, uchopením za bérce z dřepu spojného leh vnesmo – skrčmo kolébkou vzad
- stoj na lopatkách – z lehu vnesmo
- kotoul vpřed – z podřepu spojného – předpažit, i opakovaně

Cvičení na nářadí:

a) cvičení na lavičce

- chůze vpřed, vzad i s obraty (také na kladince lavičky)
- přeběhy lavičky

Sportovní hry:

příprava:

- příhrávka obouruč ve dvojicích (na místě)
- vrchní příhrávka jednoruč na místě
- vrchní chytání obouruč na místě

Konkrétní sportovní hry – dle aktuálních podmínek školy

Plavání, lyžování a sáňkování – dle aktuálních podmínek školy

Turistika:

- chůze k cíli vzdálenému asi 1,5 km
- smyslové hry zaměřené na pozorování okolí a hledání předmětů
- chování v přírodě
- překonávání přírodních překážek
- orientace v terénu

2.– 3. ročník

Pořadová cvičení a chůze:

- základní postoje - pozor, pohov
- základní povely - nástup, pozor, pohov, vpravo vbok, vlevo vbok, vyrovnat, rozchod
- nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav
- chůze do rytmu (na počítání), chůze s písní do pochodu v zástupu i ve dvojicích

Rytmická gymnastika a tanec:

- rytmizace jednoduchých pohybů podle písní
- pohyb v dvoudobém taktu, dvoudobý takt v písni
- střídání chůze a běhu - nepravidelné, pravidelné
- přisunný krok, cval stranou, poskočný krok
- využití naučených kroků v lidovém tanci, chůze s průpletem

Průpravná cvičení:

- rozcvičky k procvičení koordinace pohybů ve trojdobém a čtyřdobém taktu
- cvičení ve stoji spojném i stoji rozkročném
- cvičení v kleku, v sedu snožmo, zkřížmo i skrčmo
- cvičení v lehu na zádech
- chytání míčů a míčků do obou rukou po vlastním nadhozu i odrazu od země i od zdi

Drobné hry:

- hry spojené s během

- hry spojené s házením
- hry pro uklidnění
- hry na hřišti (pravidla her s míčem)

Cvičení rovnováhy:

- stoj na jedné noze (druhá v pohybu)
- poskoky na jedné noze
- chůze po lavičce s plněním drobných úkolů (nesu míč, přeskakuji překážku, přidávám potlesky nad hlavou, před a za tělem apod.)
- chůze po kladině lavičky

Lehká atletika:

Běhy:

- běh střídavý s chůzí
- běh přes drobné překážky, např. v přírodě (přes kameny, větvičky apod.)
- štafetové běhy
- rychlý běh do 25 metrů, ve třetím ročníku do 40 metrů

Skoky:

- skok z místa s doskokem na měkkou podložku
- výskoky na překážku (rozběh, seskok)
- skok přes motouz ve výši kolem 50 cm
- přeskok pruhu širokého 50–100 cm
- přeskok lavičky s dopadem na měkkou podložku
- skok daleký s rozběhem

Hody míčkem a drobnými předměty v přírodě:

- házení kaštanů, šišek (vrchní oblouk – pravá i levá paže)
- házení různými předměty na cíl
- házení míčkem a kutálení míčů
- přehazování míčů a drobných předmětů
- házení do naznačených terčů o straně 1 metr na vzdálenost 4 metry
- hod míčkem na dálku

Sportovní gymnastika

Akrobatická cvičení:

- přidat změny postojů a poloh, upevnit dovednost správného kotoulu napřed
- převaly a kolébky na zádech
- leh na zádech, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- sed zkřížmo, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně
- válení stranou i do mírného svahu
- kotoul napřed ze stoje spojného, ze stoje rozkročného
- kotoul, obrat, druhý kotoul; dva kotouly za sebou
- kotoul napřed z chůze
- stoj s oporou o lopatky a záloktí (svíčka)
- cvičení rovnováhy (ve stoji na jedné noze)

Cvičení na nářadí:

a) cvičení na lavičkách

- chůze vpřed i vzad s obraty, přeběhy lavičky
- cvičení v sedu rozkročmo na lavičce
- sed rozkročmo – přitahování těla k lavičce (nohy napjaté)
- vzpor dřepmo u lavičky (držíme se rukama), vzpor stojmo, střídání
- lezení po lavičce ve vzporu dřepmo s uchopením lavičky ze stran
- chůze po kladince lavičky s plněním drobných úkolů

b) další nářadí lze používat přiměřeně věku podle podmínek školy (švédská bedna, žebřina, trampolína) Dbáme na zásady bezpečnosti.

Sportovní hry:

přípravné cviky:

- přihrávky obouřuč na místě (ve dvojicích, ve skupinách)
- vrchní přihrávka jednoruč na místě i při chůzi
- chytání obouřuč na místě
- běh nebo chůze s házením míčem o zem
- míčové hry

Turistika a pobyt v přírodě:

- chůze v terénu, překonávání překážek
- táboření, ochrana přírody, organizace činností ve skupině žáků, vzájemná spolupráce
- chování se v dopravních prostředcích
- chůze k cíli vzdálenému cca 2 km
- pozorování přírody, odhady vzdáleností (mezipředmětové vztahy)

Plavání, lyžování, sáňkování: 30 hodin plaveckého výcviku, ostatní dle podmínek

Zdravotní výchova v 1.–3. ročníku

Do celého prvního období výuky tělesné výchovy je zařazována zdravotní výchova, důležité je:

- dbát na osobní čistotu těla, prádla, oděvu, cvičebního úboru
- dodržovat čistotu a pořádek v prostředí tělocvičny
- zdůrazňovat otužování vzduchem a vodou (ranní mytí studenou vodou)
- seznamovat žáky s vhodnou životosprávou
- do programu dne zařazovat pohybové aktivity (tělovýchovné chvílky)
- upozorňovat žáky na vliv dostatečného množství pohybu pro jejich zdravý vývoj (mimoškolní Tv)
- předcházet úrazům tím, že dbáme, aby žáci dodržovali pokyny týkající se jejich bezpečnosti a ochrany zdraví
- vést žáky, aby si uvědomovali, že při mimoškolních pohybových aktivitách musí dbát na svou bezpečnost, uvažovat o svém chování a dodržovat pokyny dospělých, aby vyrostli v zdravé lidi
- vést žáky k tomu, aby uměli zavolat pomoc v případě, že se vyskytnou u úrazu

D) Očekávané výstupy na konci 1. období:

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Žák:

- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

Žák:

- uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy
- zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením

Poznámka: Prvky ZdrTV jsou využívány v povinné TV.

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Vzdělávací oblast je v 1. - 3. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu:

Praktické činnosti

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- rozvíjet jemnou motoriku žáků a jejich manuální zručnost
- vytvářet při praktických činnostech s různými materiály základní pracovní dovednosti a návyky
- prostřednictvím pracovní praktické činnosti žáků napomáhat rozvoji jejich rozumové činnosti, rozšíření jejich obzoru
- vést žáky k dovednosti rozlišovat materiály, uvažovat o různých možnostech opracování materiálů a všimnout si jejich vlastností
- umět rozlišovat jednoduché pracovní nástroje, poznat k čemu slouží, naučit se s nimi bezpečně zacházet a volit pro určitou pracovní činnost pracovní nástroj podle jeho vhodnosti
- postupně vytvářet pozitivní vztah žáků k práci
- prostřednictvím praktické činnosti s různým materiálem a nástroji pomáhat zpřesňovat představy dětí o věcech a jevech okolního světa
- učit žáky, aby při práci uvažovali, aby věděli, co chtějí dělat a připravili si všechno, co budou k práci potřebovat, učít žáky individuálně zodpovídat za kvalitu své práce
- získávat aktivní vztah k ochraně životního prostředí a utvářet počáteční vědomí o individuálních možnostech každého člověka při řešení ekologických problémů
- dát prostor žakovským nápadům pro praktické práce a tvůrčí činnosti

B) Charakteristika výuky:

Praktické činnosti v 1. období základního vzdělávání jsou vyučovacím předmětem s úzkými vazbami na ostatní předměty. Výuka komplexním způsobem přispívá k rozvoji žáků. Rozvíjí jejich motorické schopnosti, manuální dovednosti a pracovní návyky. Žáci se učí spolupracovat, organizovat svou práci i práci spolužáků, pracovat v týmu. Žák se učí základům technologické kázně, bezpečnosti práce, organizaci práce a prostředí.

Při výuce jsou upřesňovány představy žáků o věcech a jevech, o kterých hovoří při vyučování českému jazyku, matematice a prvouce. Učí se poznatky o nich prakticky využívat.

Obohacuje se řeč dětí a začínají se vytvářet základy technického myšlení.

V průběhu praktických činností v 1. – 3. ročníku jsou uváděny jen základní informace o materiálech, pomůckách a nářadí.

Při práci s drobným materiálem učíme žáky stříhat, ohýbat, spojovat, výtvarně ztvárňovat - dávat výrobkům pěkný vzhled. To podporuje dětskou představivost obrazotvornost a vytváří smysl pro estetické cítění.

Při práci s papírem učíme žáky poznávat vlastnosti a druhy papíru, naučíme je správně držet nůžky, stříhat celou délkou ostří nůžek i části ostří. Učíme je poznávat z čeho nůžky jsou a jaké mají vlastnosti a jak se s nimi bezpečně zachází.

Při modelování žáci poznávají vlastnosti modelovací hmoty, vytvářejí z ní jednoduché předměty, zvířata i postavy a to většinou podle jejich vlastních představ. Modelování lze vhodně využívat při skupinové práci na určité téma, často ve spojení s ostatními vyučovacími předměty. Žáci se pak musí mezi sebou dohodnout na společném řešení a práci si mezi sebou rozdělit. Uplatňuje se zde spolupráce a komunikace.

Nezanedbatelný je přínos vyučovacího předmětu pro uplatňování výchovy žáků ke zdraví a jejich bezpečnosti. Charakter předmětu umožňuje nenásilné zařazování výchovy k ochraně přírody a vytváření základů pro ekologické cítění žáků.

Při praktických činnostech se žáci učí:

- organizovat své pracovní prostředí a vlastní činnosti – rozdávat, uspořádat své pracovní místo, sbírat, ukládat, udržovat své náčiní i místo v pořádku
- pracovní kázní – být pozorný a opatrný, vědět co dělat, aby byla určitá pracovní činnost dostatečně bezpečná pro žáka samotného i pro spolužáky, dodržovat též hygienická pravidla, dbát na správné držení těla při činnostech a správné uchopení pracovního náčiní, při jeho správném výběru
- uvědomovat si význam vlastní činnosti a práce
- umět o své činnosti povědět druhým

Dbáme na to, aby byly praktické činnosti spojovány s rozvojem poznání a řeči.

Vyučovací předmět praktické činnosti by měl být v průběhu celého 1. vzdělávacího období volně mezipředmětově využíván. Žáci si při něm mohou připravit všechny drobné pomůcky které potřebují k výuce v rámci dalších vyučovacích předmětů.

V tematických celcích převládá široké spektrum praktických činností, kterými se mohou žáci v průběhu vyučování zabývat. Je zcela na vyučujícím učiteli a jeho pedagogických záměrech,

jak tematické celky do výuky zařadí, zda se bude k některým okruhům v průběhu roku vracet, jak na ně bude v následujícím ročníku navazovat.

Při realizaci praktických činností v jednotlivých ročnících je třeba uvažovat o míře integrace praktických činností s obsahem dalších vyučovacích předmětů, např. prvoukou, výtvarnou výchovou, matematikou, českým jazykem.

Praktické činnosti jsou v 1. období základního vzdělávání základem všech tematických celků. V jejich průběhu jsou uváděny jen základní informace o materiálech, pomůckách a nářadí a to jako nezbytné poznatky s ohledem na jejich použití. Žák také u každé práce dostává poučení o bezpečnosti při zacházení s nářadím a ochraně zdraví při určité pracovní činnosti.

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících:

1. ročník:

Náplň výuky pracovními činnostmi je dána činnostmi s papírem, modelovací hmotou, se stavebnicemi, s různým drobným materiálem, výrobou drobných předmětů a pomůcek pro výuku, péčí o květiny ve třídě a činnosti, které vyplývají z mezipředmětových vztahů.

Práce s papírem:

- základní vlastnosti papíru a lepidla
- držení nůžek, z čeho nůžky jsou a které nůžky jsou pro děti bezpečné
- různé techniky: překládání, rýhování, utržení pruhu papíru, vytrhávání, skládání, vystřihování, nalepování
- příklady výrobků vzniklých skládáním - varhánky, obálka na pomůcky, šipka, čepice, kelímek, loďka aj.
- vystřihovanky z časopisu, předtištěné např. oblékání panenek, připravené vystřihovanky staršími žáky, vystřihování tvarů pro činnosti v M (přípravná početní cvičení)
- pomůcky pro výuku M, Čj, prvouky - kartičky, kapsáře, geometrické tvary
- stříhání a slepování - ozdoby, květy, kombinované techniky ve spojení s Vv
- nalepování vystřižených tvarů - vytváření obrázků k vyprávěnému nebo čtenému příběhu
- společné práce k některému projektu, např. pohádce

Modelování:

- seznámení se s vlastnostmi plastelíny, moduritu; pomůcky: podložka, nůž

- zacházení s uvedenými modelovacími materiály, jak s nimi pracujeme, co k tomu potřebujeme; technika práce: válení v dlaních, v prstech, na podložce, roztlačování v dlaních a na podložce, přidávání a ubírání hmoty, vytahování, modelování
- příklady výrobků: předměty jednoduchých tvarů, o kterých se učíme v M, Čj a prvouce, figurky zvířat a lidí podle čtených nebo vyprávěných příběhů, též podle fantazie žáků, motivace k modelování, dárky pro své blízké

Práce s drobným materiálem:

V pracovních činnostech si mohou děti připravit celou řadu dobrých pomůcek pro činnostní výuku ostatních předmětů. Práce s pomůckou, kterou si žák vyrobí sám, ho motivuje a uspokojuje. Při výrobě dalších věcí je třeba vždy pamatovat na jejich použitelnost. Výroba předmětů a ozdob určených k darování má význam při vytváření vzájemných mezilidských vztahů i při vytváření dobrého vztahu k práci – upotřebitelnost výrobku, udělení radosti druhým.

Dle uvážení učitele je možné do pracovních činností zařadit výrobu různých drobných předmětů a dárků např. z přírodního materiálu jako jsou žaludy, kaštiny, šišky aj.:

- zpracovávat můžeme přírodniny: šípky, jeřabiny, kousky slámy, žaludy, kaštiny, listy, koření, semena
- dalším materiálem mohou být: špejle, dřívka od nanuků, krabičky, korkové zátky
- při zpracování použijeme: nůžky, nůž, jehlu, bavlnku
- techniky práce: propichování, navlékání, spojování, svazování
- příklady výrobků: korále, figurky, zvířata, ozdoby,...

Žáci se učí být při pracovních činnostech ukázněni, dbát na bezpečnost, soustředit se na práci, zbytečně mezi sebou nehovořit. Při činnostech se však učí navzájem si povědět, co dělají, s čím pracují, jak určitou činnost provádějí. Tak se praktické činnosti spojují s rozvojem poznání i řeči.

Pracovní činnosti se stavebnicemi:

Stavby podle předlohy z kostek, stavby podle fantazie žáků (práce individuální i skupinová), sestavování obrázků podle předlohy - obracení kostek, sestavování modelů věcí - montáže podle předloh, vystavování prací, později demontáže.

Péče o květiny:

Do vyučovacího předmětu praktické činnosti 1. ročníku zařazujeme péči o květiny. Tyto činnosti bezprostředně souvisí s prvoukou. V péči o květiny žáci střídají. Také pěstují a sledují zasazená semena (např. hrách, fazole, řepičku)

2. a 3. ročník:

Práce s papírem a kartonem:

- vlastnosti papíru, kartonu, lepidla (tloušťka, barva, tvrdost, savost)
- pojmenování druhů papíru: balicí, novinový, kancelářský, kreslicí
- zpracováváme pomocí: nůžek, nože, lepidla, kolíčků
- technika práce: překládání, ořezávání, přestřížení, vytrhávání, skládání, slepování, nalepování papíru na karton, odměřování
- příklady výrobků:
 - vytrhávané ubrusky a ozdoba různých věcí, např. květináče
 - jednoduché předměty a pomůcky do vyučování, např. metr z papírových proužků, geometrické tvary aj.
 - podložky z propletených proužků, záložky do knih aj.
 - výrobky vzniklé skládáním papíru, loďky, parník, čepice aj.
 - ozdoby na vánoční stromeček, např. řetězy, košíčky, srdíčka
 - věci k obchodování nakreslené, vystřížené, nalepené na karton, obkreslené podle šablony
 - výroba notýsků, sešití papíru, ozdoba štítkem

Práce s modelovací hmotou:

- materiál: modelovací hlína, plastelína, modurit, těsto
- pomůcky: podložka, špachtle, nůž
- techniky práce: hnětení, válení, ubírání, spojování, vaření, sušení
- poznání vlastností: tvárnost, tvrdost
- příklady výrobků: věci, o kterých se učíme v prvouce (ovoce, zelenina, ptáci, zvířata), v matematice (geometrická tělesa, geometrické tvary), ve čtení (zobrazování dějů z četby nebo z vyprávění)
- bezpečné zacházení s ostrými předměty

Práce s drobným materiálem:

- materiál: provázky, sláma, přírodniny (semínka, listy, šišky, plody, větvičky aj.), špejle, drátky, korek, krabičky, papír, karton
- nástroje a další materiál: nůžky, nůž, tupá jehla, bavlnka, lepidlo, zavírací špendlíky, aj.
- techniky práce: propichování, spojování, ohýbání, stříhání, nalepování, slepování, lisování, skládání do tvarů
- seznamování se s nástroji a pomůckami, s účelem jejich použití
- příklady výrobků: ozdoby, zobrazování nějakého pracovního prostředí (skupinová práce), zdobení různých předmětů, lakování, práce s drátkem a lepidlem
- zásady pro bezpečnost při činnostech s ostrými předměty

Práce montážní a demontážní:

- různé druhy stavebnic – seznámení se s návodem pro práci s nimi a předlohami pro stavby a konstrukce, možnosti užití stavebnice mohou předvést žáci, kteří si určitou stavebnici do školy donesli
- vytváření plošných a prostorových kompozic ze stavebnicových prvků a volného materiálu podle předloh i podle fantazie žáků
- stavebnice se spojovacími prvky a díly - konstrukční činnosti
- sestavování jednoduchých pohyblivých modelů podle předlohy i podle představy žáků
montáž a demontáž, urovnávání dílů stavebnice k dalšímu použití
- osvojování si správných pracovních dovedností a návyků při organizaci, rozmyšlení si své vlastní činnosti, zachovávání bezpečnosti a hygieny při činnostech

Práce s textilem:

- materiál: textilie bavlněné, lněné, vlněné, hedvábné, z umělých vláken - jejich rozlišování, nitě, bavlnky, šňůrky, stužky, poutka, knoflíky
- nástroje: nůžky, jehly, špendlíky
- činnosti: navlečení přiměřeně dlouhé nitě, uzlík, šití, prošívání, stříhání, sešívání (výrobky: sešití kousku látek k sobě - jednoduchý výrobek, oprava oděvu – přišití knoflíku nebo poutka aj.)
- dodržování pravidel bezpečnosti a hygieny práce

Lidové zvyky, tradice a řemesla:

- lidové zvyky a tradice, lidová řemesla: poznávání na základě přímých ukázek nebo videa,
- materiál, nástroje a pomůcky volíme podle charakteru vytvářeného výrobku a zvolené techniky zpracování
- příklady výrobků: jednoduchá ozdoba, šperk, svícen, vánoční ozdoba, kraslice, vizovické pečivo, ubrousek zdobený batikou apod.

Stolování:

- příprava talířů a příborů ke svátečnímu obědu
- chování se u stolu
- příprava jednoduchého studeného pokrmu

Pěstelské práce:

- na podzim a v zimě: ošetřování pokojových rostlin
- pozorování klíčení semen, nakličování, přesazování, jakmile začne rostlina růst. první jednoduché společné záznamy o postupu práce a o časovém pozorování růstu a vývoje rostliny
- péče o květiny a bylinky na záhonech

D) Očekávané výstupy na konci 1. období:

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Žák:

- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Žák:

- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Žák:

- provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
- pečuje o nenáročné rostliny

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Žák:

- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

5.2 Učební osnovy pro 4.–5. ročník ZV

Cílová a obsahová specifikace jednotlivých vyučovacích předmětů

Vzdělávací program Tvoříme všichni s radostí realizuje požadavky na základní vzdělávání žáků ve 2. období prostřednictvím vzdělávacích oblastí a pro školní praxi určuje vyučovací předměty.

Vzdělávací oblast:

1. Jazyk a jazyková komunikace

Předmět:

český jazyk

cizí jazyk

2. Matematika a její aplikace

matematika

3. Informační a komunikační technologie

informatika

4. Člověk a jeho svět

přírodověda

vlastivěda

5. Umění a kultura

hudební výchova

výtvarná výchova

6. Člověk a zdraví

tělesná výchova

7. Člověk a svět práce

praktické činnosti

Hlavní cíle 2. období

Vyučování má ve všech předmětech činnostní charakter. Je nutné dodržovat návaznost na dovednosti a vědomosti získané žáky v 1. vzdělávacím období. Učivo, které je uvedeno pod orientačními očekávanými výstupy, je třeba průběžně upevňovat; ostatní učivo, které bylo s žáky v 1. období probráno, je nutné opětovně činnostně předložit a dostatečně procvičit.

Ve 2. období uplatňujeme ve větší míře aktivní zapojování žáků do výuky, sebekontrolu a sebehodnocení žáků. Žáky vedeme k objevování souvislostí mezi látkou naučenou a látkou aktuálně probíranou. Důraz klademe na propojování učební látky jednotlivých vyučovacích předmětů mezi sebou a na zautomatizování základních vědomostí, a to zejména v matematice a českém jazyce. Žáky učíme nedostatky nejen odhalovat, ale ukazujeme jim, jak lze zjištěné nedostatky postupně odstraňovat. Žákům dáváme prostor k samostatným úvahám a dodáváme důvěru k dosažení dobrých výsledků.

Cílem tohoto období základního vzdělávání je připravit žáky k snadnému přechodu na 2. stupeň.

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vzdělávací oblast je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacích předmětů český jazyk a anglický jazyk

Český jazyk

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- naučit se správně, plynule, hbitě a výrazně číst
- rozumět přiměřeně dlouhému a srozumitelnému textu čtenému nahlas i potichu
- postupně rozšiřovat slovní zásobu
- správně se vyjadřovat spisovným jazykem v řeči i v psaném projevu
- osvojit si základy pravopisu určeného pro toto období
- ve výuce podporovat samostatnost žáků, vést je k uvažování, nechávat probírané jevy pozorovat, třídit, srovnávat, zdůvodňovat a užívat v různých obměnách
- dát žákům časový prostor pro uplatnění jejich zájmů, dosavadních vědomostí a zkušeností, podporovat tvořivou práci žáků
- vést žáky k používání různých přehledů, grafických znázornění, náčrtových schémat, které jim pomůže abstraktní učivo zkonkretizovat, zjednodušit, usnadnit jeho pochopení
- postupně vytvářet návyk vlastní kontroly ukončené práce, uvažovat nad chybami
- průběžně klást důraz na komunikaci mezi žáky, využívání probíraných jevů v jednoduchých mluvních cvičeních
- soustavnými i příležitostnými cviky vypěstovat jazykový cit žáka, tak aby se dovedl vyjádřit prostě, stručně a jasně slovem i písmem

- dbát, aby se ve školních projevech žáků nevyskytovala hrubá a hanlivá slova, ani slova z dětské hantýrky, nahrazovat je tvary správnými
- vést je k zájmu o četbu naučnou i o četbu, která by byla blízká jejich citovým prožitkům, dále jim ukázat, jak zaznamenávat, co přečetli i dojmy z četby
- dbát na mezipředmětové vztahy
- u naučných textů, které by měly být vždy přiměřené věku žáků, učit žáky vyjádřit hlavní myšlenku nebo poznatek

B) Charakteristika výuky českého jazyka ve 2. období:

Cíle výuky českého jazyka jsou naplňovány:

- komunikační a slohovou výchovou
- jazykovou výchovou
- literární výchovou

Komunikačním a slohovým dovednostem je v tomto vzdělávacím období vyučováno tak, aby byl podporován a podněcován duševní rozvoj žáků a zároveň byla rozvíjena jejich individualita. V předmětu český jazyk se komunikační a slohové dovednosti realizují při čtení, naslouchání, mluveném a písemném projevu žáků. Na plnění tohoto úkolu se ve 4. a 5. ročníku podílí i výuka v rámci ostatních předmětů. Díky činnostnímu způsobu vzdělávání mají totiž žáci dostatek příležitostí k tomu, aby hovořili, diskutovali, vyjadřovali se o tom, co pozorují, dělají, co právě zjišťují, co prožívají ve všech předmětech. Činnostní způsob komunikativní výuky podporuje probouzení a rozvíjení duševního života žáků a mnohdy vede i k vůbec prvnímu pocitu uvědomění si hodnot své osobnosti. Tím, že v průběhu 2. vzdělávacího období soustavně dbáme na to, aby žáci četli správně a s porozuměním, jim otevíráme cestu k jejich budoucímu vzdělávání.

Ve 2. období základního vzdělávání je naším úkolem zautomatizovat základní pravopisné jevy určené pro 1. vzdělávací období, proto zde věnujeme *Jazykové výchově* značnou pozornost.

Chceme-li při výuce českého jazyka dosáhnout dobrých výsledků, je třeba stále dbát o to, aby všichni žáci porozuměli významu slov. K tomu využíváme vjemy sluchové, zrakové i motorické. Do výuky zařazujeme pravidelná pravopisná a mluvní cvičení. Dbáme na to, aby cvičení měla praktický ráz a žáci byli při cvičeních aktivní. Žákům stále umožňujeme, aby o učivu přemýšleli a předložené jevy používali v řeči i písmu. Při vyučování pravopisu pravopisné jevy vždy odůvodňujeme. Žáky vedeme k praktickému používání mluvnických

jevů. Podněcujeme je, aby svá pozorování, zkušenosti a poznatky při výuce sami vyjadřovali a věty s mluvnickými jevy obměňovali. Tato mluvní cvičení zařazujeme do výuky krátce ale často. Gramatika i pravopisná pravidla vyplývají z praktického využití přirozeně a nenásilně a žáci si je osvojují snadněji a trvaleji.

Jazykové dovednosti žáků se ve vyučování českého jazyka realizují v těchto složkách: zvuková stránka jazyka, slovní zásoba a tvoření slov, tvarosloví, skladba a pravopis.

Literární výchově se věnuje pozornost při čtení uměleckých textů, při čtení článků přírodovědného, zeměpisného i dějepisného obsahu, a to jak z čítanek tak i z jiných učebnic nebo vhodných vybraných knih. Při literární výchově se soustavně rozvíjí ústní a písemné vyjadřování žáků, vytváří se a upevňují návyky žáků vyjadřovat myšlenky logicky, souvisle a mluvnicky správně.

Ve 4. a 5. ročníku se ve výuce Čj začíná více využívat tichého čtení a žáci jsou vedeni k samostatné práci s textem. Učitel dbá na to, aby i tiché čtení žáků bylo uvědomělé, a proto při něm dává žákům takové úkoly, které mu umožní zjistit, zda žáci potichu přečtený text pochopili. Text určený k tichému čtení nemá být zpočátku dlouhý. Otázky k obsahu si mohou zadávat sami žáci, může se ptát i učitel. Je možné využít otázek připravených v čítankách. Žáci mohou také vyprávět o tom, co četli, nebo si nakreslit k textu obrázek.

Součástí literární výchovy v tomto období je též pokračování nácviku hlasitého čtení. Žáci se přitom učí správně členit čtené věty nejen podle interpunkce, ale i logickými pauzami a také klást správný větný přízvuk.

Práce v hodinách čtení přispívá k rozvoji poznávacích schopností žáků, rozvíjí jejich smyslové vnímání, myšlení, řeč, fantazii a paměť.

Novým úkolem, který literární výchova, společně s naukovými předměty, v tomto období plní, je určení hlavních myšlenek textu, jejich sestavení do krátké osnovy a souvislé vyprávění základního obsahu článku podle této osnovy – žáci se učí učit z učebnic. Dobře nám k tomu slouží krátké naučné texty s přírodovědným a vlastivědným obsahem.

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících

4. ročník

Komunikační a slohová výchova

a) Čtení a práce s textem, komunikační dovednosti:

- výcvik ve čtení - správné a plynulé čtení uměleckých a krátkých naučných textů

- správný přízvuk slovní a větný, výslovnost, přirozená intonace
- tvorba otázek k přečtenému textu
- tiché čtení - postupné zařazování krátkých textů k samostatnému tichému čtení
- tvorba otázek žáků k přečtenému textu, kontrola porozumění obsahu čteného
- vystižení hlavní myšlenky textu a sestavení krátké osnovy
- vyprávění obsahu krátkého textu podle připravené osnovy
- příprava krátkých sdělení, reprodukce obsahu sdělení, procvičování se zřetelem k zapamatování si podstatných informací
- pozorné a soustředěné naslouchání přiměřeně dlouhému čtenému textu nebo mluvenému projevu, žáci se učí ptát na to, čemu nerozuměli nebo co nepostřehli, odpovídají si navzájem, vytváří se prostor pro vzájemnou komunikaci
- dodržování pravidel slušnosti při vzájemné komunikaci (učit se naslouchat, neskákat druhému do řeči, zdvořile se oslovovat)

b) Slohová výchova - ústní a písemný projev:

- dbát na naučenou techniku psaní a dodržování hygienických zásad při psaní
- sledování úhlednosti a čitelnosti písemných projevů žáků
- opis a přepis textů s uvědoměním obsahu psaného (vytvářená portfolia do přírodopisu, vlastivědy, čtení, čtenářský deník, zápisy do kronik aj.)

Připravené náměty pro praktická slohová cvičení:

- krátký vzkaz, jednoduché sdělení, dopis - adresa
- popis postupu práce, popis domu (pokoje), popis osoby
- členění textu na odstavce - osnova
- vyprávění - naše Vánoce
- vyprávění - dokončení příběhu, individuální zápisy a jejich porovnání navzájem
- telefonické a písemné vzkazy
- psaní dopisu podle připravené osnovy

Jazyková výchova

- nauka o slově - navazuje na poznatky z 1. období, které se prohlubují a rozšiřují
- rozlišování slov spisovných od nespisovných
- slova pozitivně citově zabarvená a slova vulgární
- stavba slova, kořen, předpona a přípona
- rozlišování předpon od předložek
- vyjmenovaná slova - procvičování základních vyjmenovaných slov
- příbuzná slova se slovy vyjmenovanými - je to pro 4. r. *nová látka*, neboť toto učivo nepatří mezi výstupy z 1. období, zautomatizování tohoto učiva je třeba se věnovat ve 4. r. průběžně.
- slovní druhy - žáci rozlišují slovní druhy v základním tvaru, v určování slovních druhů je třeba pokračovat i nadále
- podstatná jména - rod, číslo, pád (seznámení ve 3. r. - důraz na užití správných tvarů podstatných jmen v řeči)
- podstatná jména - skloňování podstatných jmen všech rodů - vzory pro skloňování - *nové učivo*, učivo je zaměřeno na psaní *i/ y* v koncovkách podstatných jmen, naučit a zautomatizovat je třeba pravopis koncovek podstatných jmen rodu středního a ženského, v automatizaci podstatných jmen rodu mužského se pokračuje na začátku 5. ročníku
- slovesa - žáci spolehlivě poznají sloveso jako slovní druh, další učivo se ve 4. r. probírá jen na úrovni *seznámení žáků s novými pojmy* a hledání jejich reprezentace v připravených textech: tvar určitý a neurčitý, jednoduché a složené tvary sloves, zvrtná slovesa, časování sloves
- stavba věty - věta jednoduchá a souvětí - s učivem se žáci setkali již v 1. období, prakticky skládali z vět jednoduchých, pomocí spojek, souvětí, ve 4. ročníku se učí rozlišovat souvětí od jednoduchých vět a určovat jejich počet v souvětí
- základní skladební dvojice - holý podmět a holý přísudek, je to *nové učivo*, které je třeba ve 4. r. dobře zvládnout, protože je základem k dalšímu důležitému učivu - shoda přísudku s podmětem - první seznámení, pravopis *i/y* v koncovkách přičestí minulého se bude učit a procvičovat v 5. ročníku
- seznámení se s přímou a nepřímou řečí v textech, vyhledávání a rozlišování

Literární výchova

- odlišení veršů a prózy, rozlišování uměleckého a naučného textu žáky
- recitace básní, přednes krátkého textu
- povídání o knihách a spisovatelích
- ilustrace, které nás zaujaly a proč
- oblíbení hrdinové dětských seriálů
- knihy, které mohou doporučit k přečtení a proč
- vyprávění o divadelním představení nebo filmu
- vyhledávání informací v dětských časopisech a encyklopediích
- seznamování se s literárními pojmy: pověst, povídka, autor, hlavní postavy, film, televizní inscenace, próza, poezie, báseň, bajka

Ve 4. ročníku začínáme do výuky čtení pravidelně zařazovat krátké úseky k tichému čtení. Ty je následně kontrolujeme např. otázkami, úkoly, reprodukcí. Uvědomujeme si, že někteří žáci ve 4. ročníku teprve dokončují svůj čtenářský vývoj. Proto musí být ve vyučovacích hodinách čtení stále dostatek příležitostí k vlastnímu čtení a to i ke čtení hlasitému. Výběr článků v čítance pro 4. ročník pomáhá nejen propojovat čtení s naukovými předměty, ale i rozvíjet požadované kompetence pro toto období.

V jazykové výchově je třeba ve 4. r. dbát na procvičování slov odvozených od slov vyjmenovaných.

K uvědomění si pravopisu vyjmenovaných slov napomáhá vyhledávání a vypisování z Pravidel nebo vyhledávání vhodných článků a slov (např. z čítanky), ve kterých se v základu slova vyskytuje y/ý a také i/í po obojetných souhláskách, a jejich třídění do dvou skupin. Slovy příbuznými nezatěžujeme paměť žáků, ale učíme je tato slova logickým způsobem odvozovat od slov základních. Dbáme na smysluplné, krátké, časté, písemné procvičování vyjmenovaných slov.

Novou látkou mluvnice ve 4. r. je skloňování podstatných jmen všech rodů podle vzorů a pádů. Cvičení v určování pádů je třeba věnovat dostatečnou pozornost, provádět je soustavně v různých obměnách a využívat při tom činnostních forem výuky. Skloňování podstatných jmen je užitečné procvičovat ve větách. Žáky vedeme k tomu, aby tvořili věty o přírodě, třídě, o své činnosti, o vycházce aj. Cvičíme nejen tvoření správných tvarů podstatných jmen, ale rozvíjíme i vyjadřování a myšlení. Pozornost věnujeme procvičování pravopisu i/y v koncovkách podstatných jmen.

Učební látka o podstatných jménech je důležitým učivem 4. ročníku, kterému je třeba věnovat dostatečnou pozornost při probírání i procvičování. Žáci při něm musí být neustále podněcováni k přemýšlení. Správné pochopení tohoto učiva žáky je předpokladem pro úspěšné zvládnutí českého jazyka v následujících ročnících.

5. ročník

Komunikační a slohová výchova

a) Čtení a práce s textem, komunikační dovednosti:

- pokračování výcviku ve čtení
- hbité, uvědomělé a výrazné čtení uměleckých a naučných textů
- tiché čtení se stručným sdělením nebo výtvarným vyjádřením obsahu
- tvorba otázek k přečtenému textu, odpovědi - žáci mezi sebou
- hlavní myšlenka literární ukázky nebo postavy, klíčová slova
- rozlišování podstatného od méně podstatného v textu
- postavy a jejich postoje - hodnocení
- sledování ilustrací přečtených ukázek z čítanky i knih
- příprava různých sdělení pro spolužáky z jiných tříd - zpráva, oznámení
- pozorné, soustředěné a aktivní naslouchání
- vyhledávání informací ve slovnících a různých publikacích
- příběhy ze života dětí - vypravování, přirovnání
- dodržování pravidel slušnosti při vzájemné komunikaci
- čtení naučných textů - mezipředmětové vztahy

b) Slohová výchova - ústní a písemný projev

- sledování dodržování hygienických návyků při psaní
- věnování pozornosti písmu - čitelnost a přehlednost písemného projevu
- opis a přepis textů - portfolia, čtenářský deník
- mimojazykové projevy při vyprávění - mimika, gesta
- skupinové i samostatné sestavování osnovy pro vyprávění a vytváření krátkého mluveného nebo písemného projevu podle této osnovy

Připravené náměty pro praktická slohová cvičení:

- vypravování, reprodukce textu (osnova, reprodukce), vypravování podle obrázků
- popis různých předmětů z žákova okolí
- popis známé osoby nebo pohádkové postavy a prostředí, ve kterém žije

- popis určitého, žákům známého pracovního postupu nebo děje
- dopis (osobní, úřední), adresa
- tiskopisy (poštovní poukázka, podací lístek, dotazník)
- inzerát (stručné vyjadřování)
- telefonický rozhovor, vzkaz na záznamníku na zvolené i dané téma

Jazyková výchova

- opakování a prohlubování učiva ze 4. ročníku
- slovo a jeho stavba (kořen, část předponová a příponová, koncovka), slova příbuzná
- souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene, zdvojené souhlásky
- předpony s-, z-, vz-, předložky s, z
- skupiny bě / bje, vě / vje
- dělení slov
- pravopis i, í / y, ý po obojetných souhláskách - automatizace učiva
- slovní druhy - rozlišování
- podstatná jména - opakování a automatizace skloňování podstatných jmen s důrazem na procvičování pravopisu koncovek podstatných jmen rodu mužského
- přídavná jména - koncovky přídavných jmen tvrdých a měkkých, poznávání přídavných jmen přivlastňovacích
- slovesa - čas přítomný, minulý a budoucí
- shoda přísudku s podmětem (opakování základních větných členů)
- užití rozkazovacího a podmiňovacího způsobu ve větách
- zájmena - určování, seznámení žáků se skloňováním osobních zájmen, procvičování jejich správného užívání v mluveném projevu, rozlišování zájmen podle druhů
- číslovky určité a neurčité, vyhledávání číslovek v textu, rozlišování čtení číslovek základních a řadových (3 děti, 3. dítě), rozlišování číslovek podle druhů
- skladba - podmět vyjádřený a nevyjádřený, rozvitý a několikanásobný
- spojování jednoduchých vět spojkami do souvětí

Literární výchova

- žáci rozlišují prózu a poezii, text umělecký a naučný, pojmy - spisovatel, básník
- postupné seznamování žáků s dalšími literárními pojmy - pohádka, bajka, povídka
- při čtení článků z čítanky - žáci poznávají jméno spisovatele, název knihy, ze které je ukázka, ilustrátora, rozhovor o dalších knihách určitého spisovatele, pokud jeho knihy žáci znají nebo je mají doma

- příležitostné výstavy knih zvolených spisovatelů, tematické výstavy knih např. příroda, historie aj.
- výrazný přednes vybraných básní i úryvků prózy z paměti, pojmy - verš, rým
- stručná reprodukce přečteného textu, vyprávění na dané nebo zvolené téma
- příběhy z divadelních her a vhodných televizních inscenací, pojmy - herec, režisér
- pokusy žáků o vytvoření vlastního literárního textu (báseň, povídka)
- stručně o některých spisovatelích (podle čítanky)

Rozšiřující učivo:

- pravopis mě / mně - skloňování osobních zájmen
- shoda přísudku s několikanásobným podmětem
- podrobnější učivo o zájmenech a číslovkách jen ve formě seznámení a diferencovaně pro žáky, kteří jsou přijati ke studiu na víceletém gymnáziu

V 5. ročníku dáváme prostor k individuálnímu procvičování čtení podle úrovně jednotlivých žáků. U dobrých čtenářů výuku čtení směřujeme k tomu, aby této dovednosti začali postupně využívat ke čtení naučných textů s porozuměním a připravovali se tím na samostatné učení.

Mimočítankovou četbu si určuje učitel podle úrovně třídy a zájmu žáků, se zřetelem k textům v čítance pro 5. ročník i v čítankách pro ročníky předcházející.

Vzhledem k tomu, že 5. ročníkem končí 2. období základního vzdělávání žáků, je třeba mít na zřeteli, že žáci v tomto věku potřebují umět jak dobře číst tak mít zautomatizované některé pravopisné jevy. Bezesporu sem patří nejen mluvnické učivo prvního období, ale také pravopis vyjmenovaných slov, pravopis *i, í / y, ý* v koncovkách podstatných jmen a shody přísudku s holým podmětem.

D) Očekávané výstupy:

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Žák:

- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta

- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně jí užívá podle komunikační situace
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Žák:

- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné skladební dvojici označuje základ věty
- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- píše správně i / y ve slovech po obojetných souhláskách
- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Žák:

- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Anglický jazyk

A) Výchovně vzdělávací cíle:

Upevnit vědomosti získané v 1. období a motivovat žáky k dalšímu studiu jazyka.

Činnostní výukou naučit žáky potřebnou slovní zásobu i mluvnické dovednosti pro dosažení jazykové úrovně A1 dle evropského standardu.

Základní idiomy a konverzační dovednosti procvičovat s pomocí CD, které je součástí pracovního sešitu, a manuálních činností, pro které má učitel k dispozici didaktické hry a pomůcky.

Aktivní účastí v nácviku mluvení, porozumění, čtení a psaní vytvořit u žáků sebevědomí, že se dokáží vyjádřit i porozumět cizímu jazyku.

Při činnostním vyučování anglickému jazyku od 4. - 5. ročníku i nadále podporujeme:

- a) komunikační dovednosti
- b) slovní zásobu, čtení a porozumění řeči psané; porozumění řeči mluvené,
- c) mluvnici a pravopis;
- d) dramatickou výchovu
- e) základní poznatky o anglicky mluvících zemích

Dbáme na čtení jednoduchých textů s porozuměním. Žáky vedeme k tomu, aby postupně dokázali o textu hovořit, tvořit jednoduché otázky podle textu, odpovídat si navzájem, jednoduše text reprodukovat. Pokud je to možné, věty z textu obměňovat, využívat osvojenou slovní zásobu. Vést žáka ke schopnosti představit se ústně i písemně v anglickém jazyce a jednoduše vysvětlit kdo je, kde žije, co má rád, v jaké žije rodině.

Do každé vyučovací hodiny zařazujeme činnosti s připravenými pomůckami.

V oblasti psaní se soustředíme na schopnosti napsat jednoduchý pozdrav, přání k svátkům, vyplnit jednoduchý formulář, napsat o sobě krátký dopis.

B) Charakteristika výuky:

V učivu postupujeme od znalostí získaných v 1. období k dospělejším tématům. Opakované procvičování látky mohou vést žáci, kteří probíranou látku rychle zvládnou např. žáci jazykově nadaní. Jazykovým nadáním rozumíme schopnost zapamatovat si nové cizí slovo ve všech jeho podobách: zvukové, písemné, ve spojení s jinými slovy ve větách, a schopnost okamžitě rozlišit jeho mluvenou podobu. Toto „nadání“ je přímo úměrné procvičování pomocí audio CD a činností.

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících

4. ročník

- Opakování základních dovedností z 1. období
- Opakování, procvičování a další upevňování a rozšiřování slovní zásoby, která je dětem blízká (např. rodina, zvířata, škola, nakupování, jídlo, sportování, oslavy v rodině, počasí, dny v týdnu, roční období atd.)
- Opakování a upevňování užívání vazby: What's this? It's....
- Opakování a upevňování užívání slovesa „have“
- Soustavný nácvik nahrazování podmětu zájmeny
- Opakování čísel 0-20 a nácvik rozšířeného počítání 20-100, vyjadřování věku,
- Opakování a procvičování užívání slovesa „to be“ i vazby „there is/there are“
- Nácvik používání přítomného času i průběhového přítomného času, včetně 3. os. Např. vazba I like/He likes/She likes
- Porozumění běžně užívaným pokynům, porozumění jednoduchým textům

5. ročník

Opakování základních dovedností z 1. období a 4. ročníku. Další rozšiřování okruhů slovní zásoby a její upevňování. Z hlediska gramatiky je především kladen důraz na upevnění všech vazeb a gramatických jevů se kterými se děti dosud seznámily:

- Podstatná jména, jednotné a množné číslo
- Použití členu, číslovek a zájmen ve spojení s podstatnými jmény
- Zájmena osobní a přivlastňovací.
- Slovesa v přítomném čase prostém: otázky, odpovědi včetně záporu.
- Přítomný čas průběhový – další slovesa pro činnosti spojené s každodenním životem.
- Procvičení otázek a odpovědí, včetně záporu.
- Seznámení se slovesem „have“ v idiomech: have got, have lunch
- Základní modální slovesa: Can, must
- Předložky pro určení místa a času.

Praktické dovednosti:

- Pozdravy, poděkování, dotazy na jméno, bydliště
- Představit sebe, členy své rodiny, kamaráda, hovořit o svých zájmech
- Domluvit se v jednoduchých každodenních situacích

- Mluvit jednoduchými větami o svém domově, rodině, kamarádech.
- Rozumět jednoduchým poslechům z CD, pokynům i dotazům učitele a umět na ně reagovat
- Číst nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty.
- V jednoduchém vyprávění poznat známá slova a věty.
- Pochopit, o čem je jednoduchý příběh s obrázky.
- Vyplnit ve formuláři jméno, bydliště a věk.
- Napsat jednoduché blahopřání k narozeninám, k Vánocům, pozdrav.
- Napsat jednoduchý text o sobě.

D) Očekávané výstupy:

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Žák:

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

MLUVENÍ

Žák:

- se zapojí do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Žák:

- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

PSANÍ

Žák:

- napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
- vyplní osobní údaje do formuláře

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Vzdělávací oblast je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu matematika.

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- osvojování nových matematických pojmů na základě aktivních činností každého žáka
- činnostní rozšíření číselného oboru, utvrzení představy o desítkové soustavě
- předkládání nových poznatků ve spojení s předcházejícím učivem, uplatnění analogie pro zavedení početních výkonů v rozšířeném číselném oboru žáky
- využívání schopnosti žáků objevovat za vedení učitele další nové matematické poznatky na základě pozorování a rozlišování, vyslovovat závěry, pokoušet se o zobecňování
- postupné zdokonalování přesnosti matematického vyjadřování
- zařazování praktických činností (např.: měření, odhady, porovnávání velikostí a vzdáleností) s cílem získání správných představ a zručnosti
- spojování nových poznatků v matematice s vědomostmi žáků získanými v běžném životě
- využívání matematických poznatků a dovedností žáky v praktickém životě
- používání peněz při činnostním řešení úloh s náměty z obchodování, peníze v praktickém životě
- věnování času nápadům žáků, jejich dotazům, ukázkám různých způsobů řešení úloh
- vyslovování úsudků k úlohám, vytváření předpokladů pro rozvíjení logického myšlení
- vytváření obměn slovních úloh a matematických problémů pro různé obory činnosti lidí

- podporovat schopnost žáků rozumět grafickým schémátům tabulkám i jiným schematickým znázorněním, vytvářet jednoduchá schémata, vést žáky ke grafické gramotnosti
- praktické osvojování základních poznatků z geometrie

B) Charakteristika výuky matematiky v 2. vzdělávacím období:

Při výuce matematiky nelze stanovit přesnou hranici mezi etapou vytváření konkrétních představ a mezi etapou vytváření pojmů. Je to hlavně proto, že přechod k abstrakci trvá téměř u všech žáků dlouho a neprobíhá u všech stejně. Činnostní výuka matematice i v tomto období umožňuje, aby si žáci matematické pojmy osvojovali správně a s co nejmenší námahou. Proces abstrakce usnadňují žákům pomůcky, kterými si znázorňují, stejně jako v minulých letech, nové a dosud neosvojené početní situace. Proces abstrakce urychlují též nákresy, náčrty a geometrická zobrazení, ukazující vztahy mezi údaji v úloze.

Mnoho pojmů se i v tomto období utváří ve vědomí žáků postupně, na základě soustavně prováděných činností, neustálým obohacováním dosavadních představ. Ve vzájemné souvislosti se přitom rozvíjí celá řada pojmů současně: pojem čísla, pojem desítkové soustavy, pojem početních výkonů. Přitom se více dbá e na praktické použití pojmů než na vyslovování definicí (v tomto období není nutné po žácích definice požadovat). Jde hlavně o to, aby se představy žáků o číslech obohacovaly, aby chápali význam desítkové soustavy, aby dovednost početních výkonů s přirozenými čísly využívali při řešení slovních úloh a početních situací z běžného života a dovedli dobře úsudkově rozlišovat, kdy který početní výkon použít. Tyto dovednosti pak můžeme rozvíjet předkládáním různých výhod v počtech a zjednodušováním výpočtů.

V celém 2. období jsou žáci ve výuce matematiky podněcováni k sebedůvěře, učí se různými způsoby kontrolovat výpočty, uvažovat o možnostech výsledků, odhadovat. Jsou tak soustavně vedeni k sebekontrolě a sebehodnocení, a to jak v aritmetice tak v geometrii.

Vzdělávací oblast matematika a její aplikace je tvořena čtyřmi tematickými okruhy:

a) Číslo a početní operace:

V tomto tematickém okruhu si žáci 4. a 5. ročníku prohlubují dovednosti základních početních operací s přirozenými čísly. Na základě činností zvládli žáci v 1. období dobře

numeraci do sta i do tisíce, mají správně vytvořený základ k chápání desítkové soustavy. Z paměti sčítají a odčítají do sta a na základě analogie v první stovce počítají i jednoduché příklady v oboru do tisíce. Mají činnostně vytvořené konkrétní představy o násobení a dělení. Zvládli všechny spoje malé násobilky a dělení beze zbytku v oboru násobílek. Malá násobilka i dělení beze zbytku jsou procvičeny, ale jejich zautomatizování je třeba se nadále věnovat. Žáci se dále seznámili s tím, jak z paměti násobit dvojciferné číslo jednociferným, poznali i dělení v oboru násobílek se zbytkem. Z písemných algoritmů se setkali s písemným sčítáním a odčítáním a násobením čísla jednociferným činitelem. Tuto dovednost je třeba přenést do rozšířeného číselného oboru přes tisíc. Při písemném počítání se opíráme o znalosti písemných algoritmů oboru do tisíce a znalost desítkové soustavy. K tomuto učivu nepřistupujeme jako k nové látce, ale necháme žáky do písemných algoritmů: sčítání, odčítání a násobení jednociferným činitelem vstupovat samostatně a individuálně (žáci se tak učí jeden od druhého pod dohledem učitele). Z paměti se v oboru přes tisíc počítá jen výjimečně a to jen s takovými čísly, která obsahují jen jednu nebo nejvýše dvě číslice různé od nuly. Novou látkou, kterou mají žáci v tomto období v okruhu početních operací dobře zvládnout, je písemné násobení dvojciferným činitelem, dělení se zbytkem z paměti a písemné dělení jednociferným dělitelem. Žáky je třeba seznámit i s písemným násobením trojciferným činitelem a písemným dělením dvojciferným dělitelem. Do výuky můžeme v tomto tematickém okruhu vhodně zařadit kalkulačku. Může sloužit např. ke kontrole výsledků příkladů na písemné algoritmy, k výpočtům úloh z běžného života.

b) Závislosti, vztahy a práce s daty

Úkolem stanoveným v tomto okruhu je vyhledávat, sbírat a třídit různé údaje, se kterými se v životě žáci setkávají. Orientovat se v jednoduchých tabulkách, číst z nich údaje, využívat je k porovnávání i výpočtům a naučit se též vyhledané údaje sestavovat do tabulek. Žák dále poznává i různé diagramy, seznamuje se s prvními grafy a učí se v nich orientovat.

c) Geometrie v rovině a prostoru

Geometrie se ve 4. a 5. ročníku vyučuje již pravidelně v samostatné vyučovací hodině, zařazované do rozvrhu každý týden. Vyžaduje-li to téma učiva, zařadíme geometrické učivo do části hodiny aritmetiky. Některé partie učiva spolu velmi úzce souvisejí. Základní představy o geometrických obrazcích a tělesech získává žák bezprostředně názorem. Při výuce obvodu a obsahu obrazců vycházíme z konkrétních situací kolem nás. Teprve když

žák získá konkrétní představu o obsahu obdélníka, dokáže s porozuměním řešit i slovní úlohy z praktického života.

Cílem výuky geometrie v tomto období je tedy:

- a) rozeznávat navzájem základní geometrické obrazce a rozpoznávat je na předmětech
- b) správně načrtnout, vystříhnout i narýsovat čtverec, obdélník a libovolný trojúhelník
- c) stanovit velikost obvodu čtverce, obdélníka a jiných čtyřúhelníků a narýsovaných trojúhelníků měřením a výpočtem, uvědomovat si, že obrazce zaujímají určitou plochu, kterou lze srovnávat se zvolenou jednotkou obsahu

Geometrie je v učebních osnovách obou ročníků spojena s výukou výtvarné výchovy, kde žáci také zobrazují rovinné útvary. Poznávání geometrických útvarů tedy prolíná oběma předměty. Výpočty obvodů jsou také často zařazeny ve slovních úlohách v aritmetických pracovních sešitech. Žák poznává, že osvojené znalosti z matematiky potřebuje v různých vyučovacích předmětech i při řešení mnoha úloh z praktického života.

d) Slovní úlohy

Při častém užívání úsudků k řešení úloh z praktického života si žáci uvědomují smysl početních výkonů, správně je k úlohám přiřazují a dovedou též své úvahy zdůvodnit.

Jedním z nejdůležitějších úkolů při výuce matematiky ve 2. vzdělávacím období je podpořit a rozvíjet schopnost žáků uvažovat a samostatně řešit jednoduché slovní úlohy z paměti. Žáky je třeba postupně dovést i k samostatnému řešení zapsaných slovních úloh s jedním nebo dvěma početními výkony.

Protože soustavné řešení slovních úloh výrazně přispívá k rozvoji myšlení žáků, věnujeme slovním úlohám ve 4. a 5. ročníku nejméně polovinu času určeného k výuce matematiky v tomto vzdělávacím období. Slovní úlohy zařazujeme souběžně s numerickým počítáním. V tomto období vedeme žáky k samostatnému úsudku při řešení slovních úloh a dbáme přitom na zapojení všech žáků do výuky. Je třeba cvičit smysly žáků, předkládat jim nadále nové typy úloh pomocí konkrétního názoru, zadávat jim k pozorování různá schémata, grafy a tabulky. Žáky nechat objevovat vše, na co mohou přijít sami, dbát na jejich samostatnost při činnostech, přizpůsobovat vyučovací postup jejich chápání, vzbuzovat zájem žáků zajímavými úlohami i jinými motivacemi.

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

4. ročník

Opakování a procvičování učiva v oboru do 1 000:

- numerace: přirozené číslo v desítkové soustavě, činnosti ve skupinách s pomůckami, posloupnost čísel, jejich čtení a psaní, práce s číselnou osou, porovnávání a zaokrouhlování čísel
- početní výkony
- pamětné sčítání a odčítání s využitím analogie s počítáním do sta, vlastnosti sčítání a odčítání přirozených čísel,
- upevňování a automatizace násobkových spojů spojené s činnostmi a jednoduchými slovními úlohami z různých oborů lidské činnosti, zadávané úlohy žáci obměňují a sami vymýšlejí další podobné úlohy,
- vlastnosti násobení (záměna činitelů),
- pamětné násobení dvojciferného čísla číslem jednociferným
- činnostní vyvození dělení se zbytkem v oboru násobitek, jeho procvičování; toto učivo je vhodné spojovat s řešením praktických úloh
- písemné sčítání, odčítání a násobení jednociferným činitelem v oboru do 1 000
- úsudkové počítání, rozlišování úsudků
- řešení slovních úloh z praktického života, mezipředmětové vztahy
- práce s tabulkami a diagramy
- čtení údajů z tabulek v učebnici a pracovních sešitech
- sestavování podobných tabulek žáky
- pozorování diagramů zařazených do učebnice, hovor o nich, vyvození vztahů mezi čísly

Nová látka- aritmetika:

- vyvození písemného dělení jednociferným dělitelem v oboru do 1000, zkouška násobením
- rozšíření číselného oboru nad 1 000, desítková soustava, čtení a psaní čísel, jejich porovnávání, číslo milion
- zaokrouhlování
- zlomky
- práce s číselnou osou
- řešení slovních úloh prolíná celým obdobím, kdy se rozšiřuje číselný obor

- přičítání a odčítání desítek, stovek a tisíců z paměti v oboru rozšířeném nad tisíc
- písemné sčítání a odčítání v rozšířeném oboru (vyvozují žáci sami), odhady výsledků
- násobení a dělení přirozených čísel 10, 100 a 1 000 z paměti
- vyvození násobení a dělení čísel zakončených nulami
- algoritmus písemného násobení dvojciferným činitelem, odhady výsledků
- vlastnosti násobení
- dělení jednociferným dělitelem

Geometrie v rovině a prostoru:

- základní útvary v rovině a prostoru, jejich rozlišování
- měření délek, délka úsečky, rozměry obrazců, délky hran těles
- jednotky délek, jednoduché převody jednotek
- přímka, polopřímka, úsečka, bod, rýsování a popis
- kolmice a rovnoběžky, rýsování a náčrty
- jednoduché konstrukce čtverce, obdélníku a pravoúhlého trojúhelníku, náčrty
- grafické sčítání úseček, určení obvodu trojúhelníků a čtyřúhelníků sečtením délek stran, využití v úlohách z praktického života
- obvod a obsah čtverce a obdélníka

5. ročník

Učivo - dokončení oboru přirozených čísel, celá čísla, desetinná čísla, zlomky

- procvičování všech početních výkonů při počítání z paměti, automatizace násobilkových spojů a dělení v oboru násobílek beze zbytku i se zbytkem
- početní výkony s přirozenými čísly a jejich vlastnosti (komutativnost, asociativnost, distributivnost)
- písemné algoritmy početních operací: sčítání, odčítání, násobení, (algoritmus písemného násobení procvičujeme hlavně při násobení čísel jednociferným nebo dvojciferným činitelem, u násobení čísel víceciferným činitelem volíme příklady typu: $25048 \cdot 3060$, $5137 \cdot 32000$, tj. takové příklady, při jejichž řešení žák prokáže, že algoritmu rozumí)
- písemné dělení jednociferným a dvojciferným dělitelem
- rozšíření číselného oboru přes milion - numerace
- zaokrouhlování přirozených čísel
- provádění odhadů a kontrola výsledků početních operací

- aritmetický průměr
- porovnávání, sčítání a odčítání zlomků se stejným jmenovatelem
- desetinná čísla, čtení zápisu a vyznačení na číselné ose
- seznámení se zápornými čísly (teploměr)
- počítání na kalkulátorech - využívání při kontrole výpočtů i při řešení některých slovních úloh
- slovní úlohy na jeden nebo dva početní výkony
- slovní úlohy z praktického života a jejich obměny
- čtení údajů z tabulek a diagramů
- využívání nákresů a tabulek při řešení slovních úloh
- vyhledávání a třídění číselných informací z praktického života
- čtení vhodně sestavených údajů z tabulky a vytváření grafu
- orientace v jízdním řádu
- procvičování rýsování základních geometrických útvarů v rovině (rýsování podle popisu slovního i písemného, slovní ústní popis narýsovaného – procvičování zručnosti i vyjadřování v geometrii)
- jednotky délky a jejich převody, měření délky
- obvod různých rovinných obrazců – trojúhelníků, čtyřúhelníků i libovolně zvolených mnohoúhelníků
- obsah čtverce a obdélníku pomocí čtvercové sítě, základní jednotka obsahu
- osově souměrné útvary - jejich rozlišování, určení osy souměrnosti přeložením rovinného obrazce
- základní útvary v prostoru, prostorová představivost

Nestandardní aplikační úlohy a problémy:

- slovní úlohy, které se řeší netradičním způsobem
- číselné a obrázkové řady
- „magické“ čtverce
- úlohy vyžadující prostorovou představivost
- úlohy matematických soutěží

V 2. vzdělávacím období se zdůrazňuje v matematice to učivo, které má význam pro praktický život žáků a pro jejich další vzdělávání. K matematickému učivu se váže schopnost žáků užívat jednoduché úsudky při řešení slovních úloh z praktického života.

D) Očekávané výstupy:

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Žák:

- využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
- porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Žák:

- vyhledává, sbírá a třídí data
- čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

Žák:

- narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice),
- užívá jednoduché konstrukce
- sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek, jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a kolmice
- určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
- rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Žák:

- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

INFORMATIKA

je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu informatika

Předmět informatika dává prostor všem žákům porozumět tomu, jak funguje počítač a informační systémy. Zabývá se automatizací, programováním, optimalizací činností, reprezentací dat v počítači, kódováním a modely popisujícími reálnou situaci nebo problém. Dává prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení se objevováním, spoluprací, řešením problémů, projektovou činností. Pomáhá porozumět světu kolem nich, jehož nedílnou součástí digitální technologie jsou.

Hlavní důraz je kladen na rozvíjení žákova inforatického myšlení s jeho složkami abstrakce, algoritmizace a dalšími. Praktickou činnost s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak počítač funguje, jak reprezentuje data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší. Škola klade důraz na rozvíjení digitální gramotnosti v ostatních předmětech, k tomu přispívá informatika svým specifickým dílem.

Organizační a obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Výuka probíhá na počítačích či noteboocích s myší, buď v PC učebně, nebo v běžné učebně s tablety, s připojením k internetu. Některá témata probíhají bez počítače.

V řadě činností preferujeme práci žáků ve dvojicích, aby docházelo k diskusi a spolupráci.

Žák nebo dvojice pracuje individuálním tempem.

Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší problémy, spolupracuje, pracuje projektově, konstruuje své poznání. Není kladen naprosto žádný důraz na pamětné učení a reprodukci.

Pro výuku jsou zakoupené následující pomůcky:

- Výuková programovací hra Scottie Go! (školní verze, na 2 žáky 1 stavebnice)
- Ozobot (na 2 žáky 1 ozobot)
- Lego Education Spike Essential (na 2 žáky jedna stavebnice)

C) Obsah učiva

4. ročník

1) Digitální technologie

Ovládání digitálního zařízení

Zapnutí/vypnutí zařízení/aplikace

Ovládání myši

Kreslení čar, vybarvování

Používání ovladačů

Ovládání aplikací (schránka, krok zpět, zoom)

Kreslení bitmapových obrázků

Psaní slov na klávesnici

Editace textu

Ukládání práce do souboru

Otevírání souborů

Přehrávání zvuku

Práce ve sdíleném prostředí

Využití digitálních technologií v různých oborech

Ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele

Práce se soubory

Propojení technologií, internet

Sdílení dat, cloud

Technické problémy a přístupy k jejich řešení (hlášení dialogových oken)

Uživatelské jméno a heslo

Osobní údaje

2) Algoritmizace a programování

Základy robotiky se stavebnicí

Sestavení programu a oživení robota – Scottie, ozobot

Programování pomocí barev

Programování pomocí bloků, příkazy, opakování

3) Data, informace a modelování

Piktogramy, emodži

Kód

Přenos na dálku, šifra

Pixel, rastr, rozlišení

Tvary, skládání obrazce

5. ročník

1) Informační systémy

Data, druhy dat

Doplňování tabulky a datových řad

Kritéria kontroly dat

Řazení dat v tabulce

Vizualizace dat v grafu

Systém, struktura, prvky, vztahy

2) Algoritmizace a programování

Příkazy a jejich spojování

Opakování příkazů

Pohyb a razítkování

Ke stejnému cíli vedou různé algoritmy

Vlastní bloky a jejich vytváření

Kombinace procedur

Kreslení čar

Pevný počet opakování

Ladění, hledání chyb

Vlastní bloky a jejich vytváření

Změna vlastností postavy pomocí příkazu

Náhodné hodnoty

Čtení programů

Programovací projekt

4) Data, informace a modelování

Graf, hledání cesty

Schémata, obrázkové modely

Model

D) Očekávané výstupy:

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ

Žák:

- uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat
- popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji
- vyčte informace z daného modelu

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ

Žák:

- sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
- popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy
- ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu

INFORMAČNÍ SYSTÉMY

Žák:

- v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi
- pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

Žák:

- najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu
- propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí
- dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Tato vzdělávací oblast je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacích předmětů Přírodověda a Vlastivěda

Přírodověda

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- poznávat přírodní zákonitosti při tvůrčích činnostech;
- získávat jasné a konkrétní představy o přírodninách živých i neživých a přírodních jevech na základě pozorování, je to dobrý předpoklad pro vytváření přesných pojmů, konkrétní představy o přírodninách a přírodních jevech doplňovat nejen četbou textů naučných, ale i uměleckých;
- nechat žáky provádět pokusy, čímž jim umožníme poznat a pochopit přírodní děje;
- na vycházkách zaměřovat pozornost žáků na sledování určitých jevů;
- uvědomovat si sebe jako člověka - živou bytost, která má své fyziologické a biologické funkce a potřeby;
- žákům předávat základní poučení o bezpečném chování v různých životních situacích i při mimořádných událostech, které ohrožují nejen zdraví jednotlivců, ale i celých skupin obyvatel;
- vést žáky k tomu, aby si na základě svých zkušeností a sledování konkrétních situací postupně uvědomovali odpovědnost každého (i nedospělého) člověka, za své zdraví a bezpečnost;
- upozorňovat žáky na situace, při kterých by nevhodným chováním mohli ohrozit zdraví spolužáků nebo zavinit úraz jiných lidí;
- postupně si osvojovat a upevňovat zásady slušného chování mezi lidmi, učit se vzájemné toleranci, snášenlivosti a úctě k lidem, se kterými se setkávají;
- sledovat střídání ročních období, vést si záznamy ze svých pozorování, umět pozorované změny v přírodě zdůvodnit.

B) Charakteristika výuky:

Výuka přírodovědy ve 2. vzdělávacím období navazuje na učivo prvouky, v mnohém ho prohlubuje a rozšiřuje. Charakter výuky je činnostní, to předpokládá provádění žákovských pokusů, hovor o pozorovaných pokusech i jiných sledovaných přírodních úkazech. Žáci mají

možnost v přírodovědném vyučování využívat vědomosti z prvouky i své zkušenosti z vlastních pozorování přírody.

Při činnostech se žáci učí spolupracovat, organizovat práci ve skupině i přijímat individuální odpovědnost za splnění určitého úkolu.

Při přírodovědném vyučování se ve velké míře uplatňují mezipředmětové vztahy s výukou českého jazyka, matematiky, výtvarné i hudební výchovy, praktických činností.

Při poznávání přírody a jejich zákonitostí dochází žáci k poznání, že Země a život na ní tvoří celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje v rovnováze. Učí se využívat svých poznatků, hodnotit svá pozorování a záznamy, hledat možnosti, jak i oni mohou přispět k zlepšení životního prostředí a k ochraně přírody.

Významnou roli při činnostní výuce přírodovědy mají žákovské pokusy.

Přírodovědu ve 4. a 5. ročníku vyučujeme v tematických okruzích:

Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví, Lidé kolem nás

Ve 4. ročníku se témata prolínají, hlavně ve spojení se zdravou výživou a ochranou životního prostředí. Pozornost je věnována rovněž vybraným základním fyzikálním veličinám.

V 5. ročníku je stěžejní téma „člověk“ zařazeno do kapitol: Člověk a neživá příroda, Člověk a vesmír, Člověk a živá příroda a samostatné kapitoly Člověk. Práci a lidskými výtvyry se zabývá kapitola s názvem Člověk a lidské výtvyry.

K přírodovědě 5. ročníku se váže celá řada článků z čítanek.

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících:

4. ročník

Základní společenstva živých organismů:

- životní podmínky živých organismů, rozmanitost podmínek života na Zemi;
- společenstva okolí lidských obydlí, společenstva polí, vod a lesů;
- poznávání nejznámějších druhů rostlin, hub a živočichů, jejich význam v přírodě a pro člověka;
- přizpůsobení organismů prostředí;
- rostlinstvo a živočišstvo na Zemi v různých ročních obdobích;
- rovnováha v přírodě, vzájemné vztahy mezi organismy.

Nerosty a horniny:

- nejznámější nerosty a horniny, jejich využití

Měření:

- měření délky, teploty, hmotnosti a času;
- poznávání a praktické užívání různých měřidel poznaných fyzikálních veličin;
- užívání základních jednotek délky, teploty, hmotnosti a času a běžně užívaných odvozených jednotek.

Člověk a příroda:

- ohleduplné chování k přírodě;
- ochrana rostlin a živočichů;
- ochrana životního prostředí;
- rizika v přírodě.

5. ročník**Člověk a neživá příroda:**

- podmínky života na Zemi;
- pozorování neživé přírody.

Nerosty, horniny a půda:

- nejběžnější a hospodářsky nejčastěji využívané horniny a nerosty;
- využití sestavených souborů nerostů a hornin k pozorování, poznávání, třídění;
- energetické suroviny, člověk a energie;
- sestavování jednoduchých elektrických obvodů;
- obnovitelné a neobnovitelné přírodní zdroje;
- vznik, složení a význam půdy, praktické pozorování půdy v okolí školy.

Člověk a vesmír:

- od neživé přírody do vesmíru
- vesmír a Země, sluneční soustava
- střídání dne a noci, střídání ročních období

Člověk a živá příroda:

- rozmanité podmínky života na Zemi, podnebné pásy
- život v různých podnebných pásech
- přizpůsobení organismů životnímu prostředí
- život v oceánech a mořích
- ochrana živočichů a rostlin, význam botanických a zoologických zahrad
- společenstva živých organismů na území naší vlasti
- třídění živých organismů do známých skupin
- poznávání běžných druhů rostlin, hub a živočichů podle skutečnosti i obrázků
- mimořádné události v přírodě

Člověk:

- lidské tělo, základní stavba a funkce
- člověk se rozmnožuje, roste a vyvíjí se
- seznámení s vývojem dítěte před i po narození
- ochrana zdraví člověka, hygienické návyky, přenosné a nepřenositelné nemoci
- první pomoc při poranění, přivolání lékařské pomoci
- péče o zdraví, zdravý životní styl, správná výživa denní režim
- nutnost zdrženlivosti a opatrnosti při setkání s neznámými lidmi
- návykové látky, závislosti, odmítání
- krizové situace, mimořádné události, varovné signály, postup v případě ohrožení, integrovaný záchranný systém
- rodina
- soužití lidí
- právo a spravedlnost
- vlastnictví, rozpočet, příjmy, způsoby placení, úspory, půjčky

Člověk a lidské výtvoř:

- zpracovávání výrobků, jejich využívání, likvidace odpadů
- informační technika a její rozumné užívání
- jednoduché stroje a zařízení, seznámení se s nimi při jednoduchých pokusech
- ochrana přírody
- vztah k životnímu prostředí

D) Očekávané výstupy:

ROZMANITOST PŘÍRODY

Žák:

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi vzhledem přírody a činností člověka
- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy
- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka prospívat nebo škodit
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Žák:

- využívá poznatků o lidském těle podpoře vlastního zdravého způsobu života
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb a s ohledem na oprávněné nároky okolí
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc

LIDÉ KOLEM NÁS

Žák:

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou
- orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

Vlastivěda

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- dát žákům přehled o jejich regionu - kraji
- získávat postupně základní zeměpisný přehled o České republice a Evropě
- učit žáky číst a vyhledávat základní údaje v mapě České republiky a Evropy
- osvojovat si nové pojmy v souvislosti s orientací na mapě
- seznamovat žáky s významnými etapami našich národních dějin
- vyvolat u žáků zájem o minulost a o kulturní bohatství regionu i celé země
- učit žáky zařazovat hlavní události časově do staletí
- poznávat, jak se život lidí vyvíjí a mění, jakým změnám podléhají věci kolem nás
- sledovat změnu staveb a způsobu života v průběhu staletí
- osvojovat si základní dějepisné pojmy související s uspořádáním společnosti
- probouzet u žáků pěkný vztah k místu bydliště
- postupně rozvíjet vědomí sounáležitosti se svou zemí, světadílem
- upevňovat základy správného chování mezi lidmi bez ohledu na barvu pleti
- učit žáky vzájemné úctě, pomoci a snášenlivosti mezi sebou
- utvářet pracovní návyky při individuálních činnostech i práci ve skupinách
- vést žáky k propojování místních historických, zeměpisných a kulturních informací
- poznávat historii místa a kraje z dostupných zdrojů (členové rodiny, muzea, památky, knihovny)
- k poznávání charakteristiky určitého regionu i událostí využívat informační techniku

B) Charakteristika výuky:

Vyučovací předmět vlastivěda zahrnuje ve 4. a 5. ročníku učivo zeměpisné a historické. Zeměpisné učivo navazuje na poznatky z prvouky. Od pozorování nejbližšího okolí bydliště a školy žáci přecházejí k zeměpisnému pozorování svého kraje a republiky až po její začlenění do Evropy. Přímé a názorné vyučování se doplňuje čtením zeměpisných článků, žáci se učí pozorovat a číst z plánů a map. Zařazovány jsou praktická cvičení jako např.: rozlišování zeměpisných značek, práce s kompasem, měřítkem mapy apod. Tyto činnosti připravují žáka na vyučování zeměpisu na 2. stupni i na využití zeměpisných poznatků v praktickém životě. Výuku vlastivědy vhodně doplňují návštěvy muzeí, výstav, významných historických míst a památek. Také vhodné zeměpisné nebo historické filmy a videoukázky výuku vlastivědy doplní a zpestří. Podle místních podmínek je dobře využívat vztahu významných historických událostí k místu, kde žáci žijí.

K vlastivědnému učivu patří vycházky. Při nich snadno objasňujeme různé nové zeměpisné pojmy např.: hory se vypínají, kopce se svažují do údolí, pohoří se táhne, přechází do nížiny, nížina se rozkládá, potoky se stékají, řeka se vlévá, řeka protéká, náhon se odděluje od řeky aj.

Hlavní pomůckou při vyučování zeměpisného učiva však zůstává mapa. Využíváme každé příležitosti k tomu, abychom žáky postupně učili s mapou pracovat a orientovat se v ní. Žáci se učí rozlišovat na mapě nížiny, vysočiny, pohoří, vodstvo. Určují světové strany, vyhledávají řeky, města, určují vzájemnou polohu měst i jejich velikost, nadmořskou výšku hor. Popisují, kudy určitá řeka protéká, která města na řece leží, kam se řeka vlévá apod. Učivo týkající se podnebí propojujeme s výukou přírodovědy.

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících

Dějepisná část

4. ročník

Učivo:

- časová osa, období před naším letopočtem, období našeho letopočtu
- české země v pravěku, doba kamenná, bronzová, železná
- příchod Slovanů, konec pravěku v našich zemích
- Sámův kmenový svaz, 7. století v našich dějinách
- naše nejstarší minulost v pověstech

- Velkomoravská říše, příchod Cyrila a Metoděje
- vznik českého státu, vláda přemyslovských knížat
- život prostých lidí za vlády prvních Přemyslovců, Kosmas, románský stavební sloh
- vznik Českého království, vláda přemyslovských králů
- český stát za vlády Lucemburků, Jan Lucemburský
- období vlády krále Karla IV., rozkvět země, rozvoj vzdělanosti
- život ve středověku, šlechta, církev, život ve vesnici, ve městě, gotický stavební sloh
- období vlády krále Václava IV.
- mistr Jan Hus a jeho učení
- husitské války, Jan Žižka, Prokop Holý
- české země po husitských válkách, král Jiří z Poděbrad
- první Habsburkové na českém trůně, císař Rudolf II., období renesance

5. ročník

Učivo:

- bitva na Bílé hoře, porážka české šlechty
- doba pobělohorská, život na zámku, ve městě, život poddaných
- život v době barokní, stavitelství, hudba
- ve školních lavicích, Jan Amos Komenský
- světlo rozumu, doba osvícenská, vláda Marie Terezie a Josefa II.
- život na vesnici, bydlení, oblékání, venkovské zvyky
- manufaktury a první stroje, parní stroj, čeští vynálezci
- obrození měšťanské společnosti, nástup kapitalismu, nadvláda němčiny
- počátky národního obrození, F. Palacký, J. K. Tyl
- z poddaného člověka občan, rok 1848, K. H. Borovský
- stroje ovládly život, růst tovární výrovy, nástup elektřiny
- vznik Rakousko-Uherska, profesor T. G. Masaryk na české univerzitě
- Národ sobě, rozvoj kultury a umění
- Češi a Němci, historie vztahů obou národů
- směřujeme k samostatnosti, 1. světová válka, odpor proti Rakousko-Uhersku
- vznik Československé republiky, T. G. Masaryk, život v ČSR
- 2. světová válka, válečná a poválečná léta
- od totalitní moci k demokracii

Zeměpisná část

4. ročník

Učivo:

- naše vlast Česká republika, poloha, obyvatelé, členění území ČR na kraje
- kraje a krajská města
- Česká republika - demokratický stát, principy demokracie, státní symboly, státní svátky, armáda ČR
- mapy a plány
- orientace v krajině, světové strany a jejich určování
- povrch České republiky
- vodstvo České republiky
- počasí a podnebí
- půda a zemědělství
- nerostné bohatství, těžba a zpracování nerostných surovin
- průmysl, výroba, průmyslový závod
- ochrana přírody, chráněná území
- cestujeme po naší vlasti, přírodní zajímavosti a národní kulturní památky
- cestujeme naším krajem, ohleduplnost, rizikové situace

5. ročník

Česká republika:

- kde jsme byli o prázdninách
- kraj, v němž žijeme - opakování ze 4. ročníku
- kraje České republiky - základní poznatky o krajích ze 4. ročníku

Kraj, ve kterém žijeme:

Do tohoto tématu je zahrnuto všech 14 krajů. Se žáky se však v 5. ročníku probírá podrobně kraj, ve kterém žijí. Toto učivo se doplňuje o další informace, které žáci vyhledávají na základě doplňujících otázek v učebnici. Využívá se dostupných informačních materiálů z krajských informačních center.

Česká republika – demokratický stát

- poloha České republiky, vznik, obyvatelstvo
- Praha hlavní město ČR, prezident, vláda, parlament, armáda ČR
- státní svátky a významné dny
- historie města, Pražský hrad a Hradčany, plán města
- historická místa Prahy

Česká republika – součást společenství hospodářsky vyspělých států

- Evropská unie
- mezinárodní organizace, jejich zkratky a význam

Evropa – sjednocující se světadíl

- sousední státy České republiky, Slovensko, Polsko, Německo, Rakousko
- seznámení žáků se základními údaji o sousedních státech

Evropa – jeden ze světadílů

- poloha a povrch Evropy, vodstvo a podnebí Evropy
- rostliny a živočichové
- hospodářství a obyvatelstvo Evropy

D) Očekávané výstupy:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Žák:

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich, respektuje zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky a Evropy
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam
- porovná způsob života a přírodu v naší vlasti v jiných zemích
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

LIDÉ KOLEM NÁS

Žák:

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat

LIDÉ A ČAS

Žák:

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- využívá knihoven, sbírek, muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti i současnosti s využitím regionálních specifik

UMĚNÍ A KULTURA

Vzdělávací oblast je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacích předmětů Hudební výchova a Výtvarná výchova.

Hudební výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- pěstovat hudebnost v oblasti hudebního sluchu, zpěvního hlasu, smyslu pro rytmus, hudební paměť i představivost
- rozvíjet melodické i harmonické cítění žáků
- nadále využívat k instrumentálnímu doprovodu zpěvu rytmické i melodické hudební nástroje
- poznávat základní hudební teorii
- rozvíjet hudebně pohybové dovednosti žáků (lidové tance, pohybové fantazie)
- do výuky pravidelně zařazovat krátké, žákům blízké a srozumitelné poslechové ukázky skladeb
- učit se rozpoznávat základní pěvecké hlasy (bas, tenor, alt, soprán)
- rozlišování nejčastěji užívaných hudebních nástrojů
- chování na koncertech, v divadle, při vlastním vystoupení

B) Charakteristika výuky:

Těžištěm výuky Hv i v tomto období je zpěv žáků, zaměřený na lidové písně i známé a oblíbené písně z mediálních prostředků. Na rozpoznané individuální nedostatky žáků v intonaci či rytmu nereaguje učitel zdůrazněním těchto nedostatků, ale snaží se dát i těmto žákům prostor ke zpěvu ve skupinách. Tím umožní také těmto žákům příjemný prožitek ze zpěvu.

Při hodnocení výsledků práce žáků v hudební výchově tohoto období se přihlíží k aktivitě, s jakou se zapojují do různých činností ve výuce, ke snaze žáků spolupracovat s ostatními a nenarušovat práci v Hv.

C) Obsah učiva hudební výchovy v jednotlivých ročnících

Přehled tematických okruhů pro 4. a 5. ročník

- Vokální činnosti - práce s hlasem - vytváření a upevňování správných pěveckých návyků, zdokonalování pěveckého i mluvního projevu
- Instrumentální činnosti - hra na hudební nástroje - využití melodických a rytmických nástrojů při doprovodu sólového hudebního vystoupení nebo sborového zpěvu
- Hudebně pohybové činnosti - vyjádření hudby pohybem, gesty, tancem
- Poslechové činnosti - aktivní vnímání hudby a poznávání hudby v některých žánrových podobách

4. ročník

- upevňujeme pěvecké návyky vytvářené v 1. období
- vedeme žáky také k rozlišování tempa písně a nálady např.: mírně, rychle, vesele aj.
- žáky seznamujeme s některými hudebními výrazovými prostředky, jako je rytmus, melodie vzestupná a sestupná, gradace
- rozlišování hudebních nástrojů
- procvičování pojmů: nota, pomlka, houslový klíč, takt
- kánon a lidový dvojhlas
- seznámení žáků se stupnicí C dur ve zvukové i napsané podobě
- pravidelné zařazování hlasových a dechových cvičení
- využití jednoduchých hudebních nástrojů
- hudební hry
- poslech: taneční hudba, pochodová hudba, ukolébavka

- poslech vážné hudby a základní seznámení s hudebními skladateli: B. Smetanou, A. Dvořákem a W. A. Mozartem

5. ročník

- upevňování osvojených pěveckých dovedností (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónů, rozšíření hlasového rozsahu)
- orientace v notovém záznamu
- hudební doprovod různými nástroji
- vztahy mezi tóny - souzvuk, akord
- seznámení s hudbou vokální a instrumentální
- symfonický orchestr - seznámení s jeho složením, pojem dirigent, rozlišování hudebních nástrojů podle zvuku z poslechu
- poslech taneční hudby - polka, valčík, mazurka
- poslech a naučení naší hymny
- poslech vážné hudby

D) Očekávané výstupy:

Žák:

- zpívá v jednohlasu i dvojhlasu v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Výtvarná výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- rozvíjet schopnosti výtvarného vyjadřování žáků, učit je vyjadřovat myšlenky, představy a pocity výtvarnými prostředky
- umožnit žákům vnímat krásu okolního světa jako součást každodenního života
- rozšiřovat soubor užívaných technik a seznamovat žáky s dalšími výtvarnými nástroji a různými materiály
- rozšiřovat soubor užívaných technik
- rozvíjet schopnost vnímat krásu přírody, vyjadřovat své pocity a dojmy a výtvarně je zpracovávat
- rozvíjet přirozenou potřebu žáků vlastního výtvarného vyjádření
- rozvíjet individuálně tvořivé schopnosti žáků,
- pěstovat estetické cítění a vkus žáků
- sebezpoznání, sebeuvědomění
- vést žáky ke schopnosti vnímat krásu lidového umění a dostupných uměleckých děl
- vážit si kulturních hodnot a dovedností lidí
- rozvíjet schopnost žáků esteticky ovlivňovat své prostředí
- umožňovat konfrontaci osobních postojů s postoji jiných
- rozvoj tolerance k lidem a duchovním hodnotám

B) Charakteristika výuky:

Výtvarná výchova je podstatnou částí základního vzdělávání žáků. Jejím cílem je rozvíjet vkus žáků, jejich cit pro umění, jejich dovednost výtvarně se vyjadřovat, cíl je zaměřen i na objevování talentovaných žáků.

V tomto období se zaměřuje na:

1. vycvičení oka a žákovy ruky
2. rozvíjení schopnosti čistého a jistého zobrazování
3. pěstování správného vnímání krásy formy, linie, barvy i symetrie

C) Obsah učiva:

Přehled tematických okruhů v daném období:

a) Rozvíjení smyslové citlivosti - výtvarné osvojování a vyjadřování skutečnosti

Výtvarné náměty v tomto okruhu vycházejí:

- pozorování lidí a jejich projevů
- z přímých zážitků a zkušeností žáků
- z umělecky zpracovaných popisů skutečností (texty v čítance, dětské literatuře, vyprávění)
- z pozorování věcí (linie, tvar, materiál, povrch, barva, mat a lesk, vnímání světelných odstínů)
- z pozorování přírody (linie, barva, barevná proměnlivost, struktura, růst, překrývání, prolínání)

Rozvíjení smyslové citlivosti se tedy zaměřuje na prvky obrazného vyjádření, na uspořádání objektů do celků, odraz skutečnosti v lidském vědomí, působení uměleckých děl na žáky.

b) Uplatňování subjektivity - výtvarné vyjadřování osobních pocitů

Výtvarné náměty v tomto okruhu vycházejí z:

- nálad, emocí, představ, fantazie
- pozorování pohybů těla
- sledování projevu citových reakcí
- pocitů vyvolaných zrakovým vjemem (hračka, film, ilustrace, obraz, reklama, elektronický obraz aj.)
- pocitů vyvolaných uměleckým zážitkem (balet, hudba, obraz, četba)

V tomto tematickém okruhu se zaměřujeme na prostředky pro vyjádření osobních nálad, zkušeností a představ, různé typy vizuálně obrazných vyjádření a přístupy žáků k nim.

c) Ověřování komunikačních účinků - vysvětlování záměru vlastního výtvarného projevu

V tomto okruhu se zabýváme vysvětlováním výtvarných vyjádření samostatně vytvořených nebo jen pozorovaných. Individuální vysvětlování je třeba nechat probíhat ve skupinách nebo i v kolektivu třídy, aby mohli žáci svou interpretaci výtvarného díla porovnávat s interpretací ostatních členů skupiny.

Inspirační aktivity a záznamy:

a) Lidé v kulturách a historických epochách

Žáci:

- hledají souvislosti, odlišnosti, zajímavosti, uvědomují si jejich výtvarná hlediska a kvality proměn

- slovně charakterizují a hodnotí pohyby, doteky, gesta, oděv, hlasové projevy i projevy citových reakcí, inspiraci hledají v nejbližším okolí, ve výtvarném umění a v mediích

b) Živá a neživá příroda

Žáci:

- hledají podněty pro svou výtvarnou tvorbu v reálném prostředí (domov, třída, zahrada, les atd.)
- pozornost soustřeďují na estetickou dimenzi projevů života organismů - bujení, růst, vrstvení, překrývání, prolínání, rozpad, členění, pohyb, vzájemné vztahy, povrch (lesk, mat), strukturu a barvu
- soustředí se přitom na časovou posloupnost proměn a na jejich jemné, světelné, tvarové, barevné a lineární nuance
- vytváří si představy o pokračování neuzavřených přírodních dějů, porovnávají jejich možné variace a varianty

c) Umění

Žáci:

- vyhledávají a srovnávají různé způsoby uměleckého vyjádření na příkladech konkrétních výtvarných děl současnosti i minulosti
- hledají styčné body výtvarného umění s dalšími druhy a projevy umění - kniha, písmo, literatura, film, hudba, divadlo, architektura
- v okolí školy, v obci nebo v regionu vyhledávají užité umění a architekturu
- učí se hodnotit v prostředí školy např. design (nábytek, osvětlovací tělesa, výzdobu, nářadí) nebo architekturu (stavební prvky budovy, detaily technických konstrukcí, materiál aj.)

d) Od inspirace k záznamu

Žáci:

- tvoří záznamy pozorování, vytvářejí sbírky, přehledy, sborníky výtvarného umění
- při využívání technických prostředků (kopírka, fotoaparát, internet aj) se soustředí na výtvarnou kvalitu záznamu
- zaznamenávají a dokumentují své činnosti, třídí si obrazové materiály většinou tak, jak se sami rozhodnou
- učí se pracovat s učebnicemi výtvarné výchovy, encyklopediemi, slovníky, časopisy, katalogy, filmovými dokumenty aj.

- navštěvují sbírky, výstavy, galerie a muzea ve svém okolí
- realizují výtvarné projekty
- připravují výtvarnou výzdobu třídy, školní slavnosti
- podílejí se na zlepšení prostředí školy
- dokumentují život školy

Učivo – návrh námětů:

Výtvarné náměty volí učitel tak, aby vycházely z přímých zážitků a zkušeností žáků. Využívá náměty související s učivem přírodovědy a vlastivědy, pozorování na vycházkách, prožitků z výstav, koncertů, četby, ze sportovních akcí aj. Příklady námětů k výtvarnému zpracování:

- výtvarné vyjádření věcí, pozorování barev, hmatové vnímání tvarů a materiálů, objevování přirozených vlastností a funkcí předmětů, vyjádření základních tvarových znaků, řešení barevných vztahů zobrazeného předmětu a prostředí - to vytváří schopnost žáků výstižněji se výtvarně vyjádřit, malby vycházející z pozorované skutečnosti i z představ
- objevování a výtvarné sledování barevné proměnlivosti přírody, vystižení barev přírody - podzimu, zimy, jara, léta, rozkvetlých stromů a keřů, zrajícího ovoce, květinových záhonů, kytic aj.
- vyhledávání a objevování tvarově a barevně zajímavých přírodnin žáky, pozorování případných souměrností přírodnin (motýli, brouci, některé listy i plody)
- odlišování výtvorů přírody od lidských výtvorů, žáci jsou přitom vedeni k zaujímání svých vlastních estetických postojů
- sochařství a příroda - rozlišování tvarů přírodních a tvarů opracovaných člověkem, vyhledávání a pozorování soch v okolí (socha, sousoší, bysta, reliéf)
- vyjádření linie růstu při kresbě a malbě rostlin
- dotváření přírodnin na základě fantazie
- využívání výtvarného výrazu linie vytvořené různými nástroji v různých materiálech, uplatňování kontrastů tvarů a barev, proměny a projevy energie v přírodě - zobrazování bouře, mlhy, mraků, blesků, sopek aj., rozmanitosti přírody - půda a život v ní, drahokamy, krápníkové jeskyně, zimní útvary aj.
- zpřesňování výtvarného vyjádření proporcí lidské postavy a hlavy
- zobrazování lidské postavy v pohybu
- různé textilní materiály (plátno, vlna, hedvábí), oděvní tvorba, móda současnosti, módní přehlídka pro určité příležitosti a pro všední den
- výtvarné ztvárňování pohádkových bytostí, využívání barevné i tvarové nadsázky

- řešení úkolů dekorativního charakteru v ploše, řazení prvků v tvarové i barevné kompozici, symetrická i asymetrická řešení
- využívání psaných, kreslených, stříhaných a vytrhávaných písmen jako dekorativního prvku, návrhy plakátů na školní akce
- pozorování estetické úrovně předmětů denní potřeby, vlastní návrhy a modely takových věcí
- vyhledávání zajímavých prvků architektury ve svém prostředí a v okolí školy
- zobrazování tvarů různými technikami prostorově, poznávání a vytváření reliéfů
- pozorování a výroba (i ve spojení s pracovními činnostmi) dekorativních věcí ke zkrášlení domácího i školního prostředí
- pozorování výtvarné úpravy dětských knih a učebnic, rozlišování kreseb významných ilustrátorů dětských knih, výstava oblíbených dětských ilustrátorů
- ilustrace svých prvních knih (listů portfolia), vytvářených při výuce českého jazyka, přírodovědy aj.
- poznávání různých způsobů malířského vyjadřování - figura, portrét, krajina, zátiší na příkladech konkrétních výtvarných děl
- zaměření se na krásy přírody a na vztah k životnímu prostředí (ve spojení s přírodovědou)
- tematické kresby k významným událostem ve školním roce

D) Očekávané výstupy:

Žák:

- při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů
- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace

- nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Vzdělávací oblast je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu

Praktické činnosti

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- rozvíjet manuální dovednosti žáků
- vytvářet správné pracovní návyky při práci s nástroji
- umět rozlišovat jednoduché pracovní nástroje, poznat, k čemu slouží a uvědomovat si, jak je třeba s nimi správně a bezpečně zacházet
- vést žáky k dovednosti rozlišovat materiály, uvažovat o různých možnostech opracování materiálu,
- uvažovat o vlastnostech materiálu, zkusit vybrat vhodný materiál pro daný výrobek
- učit žáky při práci uvažovat o tom, co je třeba si k práci připravit, co dělat a jak postupovat
- mít vytrvalost při dokončení práce a snažit se, aby byl výsledek práce co nejlepší
- vytvářet pozitivní vztah žáků k práci
- vést žáky k tomu, aby si všímali práce jiných lidí a snažili se poučit z toho, co vidí
- seznámit žáky se základním vybavením kuchyně, pamatovat na bezpečnost a hygienu práce při přípravě jednoduchého jídla
- naučit žáky zásadám správného stolování

B) Charakteristika výuky:

Praktické činnosti patří svou podstatou k činnostnímu učení, žáci při nich uplatňují zručnost, své individuální dovednosti získané v rodině, mohou realizovat své nápady. Při výuce pracovních činností se zaměřujeme na získávání praktických pracovních dovedností a návyků. Úkolem vyučovacího předmětu je vytvářet u žáků kladný vztah k práci. V rámci vyučování praktickým činnostem budou mít žáci možnost poznávat různé materiály, opracovávat je, vyrábět určené předměty a připravovat pomůcky pro individuální činnosti potřebné při výuce jiných předmětů. Při praktických činnostech bude průběžně zohledňována účelnost i prospěšnost prováděných činností a to s ohledem na aktuální potřeby žáků, podmínky školy i na jejich další vzdělávání.

Pracovní činnosti systematicky ovlivňují rozvoj motoriky a vytváření pracovních dovedností žáků. Dobrá výuka pracovními činnostem vede žáky k dobrému osvojování pracovních dovedností a návyků. Žáci při praktických činnostech postupně získávají dobré předpoklady ke správné volbě povolání a také k pozdějšímu společenskému uplatnění. Učí se také vytrvalosti, tvořivosti, je jim dána možnost realizovat vlastní nápady.

Při pracovních činnostech získávají žáci základní vědomosti o materiálech, se kterými pracují, o nástrojích, které k práci používají, i o dalších nástrojích vhodných k opracovávání daného materiálu. Seznamují se také s mnohými pracovními postupy, předlohami, návody, jednoduchými náčrtky a učí se podle nich pracovat. Osvojují si rovněž základní zásady hygieny a bezpečnosti při práci se zvoleným materiálem a nástroji, jsou vedeni k jejich respektování. Dále se žáci učí dodržovat pracovní postup, organizovat svou práci a udržovat pořádek na pracovním místě, po skončení práce si své místo uklidit.

Vzdělávání v této oblasti také směřuje k postupnému poznání žáků, že technika je součástí lidské kultury a je spojena s pracovní činností lidí. Učí je chápat pracovní činnost jako příležitost k sebeuplatnění. Žáci si mají možnost uvědomit, že výroba musí mít určitý podnikatelský záměr. To znamená, že je třeba vždy uvažovat o výrobě věcí lidem prospěšných a dobře fungujících, které jsou potom také lépe prodejné. Žáky upozorňujeme, že firma může prosperovat, nejen pokud má dobře vymyšlenou a připravenou výrobu, ale i dobré ekonomy. Vedeme je k uvědomění si potřeby matematiky i geometrie při všech podnikatelských výrobních záměrech. Využíváme poznatky žáků z podnikatelských činností jejich rodičů.

C) Obsah učiva:

Práce s drobným materiálem

Materiály: různé druhy papíru, kartony, lepenky, krabičky od zboží

Praktické činnosti:

- rozměřování a stříhání papíru nebo kartonu, pomůcky do matematiky a českého jazyka
- polepování kartonů, pomůcky do přírodovědy a vlastivědy
- zhotovování polepových papírů (škrobové aj.)
- zhotovování složitějších skládanek a modelů
- sešívání listů, příprava přehledů učiva a obalů na pomůcky a sbírky
- desky na uložení materiálů z projektů a pro portfolia

- rozřezávání papírů a lepenek, ořezávání okrajů papíru
- zhotovování výrobků kaširováním

Žáci se seznámí s funkcí a užitím nástrojů, náradí a pomůcek: nůžky, nůž, ořezávačka, lepidla, navlhčovače, dírkovač, sešívačka, šablony.

Bezpečnost práce – práce s nůžkami a nožem, lepidla, hygienické návyky.

Doplňující informace: z čeho se vyrábí papír, kde se u nás vyrábí, různé druhy papíru, sběr starého papíru, jak dlouho znají lidé papír a jiné zajímavosti.

Práce s různými zvolenými materiály

Zhotovování potřebných výrobků z některých jiných materiálů např. textil, drát, fólie, přírodniny, aj. podle potřeby a rozhodnutí učitele.

Práce s modelovací hmotou

Materiály: modelovací hlína, modelit, sádra, pilinová kaše, dentakryl, kaširovací hmota

Praktické činnosti:

- modelování doplňující výuku přírodovědy a vlastivědy
- modelování ve spojení s výtvarnou výchovou - figury, reliéfy
- modely těles ve spojení s výukou geometrie
- zhotovování různých předmětů, jejich barvení a lakování - příprava odlitků ze sádry, odlévání do formy, vyškrabávání předkresleného vzoru
- práce v keramické dílně - podle podmínek školy výroba drobných předmětů z keramiky
- využívání prvků lidového umění při zdobení keramických nádob

Žáci se seznámí s funkcí a užitím nástrojů, náradí a pomůcek: různé modelovací hmoty, špachtle, modelovací očko, profilové šablony, rydla, barvy ředěné vodou.

Bezpečnost práce - dodržování hygienických návyků při práci s modelovací hmotou a barvami, bezpečnost při práci s ostrými předměty.

Doplňující informace: ve spojení s výtvarnou výchovou žáci poznávají výsledky práce výtvarníků-sochařů, umělecké plastiky a sochy, vyhledávají díla sochařů v blízkosti školy nebo svého bydliště. Umělecká a užitková keramika v našem okolí.

Konstrukční činnosti – práce se stavebnicemi

Pomůcky: konstrukční stavebnice kovové nebo plastové, ze kterých se dají stavět modely podle předloh i podle fantazie žáků; nejlépe, mohou-li to být modely pohyblivé,

vystřihovány na sestavování papírových modelů, náradí potřebné k montážním pracím - šroubováky, maticové klíče

Praktické činnosti:

- sestavování obtížnějších modelů (nejlépe pohyblivých) z plastových nebo kovových konstrukčních stavebnic (podle podmínek třídy nebo školy)
- spojování součástí pomocí maticových šroubů, různých pásků, spojovacích desek apod.
- práce podle předlohy, podle jednoduchého náčrtu i podle slovního návodu
- práce podle vlastní představy spojená s provedením jednoduchého náčrtu
- správné názvy nástrojů i součástí stavebnice
- sestavování prostorových modelů z kartonových vystřihovánek

Bezpečnost: dodržování zásad správného zacházení s náčiním u montáží

Pěstitelské práce

Žáci se seznamují se základními podmínkami pro pěstování rostlin. Při praktických činnostech se naučí připravovat půdu pro setí a sadbu, sledují růst rostlin, učí se rostliny ošetřovat a zalévat. Při péči o rostliny se seznamují s různým zahradnickým náčiním a učí se ho vhodně používat pro určité práce. Seznamují se s užitkem pěstovaných rostlin. Další činnost, kterou mohou provádět, je pěstování pokojových rostlin a pravidelná péče o ně, spojená s pozorováním růstu i se záznamem pozorování.

Bezpečnost při práci s rostlinami: nebezpečí alergie u některých lidí, pozor na jedovaté pokojové rostliny, dodržování hygieny, nebezpečí úrazů, ošetřování drobných zranění při práci na pozemku

Příprava pokrmů

Učivo:

- základní vybavení kuchyně
- výběr a nákup potravin pro přípravu jednoduchého jídla
- zásady skladování potravin
- jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
- zacházení s elektrickými spotřebiči v kuchyni
- samostatná příprava jednoduchého jídla
- udržování pořádku v kuchyni a úklid pracovního místa po vaření

Bezpečnost a hygiena při práci v kuchyni.

Mezipředmětové vztahy

Vazba na učivo:

- matematiky - příprava pomůcek pro individuální činnosti při vyučování aritmetiky a geometrie
- přírodovědy - provádění přírodovědných pokusů vyžadujících přípravu pomůcek žáky, opakované provádění pokusů v hodinách přírodovědy se závěry žáků
- vlastivědy - výroba modelů staveb, zbraní, nářadí, výroba leporel, zhotovování obalů na soubory vytvářené z učiva vlastivědy i jiných vyučovacích předmětů
- výtvarné výchovy - dokončení a vzhled zhotoveného výrobku
- cizího jazyka - příprava kartiček a her vhodných pro činnostní procvičování slovní zásoby

D) Očekávané výstupy:

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Žák:

- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy, na základě své představivosti, různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Žák:

- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Žák:

- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní

- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Žák:

- orientuje se v základním vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne
- první pomoc i při úrazu v kuchyni

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Požadavky této vzdělávací oblasti se realizují ve 4. a 5. ročníku prostřednictvím tělesné výchovy (samostatný předmět), zdraví a výchova ke zdraví (není samostatný předmět)

Tělesná výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a dovedností žáků
- rozvoj smyslu pro účelný a krásný pohyb
- získat návyky správného držení těla
- vést žáky k vědomému zvládnutí pohybu, zařazovat cviky na koordinaci pohybů
- zvyšovat pohybový rozsah a obratnost žáků
- upevňovat charakterové vlastnosti žáků, rozvíjet sociální vztahy
- získávat pocit nutnosti pravidelného cvičení jako součásti správného životního stylu
- všítipit dětem radostný pocit z pohybu
- pochopit důležitost organizace a spolupráce hlavně formou her (dodržování pravidel, umět se podřídit kolektivu, spolupracovat...)
- neustále seznamovat žáky s důležitostí dodržování bezpečnostních zásad (při hrách v tělocvičně, na hřišti, při cvičeních s náčiním nebo na náradí...)
- umět slyšet, vnímat a reagovat na povely učitele (nejen na píšťalku, ale i na jiné podněty – slovní , gestikulační ...)

- naučit žáky připravit na sportovní výkony – zvolit vhodnou obuv, vhodné oblečení (sepnout vlasy, odložit hodinky a jiné cennosti ...)
- posilovat tělesnou kondici a duševní pohodu dětí správně zvolenými aktivitami, vhodnými a přiměřenými tomuto věku
- z hlediska správné organizace a bezpečnosti zvládnout s dětmi základy pořadových cvičení (nástupy, povely pozor, pohov...)
- využívat různá kondiční cvičení k rozvoji a zvýšení pohybových schopností žáků – to je zvyšovat obratnost, vytrvalost, rychlost, pohyblivost (za pomoci různého načiní, využití různých druhů nářadí, přeskoky, odrazy, překonávání překážek, různé druhy běhů...)
- vnímat důležitost průpravných cvičení (rozcviček), jako prostředku pro zlepšení a odstranění nedostatků, které vznikají z jednostranného zatížení páteře či ze špatného způsobu života, nedostatku sportovních aktivit
- seznamovat žáky s důležitostmi správného rozcvičení, využívat veškeré kompenzační prostředky (protahovací, uvolňovací cvičení , strečink, ...)
- učit žáky cítit, vnímat hudbu a umět ji vyjadřovat pohybem, snažit se rozvíjet rytmické cítění, začleňovat taneční prvky (lidové písničky)
- rozvíjet dovednosti žáka zvládnutím základů atletické abecedy (běhy, skoky, hody ...)
- zvládat průpravná cvičení pro míčové hry, správně zvládat techniky házení, chytání, přihrávání
- vkládat dle možností cvičení v různém prostředí, seznamovat žáky s pohybem na hřišti, ve volné přírodě, v lese dle možnosti zařadit zimní sportování (bobování, sáňkování, lyžování, bruslení)
- vštípit základy plaveckých dovedností
- nesoustředit se jen na hodiny Tv, ale začleňovat do vyučování další pohybové aktivity – vycházky, pohybové chvílky, cviky ve třídě na správné držení těla

B) Charakteristika výuky:

Veškeré tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka, nejen ke zvýšení jeho pohybových schopností a dovedností, ale i k posílení jeho charakterových vlastností (zodpovědnost, spolupráce, vytrvalost, odvaha, schopnost respektovat pokyny, umět se podřídit kolektivu ...).

Tělesná výchova pěstuje u žáků kladný vztah ke sportu a pohybu vůbec, aby se sport stal součástí jejich zdravého životního stylu. Systémem jednoduchých pohybových a sportovních aktivit vede ke zvyšování tělesné zdatnosti a k správnému držení těla žáků.

Neustále věnujeme patřičnou pozornost bezpečnosti při výuce Tv, průběžně opakujeme bezpečnostní pravidla, upozorňujeme na možnosti úrazů, snažíme se vštípit pocit zodpovědnosti za své chování a svoji bezpečnost, pocit sounáležitosti a ohleduplnosti ke svým spolužákům.

V hodinách Tv se nezaměřujeme jen na rozvoj a zdokonalování pohybových schopností, ale také vštěpujeme důležité hygienické zásady s tím spojené.

Zařazování kurzu plavání – dle aktuálních podmínek školy

Tělovýchovné chvílky

Do vyučovacích hodin ostatních předmětů vkládáme tělovýchovné chvílky, když se u žáků začne projevovat únava. Jejich programem jsou koordinační, vyrovnávací i kondiční cviky, které žák zná z výuky Tv v daném ročníku.

Hygienické požadavky pro výuku Tv

Na vyučovací hodiny Tv se žáci převlékají do cvičebních úborů. Z pedagogických důvodů používá cvičební úbor i učitel.

Pro zvýšení odolnosti organismu výuka Tv probíhá často na hřišti nebo v terénu.

Charakteristika některých cvičení zařazovaných pravidelně do hodin Tv

Vyrovnávací cviky

Jsou to průpravná gymnastická cvičení, která jsou zaměřena na uvolnění a protažení jednotlivých svalových skupin. Pozornost věnujeme cvičením koordinačním, cvičení na zvětšování pohybového rozsahu kloubů, také na podporu návyku správného držení těla. Cvičení mohou být prováděna v rytmických obměnách s možností hudebního doprovodu. Patří sem cvičení prostná, s náčiním i na nářadí, na místě i za pohybu. Dbáme při tom na přiměřený čas pro zařazování těchto cvičení do vyučovacích hodin.

Kondiční cvičení

Cvičení se zaměřením na rychlost, pohyblivost, obratnost, vytrvalost, to jsou: běh, skoky, házení, cvičení rovnováhy, lezení, šplhání, překonávání překážek, gymnastická cvičení s náčiním i bez náčiní (např. s míči, se švihadly, na lavičkách, žebřinách apod.).

Rytmická cvičení a tanec

Rytmická cvičení jsou velmi vhodnou součástí vyučování, zařazujeme je nejen do vyučovacích hodin Tv, ale též do hodin hudební výchovy i českého a anglického jazyka. Podporují značnou měrou dobrý psychický vývoj žáků.

Tanec pomáhá zvládnout základní pohyby paží, nohou a trupu. Učíme žáky základní taneční kroky. Zaměřujeme se na estetický pohybový projev v přiměřeném tempu a dětem srozumitelném rytmu.

C) Obsah učiva v jednotlivých ročnících:

4. ročník

Pořadová cvičení:

- žák přesně reaguje na povely pohov, pozor, rozchod
- dokáže nastoupit s ostatními do řadu, dvojřadu, zástupu, dvojstupu.
- pod vedením učitele přesně opakuje cviky
- projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti

Rytmická gymnastika a tanec:

- rytimizace pohybů podle říkadel a písní
- rytimizace známých pohybů podle hudebního doprovodu – též volné pohybové vyjádření hudby
- motivovaná a rytimizovaná chůze a běh v základním tempu
- přísunný krok, poskočný krok, cval stranou
- nácvik správného držení těla při rytmičných cvičeních a tanci

Drobné hry:

- hry spojené s během – honičky (např. všichni domů, na rybáře, zajímaná, podběhy pod dlouhým kroužícím švihadlem aj.)
- hry spojené s házením míče (např. míčová válka, přihrávaná v kruhu, vybíjená v kruhu aj.)
- hry spojené s vítězstvím někoho (např. boj o místo, boj o míč, přetahy, přetlaky, kohoutí zápas aj.)
- hry pro uklidnění (např. Kuba řekl, na sochy, přibližovaná aj.)
- hry na hřišti, na sněhu, na ledu

Lehká atletika:

- po předvedení opakuje běžeckou abecedu

- na povelý odstartuje z nízkého i polovysokého startu
- dokáže běhat v terénu
- nacvičuje krátké běhy do 60 m
- pravidelně trénuje vytrvalostní běh
- skáče do dálky po rozběhu a odrazu z jedné nohy
- hází míčkem ze správného odhodového postoje

Akrobatická cvičení:

- dodržuje zásady bezpečnosti při pohybových činnostech
- předvede pády vzad a stranou
- předvede v souladu se svými individuálními schopnostmi kotoul vpřed, kotoul vzad

Cvičení na nářadí:

- provede rozběh a odraz z můstku snožmo
- předvede průvlek přes čtyři díly švédské bedny
- chodí po kladince bez dopomoci

Sportovní hry:

- ovládá a dodržuje základní pravidla
- snaží se spolupracovat s ostatními hráči
- dodržuje pravidla fair play
- adekvátně reaguje na přestupek
- přihrává jednoruč i obouruč
- dribluje
- střílí na koš
- vede míč nohou

Konkrétní sportovní hry – dle podmínek školy

Plavání: 10 hodin plaveckého kurzu

Lyžování a sáňkování: dle sněhových podmínek

Turistika:

- dokáže se správně obléknout a about
- chrání se před sluncem
- respektuje ochranu životního prostředí
- dokáže překonat přírodní překážky

5. ročník

Pořadová cvičení a chůze:

- žák přesně reaguje na povely pohov, pozor, rozchod
- dokáže nastoupit s ostatními do řadu, dvojřadu, zástupu, dvojstupu.
- pod vedením učitele přesně opakuje cviky
- projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti.

Rytmická gymnastika a tanec:

- rytmizace jednoduchých pohybů podle písni
- pohyb v dvoudobém taktu, dvoudobý takt v písni
- střídání chůze a běhu - nepravidelné, pravidelné
- přísunný krok, cval stranou, poskočný krok
- využití naučených kroků v lidovém tanci, chůze s průpletem

Průpravná cvičení:

- rozcvičky k procvičení koordinace pohybů ve trojdobém a čtyřdobém taktu
- cvičení ve stoji spojném i stoji rozkročném
- cvičení v kleku, v sedu snožmo, zkřížmo i skrčmo
- cvičení v lehu na zádech
- chytání míčů a míčků do obou rukou po vlastním nadhozu i odrazu od země i od zdi

Drobné hry:

- hry spojené s během
- hry spojené s házením
- hry pro uklidnění
- hry na hřišti (pravidla her s míčem)

Cvičení rovnováhy:

- stoj na jedné noze (druhá v pohybu)
- poskoky na jedné noze
- chůze po lavičce s plněním drobných úkolů (nesu míč, přeskakují překážku, přidávám potlesky nad hlavou, před a za tělem apod.)
- chůze po kladince lavičky

Lehká atletika:

- zvládá běžeckou abecedu
- startuje z nízkého i polovysokého startu
- dokáže běhat v terénu
- zvládá rychlé krátké běhy do 60 metrů

- skáče do dálky s rozběhem
- hází míčkem ze správného odhodového postoje

Sportovní gymnastika:

- dodržuje zásady bezpečnosti při pohybových činnostech
- předvede v souladu se svými individuálními schopnostmi kotoul vpřed, kotoul vzad, stoj na ruce
- snaží se o přeskok z můstku přes kozu, přeskakuje bednu

Sportovní hry:

- ovládá a dodržuje základní pravidla
- snaží se spolupracovat s ostatními hráči
- dodržuje pravidla fair play
- adekvátně reaguje na přestupek
- přihrává jednoruč i obouruč
- dribluje
- střílí na koš
- vede míč nohou

Turistika a pobyt v přírodě:

- zvládne chůzi v terénu
- respektuje ochranu životního prostředí
- dokáže překonat přírodní překážky

Plavání, lyžování, sáňkování – dle aktuálních podmínek školy

Zdravotní výchova ve 4.–5. ročníku

Do druhého období výuky tělesné výchovy je také zařazována zdravotní výchova, důležité je:

- dbát na osobní čistotu těla, prádla, oděvu, cvičebního úboru
- dodržovat čistotu a pořádek v prostředí tělocvičny
- otužovat vzduchem a vodou (ranní mytí studenou vodou)
- seznamovat žáky s vhodnou životosprávou
- do programu dne zařazovat pohybové aktivity (tělovýchovné chvílky)
- upozorňovat žáky na vliv dostatečného množství pohybu pro jejich zdravý vývoj (mimoškolní Tv)
- předcházet úrazům tím, že dbáme, aby žáci dodržovali pokyny týkající se jejich bezpečnosti a ochrany zdraví

- vést žáky, aby si uvědomovali, že při mimoškolních pohybových aktivitách musí dbát na svou bezpečnost, uvažovat o svém chování a dodržovat pokyny dospělých, aby vyrostli v zdravé lidi
- vést žáky k tomu, aby uměli zavolat pomoc v případě, že se vyskytnou u úrazu
- úkoly zdravotní výchovy se neplní jenom v rámci tělesné výchovy, ale uplatňujeme je i v ostatních vyučovacích předmětech.

D) Očekávané výstupy:

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Žák:

- se podílí na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli pro zlepšení úrovně své zdatnosti
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojených pohybových her
- uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- jedná v duchu fair play, dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
- užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví, cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
- zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy
- změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

Žák:

- zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování

- zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele
- upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením

6. Hodnocení žáků

6.1 Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Předpokladem úspěšného plnění vytyčených cílů školy v oblasti hodnocení vzdělávacích výsledků žáků je, aby každý žák dostával dostatečný prostor ke zvládnutí a osvojení učiva. Aby učivo mohlo v následujících obdobích vzdělávání plnit svoji funkci prostředníka k dosažení očekávaných výstupů RVP ZV, nestačí je s žáky pouze probrat, ale je třeba, aby si žáci základní učivo skutečně dobře osvojili. Dobrému zvládnutí učiva napomáháme v první řadě činnostními způsoby učení spojenými s hovorem žáků a komunikací mezi žáky a učitelem i žáky mezi sebou. Při probírání nového učiva dbáme na to, abychom ho dobře propojili s učivem předcházejícím, na které nové učivo navazuje. Žáky průběžně informujeme, proč se určité látce učí. Neočekáváme, že žáci sami pochopí, proč se čemu učí. Žáky směřujeme ke „znovuobjevování“ poznatků, k úvahám nad činnostmi obdobnými s těmi, které jim byly předloženy u látky předešlé.

Upřednostňujeme pozitivní hodnocení žáků, a to nejen při prověřování vědomostí, ale v celém procesu učení. Při výuce žáky co nejvíce chválíme, dbáme na pozitivní ladění hodnotících soudů. Pomáháme žákům předcházet chybám, dodáváme jim důvěru v jejich schopnost předkládané učivo dobře zvládnout a povzbuzujeme je. S žáky jednáme tak, aby neměli strach vyjádřit svůj názor. Pozitivně přijímáme i nesprávné závěry žáků, dáváme jim prostor pro otázky, trpělivě žákům odpovídáme a věnujeme jim individuální pozornost. Pomocí často zařazované činnostní zpětné vazby zjišťujeme případné nedostatky žáků hned v zárodku a průběžně je odstraňujeme.

Na chyby upozorňujeme žáky včasně, bezprostředně, vstřícně, přátelsky a důsledně.

Vyhýbáme se zaujatosti, nahodilosti či opožděnému hodnocení. Dbáme, abychom v žácích nevytvářeli pocit, že si nemohou ve svých úsudcích věřit nebo že jsou horší než jejich spolužáci. Umožňujeme průběžně žákům poznání, že chyba se může vyskytovat v každé lidské činnosti, může mít však pro člověka různé následky podle její závažnosti. Žáky vedeme přes sebehodnocení a samokontrolu k dovednosti něco provést dokonale – bez chyby – a

v přiměřeném čase. S chybou pracujeme tak, aby vyzývala žáka k většímu soustředění na plnění úkolu, k důslednější kontrole své práce, k sebepoznání svých schopností.

Žáky hodnotíme nejprve při činnostech, při kterých máme možnost sledovat, jak pracují.

Oceňujeme jejich snahu, pozornost, hodnotíme vyjadřování závěrů, oceňujeme jejich nápady.

Pozitivně laděná průběžná hodnocení a prožité pocity úspěchu při činnostech motivují žáky k učení, posilují jejich sebedůvěru a vedou je k vnitřnímu uspokojení. Tyto faktory mají pozitivní vliv na rozvoj klíčových kompetencí a na dobré osvojení učiva žáky.

Směřujeme k tomu, aby v době písemných nebo ústních hodnocení žáků, zvládalo co nejvíce žáků učivo zcela bezpečně.

Žáci jsou o způsobech a kriteriích hodnocení informováni a uvědomují si, čemu se učí a proč, vědí přitom, jaké činnosti zvládli, vědí co umí, co se po nich požaduje. Prověřování vědomostí pro ně není stresovou situací nebo dokonce trestem, ale možností ukázat, co se naučili, možností využít svých poznatků při řešení předložených úloh, otázek a úkolů, možností jak získat dobré hodnocení, pěknou známku. Dobrý výsledek posiluje jejich sebedůvěru a motivuje je pro další činnosti a poznávání.

6.2 Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

- V jednotlivých učebních oblastech předem stanovíme a žákům sdělíme základní učební požadavky. Jasně formulujeme, jaké dovednosti si žáci mají osvojit, čemu se mají naučit. Žáky upozorňujeme, jaké činnosti nebo pokusy budou provádět, o čem budeme hovořit.
- Žákům předkládáme reálné a dosažitelné cíle, a tak vedeme žáky k bezchybnosti a poctivosti.
- Žákům důvěřujeme a sebehodnocení nepovažujeme za příležitost k podvádění. Díky zpětné vazbě mají učitelé i žáci přehled o tom, co a jak již zvládli. Takto vedení žáci nemají potřebu podvádět – podvádění pro ně ztrácí smysl, jelikož nevede ani k prožití pocitu úspěchu ani k cíli, kterým je dosahování co nejlepších výsledků.
- Žáky vedeme k tomu, aby si do svých učebních materiálů zaznamenávali to, co už dobře ovládají (například „hvězdičkou“). Na základě takto provedeného sebehodnocení žáků mohou učitelé následně přistupovat k individuálnímu řešení jejich problémů a nejasností.
- Používáme činností přístupy a metody učení, které umožňují žákům odhalovat chyby, hned je opravovat a brát si z nich poučení. Žákům tak průběžně umožňujeme uvědomění, co z probíraného učiva již ovládají.

- Žákům umožňujeme vyjadřovat své myšlenky, názory a prezentovat své vědomosti.
- Používáme učební materiály, ve kterých je sebehodnocení žáků zapracované.
- K sebehodnocení písemných cvičení přistupujeme teprve tehdy, až je žák schopen uvědomit si, že probírané učivo ovládá.
- Dodržujeme zásady a pravidla pozitivního hodnocení.

6.3 Pravidla prověřování vědomostí

Před zadáním jakékoli prověrky nebo testu zvažujeme, zda:

- má hodnotit naučení určitým poznatkům,
- má diagnostikovat učební problémy.

U otázek, úloh, testů, diktátů aj., uváděných v učebnicích, předem posuzujeme jejich vhodnost pro žáky určité třídy. Dbáme na to, aby znění úkolů a otázek bylo jasné, aby při zjišťování vzdělávacích výsledků nedocházelo k záměně nepochopení zadání za neznalost.

Při prověřování vědomostí:

- prověřujeme a hodnotíme to, o čem víme, že jsme žáky učili a naučili;
- dbáme, aby příklady, diktované věty nebo testy určené k hodnocení žáků obsahovaly jen to, co bylo s žáky dostatečně procvičeno;
- dbáme, aby zadání úloh bylo věku žáků přiměřené tj. formulované tak, aby mu žáci určitého věku mohli dobře porozumět, aby o úkolu měli již nějaké povědomí, aby se již s podobným úkolem někdy setkali;
- ústní zkoušení vedeme tak, abychom při něm zjišťovali, co žák umí, ne to, co ještě neumí;
- písemnou práci na závěr určitého celku nezadáme předčasně, ale až když žáci svými projevy prokazují, že jsou na písemnou práci vybaveni vědomostmi;
- při prověřování učiva probíraného před delší dobou ho s žáky nejprve nějakou formou zopakujeme, a to alespoň krátce a v několika po sobě jdoucích hodinách;
- při celkovém hodnocení žáka bereme v úvahu a hodnotíme i pokrok, jaký žák za určité období udělal a jaká byla jeho snaha k odstranění nedostatků;
- všechna hodnocení vyjadřujeme jako objektivní informaci povzbudivého charakteru.

6.4 Hodnocení a klasifikace

Charakteristika hodnocení

Žáci jsou hodnoceni s použitím klasifikační stupnice. Hodnocení vychází z posouzení míry dosažení očekávaných výstupů formulovaných v učebních osnovách jednotlivých předmětů. Zohledňovány jsou zdravotní handicap, věkové zvláštnosti, píle a vývoj výkonů žáka. Uplatňováno je rovněž motivační hledisko. Výsledek každé klasifikace je žákovi oznámen bez prodlení s poukázáním na klady a nedostatky.

Učitel získává podklady pro hodnocení žáka zejména:

- a) soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování.
- b) různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické praktické, pohybové)
- c) kontrolními pracemi

Při hodnocení chování se posuzuje pouze chování během vyučování a akcí pořádaných školou. Přestupky, kterých se žák dopouští mimo vyučování se nehodnotí, škola k nim pouze zaujímá stanovisko a spolupracuje s rodinou, případně s kompetentními institucemi.

Chování žáka je klasifikováno na vysvědčení těmito stupni:

velmi dobré

uspokojivé

neuspokojivé

Klasifikaci chování navrhuje třídní učitel po projednání s ostatními pedagogy a rozhoduje o ní ředitelka školy po projednání na pedagogické radě.

Kritériem je dodržování školního řádu během klasifikačního období. Přihlíží se k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka.

stupeň 1 - velmi dobré

Žák dodržuje pravidla školního řádu

stupeň 2 - uspokojivé

Chování žáka je v podstatě v souladu s pravidly školního řádu. Ojedinele se dopustí závažnějšího přestupku nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků.

stupeň 3 - neuspokojivé

Žák se opakovaně dopouští závažných přestupků proti školnímu řádu.

K průběžnému hodnocení chování a přístupu žáků k plnění školních povinností slouží tato výchovná opatření:

- napomenutí třídního učitele (NTU)
- důtka třídního učitele (DTU)
- důtka ředitele školy (DŘŠ)

Třídní učitel oznámí řediteli školy uložení DTU. DŘŠ může být uložena pouze po projednání v pedagogické radě.

Třídní učitel neprodleně oznámí žákovi a zákonnému zástupci uložení NTU nebo DTU a důvody jejich uložení prostřednictvím žákovské knížky. DŘŠ oznámí ředitel školy zákonnému zástupci prostřednictvím dopisu do vlastních rukou.

Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za dlouhodobou úspěšnou práci.

Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních pedagogů žákovi po projednání s ředitelem školy také udělit pochvalu.

Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.

Veškerá výchovná opatření jsou zapsána v katalogovém listu žáka. Výchovná opatření projednávaná pedagogickou radou jsou zároveň uvedena v zápisu z pedagogické rady.

Charakteristika jednotlivých klasifikačních stupňů

Stupeň 1 – výborný

Žák ovládá poznatky uceleně a přesně, chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované činnosti, pracuje samostatně, tvořivě, ve skupině efektivně spolupracuje. Ústní projev je správný a výstižný, grafický projev je přesný a estetický. Je schopný samostatně pracovat s vhodným textem. Učí se svědomitě a se zájmem.

Stupeň 2 - chvalitebný

Žák ovládá požadované poznatky v podstatě uceleně, dopouští se občas méně závažných chyb. Požadované poznatky vykonává pohotově samostatně nebo pomocí menších podnětů.

Ústní a písemný a grafický projev vykazuje menší nedostatky. Dokáže celkem samostatně pracovat s vhodnými texty. Učí se svědomitě.

Stupeň 3 - dobrý

Žák má v ucelenosti a přesnosti osvojení poznatků méně podstatné mezery. Nepřesnosti a chyby dokáže za pomoci učitele odstranit. Myšlení je méně tvořivé, práce více mechanická. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti a výstižnosti. Grafický projev méně estetický s menšími nedostatky.

Stupeň 4 - dostatečný

Osvojené poznatky vykazují závažné mezery, při řešení úkolů se dopouští závažných chyb. Je nesamostatný, málo pohotový, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev vykazuje vážné nedostatky ve správnosti a přesnosti, grafický projev málo estetický. Nedostatky a chyby dokáže odstranit s pomocí učitele jen částečně. Chyby nesnadno překonává. Při výuce jsou nezbytné stále podněty .

Stupeň 5 - nedostatečný

Žák si požadované poznatky neosvojil. Nedokáže uplatnit osvojené vědomosti ani s podněty učitele. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti i přesnosti, nedostatky a chyby nedokáže odstranit ani s pomocí učitele.

Pro jemnější odlišení lze použít i znaménka minus a plus v případě drobného chybování.

Slovní hodnocení

V prvním ročníku jsou žáci hodnoceni slovně. Dbáme na zpětnou vazbu, pozitivní a podporující hodnocení. Na případné problémy upozorňujeme zákonné zástupce bez prodlení a osobně.

U žáka se smyslovou nebo tělesnou vadou, vadou řeči, prokázanou specifickou vývojovou poruchou učení (SPU) nebo chování se při jeho hodnocení a klasifikaci přihlédne k charakteru postižení. V hlavních předmětech je možné použití širšího slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

Třídní učitel je povinen seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení žáka a způsobu získávání podkladů.

Při použití slovního hodnocení se uvádí charakteristika následujících oblastí.

Převedení slovního hodnocení na klasifikační stupeň: učitel převede každou sledovanou oblast na známku a provede průměr. Ten je podkladem pro určení klasifikačního stupně.

1/ Ovládnutí učiva předepsaného osnovami

- ovládá bezpečně (klasifikační stupeň 1)
- ovládá (klasifikační stupeň 2)
- podstatně ovládá (klasifikační stupeň 3)
- ovládá se značnými mezerami (klasifikační stupeň 4)
- neovládá (klasifikační stupeň 5)

2/ Úroveň myšlení

- pohotové, bystré, dobře chápe souvislosti (klasifikační stupeň 1)
- uvažuje celkem samostatně (klasifikační stupeň 2)
- menší samostatnost v myšlení (klasifikační stupeň 3)
- nesamostatné myšlení (klasifikační stupeň 4)
- odpovídá nesprávně i na návodné otázky (klasifikační stupeň 5)

3/ Úroveň vyjadřování

- výstižné, poměrně přesné (klasifikační stupeň 1)
- celkem výstižné (klasifikační stupeň 2)
- nedostatečně přesné (klasifikační stupeň 3)
- vyjadřuje se s obtížemi (klasifikační stupeň 4)
- nesprávně i na návodné otázky (klasifikační stupeň 5)

4/ Úroveň aplikace vědomostí

- spolehlivě, uvědoměle užívá vědomostí a dovedností (klasifikační stupeň 1)
- dovede používat vědomosti a dovednosti, dopouští se drobných chyb (klasifikační stupeň 2)
- s pomocí učitele řeší úkoly, překonává obtíže a odstraňuje chyby, jichž se dopouští (klasifikační stupeň 3)
- dělá podstatné chyby, ale překonává je (klasifikační stupeň 4)
- praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí učitele (klasifikační stupeň 5)

5/ Píle a zájem o učení

- aktivní, učí se svědomitě a se zájmem (klasifikační stupeň 1)
- učí se svědomitě (klasifikační stupeň 2)
- k učení a práci nepotřebuje mnoho podnětů (klasifikační stupeň 3)
- malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty (klasifikační stupeň 4)
- pomoc a pobízení k učení jsou neúčinné (klasifikační stupeň 5)

Při celkové klasifikaci v 1. – 5.ročníku učitel může slovně hodnotit prospěch v předmětech, v nichž se prokázaná vývojová porucha projevuje.

Pro zjišťování úrovně žákových vědomostí a dovedností volí učitel takové druhy a formy zkoušení, které odpovídají schopnostem, na něž nemá porucha negativní vliv. Pokud je to nutné, nebude žák s poruchou vystavován úkolům, v nichž vzhledem k poruše nemůže přiměřeně pracovat. Všechna učitelem navrhovaná pedagogická opatření se zásadně projednávají s rodiči. (Přestup dítěte do speciální školy, návrh na vyšetření v OPPP apod.)

V hodnocení se přístup vyučujícího zaměřuje na pozitivní výkony žáka, tím na podporu jeho motivace.

Hodnocení nadaných žáků

Ředitel školy může mimořádně nadaného žáka přeradit do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku. Podmínkou přeřazení je vykonání zkoušek z učiva nebo z části učiva ročníku, který žák nebude absolvovat. Obsah a rozsah zkoušek stanoví ředitel školy.

Individuální vzdělávání

Individuálně vzdělávaný žák koná zkoušky každé pololetí z příslušného učiva, a to ve škole, do níž byl přijat k plnění povinné školní docházky. Nelze-li individuálně vzdělávaného žáka hodnotit na konci příslušného pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení pololetí.

Ředitel školy zruší povolení individuálního vzdělávání, pokud žák na konci 2. pololetí příslušného školního roku neprospěl, nebo nelze-li žáka hodnotit na konci pololetí ani v náhradním termínu.

Celkové hodnocení

Celkové hodnocení žáka na vysvědčení v 1.-5. ročníku se vyjadřuje stupni:

- a) prospěl(a) s vyznamenáním,
- b) prospěl(a),

- c) neprospěl(a),
- d) nehodnocen(a)

Prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených ŠVP hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 (chvalitebným), průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených ŠVP není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré. Celkový prospěch žáka, u něhož je rozhodnuto o použití širšího hodnocení nebo širšího hodnocení v některých předmětech, je hodnocen stupněm „prospěl s vyznamenáním“, jestliže žákovi ve všech předmětech se slovním hodnocením je hodnocen pozitivně jeho vztah k učení.

Prospěl(a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených Školním vzdělávacím programem (ŠVP) hodnocen na vysvědčení stupněm 5 (nedostatečným) nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

Neprospěl(a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených ŠVP hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 (nedostatečným) nebo odpovídajícím slovním hodnocením nebo není-li z něho hodnocen na konci druhého pololetí.

Nehodnocen(a), není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených ŠVP na konci prvního pololetí.

Práce v zájmových útvarech organizovaných školou se na vysvědčení hodnotí stupni takto:

- a) pracoval(a) úspěšně,
- b) pracoval(a).

Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků, posiluje sebeúctu a sebevědomí žáků. Je zařazováno do procesu vzdělávání průběžně všemi vyučujícími, způsobem přiměřeným věku žáků.

Při sebehodnocení se žák snaží vyjádřit:

- co se mu daří
- co mu ještě nejde, jaké má rezervy
- jak bude pokračovat dál

Opakování ročníku

Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci 2. pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní

školy již jednou ročník opakoval. Tomuto žákovi může ředitel školy na žádost jeho zákonného zástupce povolit opakování ročníku pouze z vážných zdravotních důvodů.

Komisionální a opravná zkouška

Má-li zástupce žáka pochybnosti o správnosti klasifikace v jednotlivých předmětech na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka.

Komisi jmenuje ředitel školy, v případě, že je vyučujícím ředitel, jmenuje komisi nadřízený orgán. Komise je tříčlenná a tvoří ji:

- předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, nadřízeným orgánem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,
- zkoušející, kterým je učitel vyučující daný předmět ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
- přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti podle RVP.

Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním a vyjádří jej slovním hodnocením podle § 15 odst.2 Vyhlášky MŠMT č.48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky nebo klasifikačním stupněm podle § 15 odst.3 Vyhlášky MŠMT č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky. Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení.

Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.

Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.

Nelze-li žáka pro závažné objektivní příčiny klasifikovat na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho klasifikaci náhradní termín, a to tak, aby klasifikace žáka mohla být provedena nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné klasifikovat ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí. O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.